

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Scholia In Primarias Preces Imperatoris

Chokier, Jean de

Coloniae Agrippinae, 1674

Joannis A Schokier Ecclesiae Cathedralis Leodiensis Canonici In Indvltvm
Primarivm Precvm Scholia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62387](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62387)

JOANNIS A
SCHOKIER ECCLESIAE
CATHEDRALIS LEODIEN-
SIS CANONICI

IN
INDULTUM PRIMARIUM PRECUM
SCHOLIA.

Proömium.

P RIMARIARUM precum, sive Nominationum materiam poten-
tissimo, atque Inviçtissimo Cæsari Ferdinando II. per S. D. N.
Paulum Papam V. concessarum, si non frequentem, at à nemine
huc usque tractatam, nemo est in Ecclesiastico Dicasterio paul-
lo exercitatus, aut in negotiis Principum Germaniæ versatus, qui sit nescius.
Hinc cupido mihi incessit, brevi illam scripto examinare, ac discutere: quod
postea, Deo juvante, perfectius, limatiusque reddam, ubi ex integrò in lucem
prodibit, ut solent limatiora, auctioraque recudi, quæ retractantur, & identi-
dem incudi redduntur.

Auctor
tentat
materiam
à nemine
adhuc tra-
ctatam.

Interea, quæ uno penè calamo, bono, ut opinor, publico scripta à me sunt,
ceù abortivum foetum benignis lector oculis aspiciet; sin sint qui fastidiant,
non abnuo quin conijciant quod solent cervi cornua. Imprimis itaque rem-
psam ut aggrediar (nolo enim multa præfari) Notandum est Inclytum
Rom. Imperatorem ex indulto Pontificio non conferre beneficia Germaniæ,
ut latè ostendit Restaurus Castaldus tract. de Imperatore quest. 100. Io. And. in addit.
ad Specul. tit. de præbend. §. restat. num. 7. Boërius decis. 32. n. 8. Ant. Corset. tract. de
regia potest. quest. 2. n. 9. Mandos. ad Reg. II. Cancell. quest. 13. nu. 8. Azorius lib. 10.
Instit. moral. cap. 7. vers. Quinto queritur. sed habere dumtaxat jus nominandi
personas idoneas collatoribus ad beneficia vacatura, quas ipse facit per suos
Executores recipi, ex concessione Precum Primariarum ipsi facta per S. Pö-
tificem: vacatura inquam beneficis, quæ omni casu, ut nunc subsunt Imperio.
Unde hujusmodi preces primariæ locum non habent in Italia, nec in Duca-
tu Mediolanens. Rota in una Novarum, Canonicatus, & præbenda S. Gaudentij co-

Imperator
non conse-
fert, sed
nominat.

Imperator
habet Pre-
ces in Ec-
clesiis nunc
sub Impe-
rio exis-
tent.

A

RAM

ram R. P. D. Aragonia 1555. Octob. 25. quæ decisio reperitur inter decisiones Crescentij decis. 3. de præbend. licet locum habere debeant in civitate Cameracensi & Metensi, alijsq; quæ olim fuerunt de Imperio, nuncq; sunt translate in alterius Dominium. Quia translationis potestas tanta non est, ut rei, seu translati loci privilegia adimat, sed rem & locum in eadem conditione relinquit l. 2. § 1. de Privileg. cred. l. tempus in fi. de re iud. Felij. cap. quia iudicant. sub h. de Prescriptio. VV. ames. cons. 53. nu. 2. de Iulie. sicut & translatio bonorum intelligitur fieri cum suis oneribus, l. i. §. pro secundo C. de caduc. toll. VV. ames. d. loco, & cons. 64. nu. 3. ubi etiam late respondit Ecclesiam Tenensem, & alias quæ pridem fuerunt Diocesis Leodiens. retinere Canonicas exemptiones, quas cum Diocæsano Leodiensi subicerentur, habebant, licet nunc translate sint in aliam diocæsionem. Facit quod scribit Lud. de Rosate in l. de ff. de iur. iur. in iur. quod Rex transferens suum territorium, nunquam videtur esse ius Regium &c. Neque tamen hæc Primariarum Precum concessio sacris canonibus adversatur, quibus expectativæ ad beneficia vacatura, aliq; provisiones per quas votum captandæ alienæ mortis inducitur, in Ecclesia damnantur, cap. 2. de concess. præbend. gloss. ibidem in verbo, antequam vacent, cap. constitutus, eod. tit. cap. detestanda, eod. tit. in 6. quoniam hæc primariarum Precum concessio, generalis est, & incerta, ut rectè animadvertit And. Gail. l. 2. obser. Cam. obser. 155. nu. 7. Multo minus adversatur S. Concilij Trid. decreto in sessione 24. cap. 19. quod tollit quascunque concessiones ad vacatura, ut resolvit S. Congregatio III. Cardinalium Concilij, Trident. interpretum, ad dubium ipsius communicatum, quod est tale: Ill. mi. & R. mi. D. ni. Philippus de Monte impetravit à sacra Casarea Maiestate Preces Primarias ad R. mi. Archiepiscopum Cameracensem, quæ dantur pro beneficijs vacaturis, cum talis sit vis earum Precum.

Quibus legitime intimatis R. mi. Archiepiscopo vacavit Ecclesie B. Mariæ Virginis Cameracen. thesauraria, de qua licet, vigore dictarum Precum providendus fuisset prædictus Philippus, qui infra tempus debitum eam accepit, nihilominus Archiepiscopus Cameracen. contulit cuidam Guberto Leonino, sub prætextu, quod decretum Concilij cap. 19. sess. 24. tollit quascunque concessiones ad vacatura, & quia in dicto cap. nulla habetur mentio de Imperatoribus, supplicavit declarari per Sacram Congregationem Concilij an d. cap. 19. assiciat huiusmodi concessiones, & indulgetur ad vacatura, sic antea concessa per Romanos Pontifices Sacra Casarea Maiestati, & demum per Pium IV. confirmata & Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum censuit has Primarias Preces non comprehendere dicto cap. 19. quia non nominatur Imperator, qui est speciali nota dignus, nominantur Cardinales simpliciter, qui sunt & ipsi speciali nota digni Vnde si Concilium voluisset comprehendere Imperatorem, expressisset, vel saltem post Cardinales dixisset & quibuscumque alijs, quo casu dictio, alijs, intelligeretur de ijs, qui & ipsi speciali nota digni fuissent. Præterea exprimitur de ex-

specia-

ſpectatis conceſſis univerſitatibus, ſenatibus, & alijs ſingularibus perſonis, ergo Con-
 ſtitutum expreſſiſſet etiam Imperatorem, ſi voluiſſet; Referendum tamen S.^{mo} qui pro-
 bavit ſententiam Sacre Congregationis, & juſſit fieri declaratoriam per litteras e-
 iuſdem Sacre Congregationis, & ultra rationes ponderatas à Congregatione addidit
 ſanctitas ſua quod meminit tempore Concilij, quando formabatur dictum cap. 19. ali-
 quos voluiſſe addere Primarias Preces Imperatori conceſſas, ſed communior ſententia
 Patrum fuit, quod tolleretur earum mentio, ſicque non comprehenduntur dicto cap. 19.
 Ex quibus videtleſtor Primarias Preces non adverſari Concilio Trid. nec
 etiam ſacris Canonibus, ut dixi, quod & firmatur evidendi hac ratione; quod
 Papa pro ſua poteſtate poteſt dare facultatem Laico etiam conferendi bene-
 ficia. Decius, & DD. in cap. 2. de Iudicijs, quæ enim ſunt Jurisdictionis, ut eſt
 collatio beneficiorum, cuicumque mandare poteſt, non etiam ea quæ ſunt
 ordinis, Reſtaurus d. queſt. 100. nu. 17 & 18 ſic videmus Pontificum beneficio
 Reges Neapolitanos nominandi Episcopos facultatem habuiſſe in 40. prima-
 rijs Eccleſiis, quas Cathedrales appellamus, Lambertinus tract. de iure patron.
 queſt. 11. lib. 1. Eadem Romani Antitiſtis indulgentia Regi Angliæ, & Un-
 garia juſ, & poteſtatem fuiſſe conferendi canonicatus, & præbendas, Baldus
 author eſt in l. 7. C. de Precibus Imper. offerren. Eodem jure Reges Gallia uſos
 fuiſſe, & etiam nunc quadantenus uti, cum veteres tum recentiores autho-
 res memoriæ prodiderunt. Anaſt. Germ. lib. 3. de ſacrorum immunitatibus nu. 30.
 & ſeq. Guimer. ad Pragm. ſanctio. Simili facultate Carolus Francorum Regem
 ex conceſſione Adriani Papæ uſum eſſe colligimus; ex cap. Hadrianus 2. cum
 ſeqq. 63. diſt. & nominatim in Eccleſia Carnotenti dicti Reges conferunt be-
 neficia, ſpecul. tit. ne ſede vacante in ſi. Eandem facultatem conceſſit Leo Papa
 Othoni, gloſ. in ſumma 16. queſt. 7. Similiter Duces Julia & Clivia, ut & Comi-
 tes Flandria diverſas habent Collegiatis Eccleſias, in quibus ad ipſos Prin-
 cipes ſolos Canonicatum, & Præbendarum collatio pertinet, teſte Crantzio
 in Eccleſiaſtica Saxonum hiſtoria, eo ut opinor fundamento, quod ſint Juris-
 patronatus Laici, ſeu ex proprijs Principum bonis ejuſmodi Collegia fun-
 data & dotata ſint. Quæ quidem collegia etſi in Rotulis ſeu Regiſtris Precum
 Imperialium in Cancellaria Caſaria comperiantur, & Preces in Aula expedian-
 tur, illæ tamen per dictos Principes rejiciuntur. Deniq; Rex Catholicus non-
 nulla ejuſmodi Collegia, tum in Hiſpania, tum in Belgio habere quorum ſacer-
 dotia proprio jure abſolute conferre, in cõperto eſt, nec ullis hominũ priva-
 torũ diplomatibus Pontificijs beneficialibus datur hic locus, niſi prius placitũ
 Principis acceſſerit, idq; ex pactis inter Põtifices & Reges olim conventis, ad
 reprimendos, & quatenus fieri potuerit extirpandos gratiarũ expectativarũ
 abuſus, quos cũ jã ſatis irrepreſſiſſe Põtifices deprehendiſſent, è re ſui nominis, &
 Chriſtiane pietatis eſſe putarũt illas tollere, & à S. Sede eliminare ſeſſ. 24. cap. 19

Papa po-
 teſt dare
 facultatem
 Laico
 conferendi
 beneficia.
 Reges Ne-
 apol. Ang-
 lia Hun-
 garia.
 Gallia juſ
 conferendi
 beneficia
 à S. Pon-
 tific. acce-
 perunt.
 Vi & Du-
 ces Julia
 & Clivia
 Comitibus
 que Flan-
 dia. Rex
 item Ca-
 tholicus
 qui non
 admittit
 in Beſeja
 Apoſt. diſ
 plomata
 aliſque
 Places.
 Gratia
 expectati-
 va hodie
 ſublata.

Concilij Trident. Principibusque quorum facultatibus excitata, fundata, dotata erunt Collegia, eorum beneficiorum liberam relinquere collationem. Nec fanè mirum si Principibus & Ecclesiarum defensoribus ejusmodi privilegia fuerint indulta, cum & hominibus interdum privatis, iisdemque laicis Ecclesiarum patronis absolutum concedatur beneficiorum conferendorum jus, qualia esse apud Atrebatenses exempla memoriæ prodidit Boetius Episcopus *tract. de Regalibus tit. 262. & sequentib.* Ne multis. Rex ipse Romanorum satis in ditionibus ex indulgentia præcudubio S. Pontificis nonnullorum Episcopatum, & Archiepiscopatum gubernacula mandat quibus vult, eosque Pontifici nominat confirmandos, instituendos, atque consecrandos. Cui rei illustre in primis videmus exemplum in vita B. Patris Ignatii *lib. 2. cap. 18.* qui Societatem nominis Iesu Reip. Christianæ bono, sempiterna cum sua gloria fundavit, ubi Princeps optimus Ferdinandus I. Romanorum Rex Archiepiscopatum Jergellivum in Istria tunc vacantem, ultro detulit pijsimo sanctissimoque viro Claudio Jajo, uni ex decem primis ejusdem Societatis Patribus, ac reluctanti, respuenti que, nec ullis ad hoc machinis inducti sese patienti, quantum libet apud ipsum S. Pontificem res animis maximis ageretur, donec tandem Ferdinandus efficacissimis Ignatii rationibus, per litteras persuasus, ac victus, à postulato desisteret: quam equidem historiam acceptam refero eidem Boetio Antecessori Duaceno, viro multiformi doctrina erudito. Hæc tenus de diversis diversorum principum privilegijs, & indultis: redeo ad Preces Cæsareas: quarum usum altiori receptum sæculo non comperi quam 1200. siquidem Speculator qui illarum mentionem facit, vixit sub anno Christi 1271. & Nauclerus in sua Cronographia prodidit Rudolphum I. Imperatorem, qui mense Octobri 1273. in Regem Romanorum electus est, usum fuisse Primarijs Precibus, quarum etiam formulam hanc fuisse scribit: *Rodolphus Dei Gratia Rex, & semper Augustus, honorabili in Christo devoto Abbati &c. gratiam suam, & omne bonum. Cum ex antiqua & approbata, ac à Divis Imperatoribus & Regibus inclite recordationis nostris antecessoribus usque ad nos producta consuetudine, qualibet Ecclesia in nostro Rom. Imperio constituta, ad quem beneficiorum Ecclesiasticorum pertinet collatio, super unius collatione beneficij precum nostrarum primarias admittere teneatur, devotione tua rogamus, quatenus huius Clerico de Ecclesiastico beneficio quod ad tuam collationem spectat, ob reverentiam sacri Imperij, & nostram si quod vacat in presens, vel quam primum vacaverit, studio liberaliter providere, taliter faciens, quod devotionem tuam nostra Serenitas debeat merito commendare, & ad tua iusta desideria facilis inveniri. Dat Regni nostri anno primo.* Ex qua concessionis precum formula patet, antiquiores illas tui se ævo Rudolphij, cum in ea dicatur, *cum ex antiqua, & approbata consuetudine &c.* Porro, forma concessionis Precum Primariarum hodie talis est: FERDINANDUS

Rex Rom. quosdam Episcopus & Archiepiscopus confert.

Ferdinandus I. confert Archiepiscopus P. Claudio Jajo Iesuita, fecit.

Preces quo tempore capite Antiqua precum formæ.

Formula concessio- nis Precum hodiernæ.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
L. I.
C. III.
8

DIVS Divina favente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus, de Germania Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, & Sclavonia &c. Rex, Archidux Austria Dux Burgundia, Brabantia, Styria, Carinthia, Carniola, Luxemburgia, Wirtenbergia, superioris, & inferioris Silesia, &c. Princeps Suavia, Marchio Sacri Romani Imperij, Burgundia, & Moravia superioris & inferioris, Lusatia, Comes Habsburga Tirolis, Ferretus Niburgi, & Goricia &c. Landgravius Alsatia, Dominus Marchia Sclavonica, Portus Naonis & Salinarum &c. Honorabili, & Religiosis, devotis, nobis dilectis N. Abbati & conventui Monasterij Sancti N. coniunctim vel divisim gratiam nostram Cesaream, & omne bonum: Et si nos ad Romani Imperij fastigium erectos, titulisque Augusti, & Regio Diademate decoratos summa semper openiti decet omnia sacri Romani Imperij intemerata iura, & consuetudines laudabiles conservare, par est tamen ut hoc diligentiori studio praestemus, si quando integritate vitæ, & morum probitate aliisque virtutibus insignitos, meritis beneficis, & dignis honoribus afficiendos arbitramur. Siquidem Imperatorum regumque sublimitas, & magnitudo nullo expressius officio Dei Opt. Max. similitudinem referre potest quam si pluribus benefecerit. Quare cum nobis ad predecessorum imitacionem ex inveterata consuetudine, etiam apostolica auctoritate per Sancti in Christo Patrem Paulum V. Sancte Romane & universalis Ecclesia Pontificem Maximum roborata ius competat, Preces Primarias ad omnes, & singulos beneficiorum Ecclesiasticorum Collatores, Collatrices, Capitula, Conventus, & Collegia, ac personas alias de illis quocumque modo disponendi ius habentes, per universum Romanum Imperium constitutas, porrigendi, dandi concedendi, & decernendi pro personis idoneis, & nobis gratis, ad consequendum beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, tam secularia quam regularia, etiam si Canoniciatus & prebende dignitates, personatus, administrationes vel officia fuerint in Collegiata, Cathedrali, vel Metropolitanana Ecclesia, etiam si ad ea consecuti sint qui per electionem assumi ad Collatorum, Collatricum, Capitulum, Collegium, sive conventuum ad personarum predictarum collationem, provisionem, electionem, nominationem, presentationem, seu quamlibet etiam ordinationem coniunctim vel divisim spectantia (Canoniciatu nihilominus & prebenda cum dignitate, personatu, administratione vel officio etiam ex persona plurium successivè vacantibus pro uno computatis beneficio) & huiusmodi etiam predecessorum nostrorum Primariis Precibus reverenter hactenus paritum fuerit. Idcirco Romani Imperij iura, & consuetudines (ut tenemur) prosequi & predecessorum vestigijs insistere volentes, Primarias Preces nostras pro Devoto nobis dilecto ad vos porreximus, dedimus, concessimus, & de crevimus, ac per presentes porrigimus, damus, concedimus, ac decernimus. Ita tamen quod nobis & heredibus ac successoribus nostris Archiducibus Austria, nullum unquam per hoc in iuribus, privilegijs & exemptionibus, & collationibus nostris generetur preiudicium vos adhortantes & pro conservacione iurium ac consuetudinum Romani Imperij expresse requirentes, ut beneficiorum Ecclesiasticum tam regulare quam seculari, cum cura vel sine cura, etiam si

Canonicatus vel prebenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium fuerit, etiam si ad illud consueverint qui per electionem assumi in Metropolitana, Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, quoad presens sive proxime quomodolibet simul vel successively in quocumque mense vacare contigerit, ad collationem, provisionem, electionem, nominationem, presentationem, ordinationem, sive quamlibet aliam dispositionem vestram pertinentem, Canonicatu (ut presertur) & prebenda cum dignitate, personatu, administratione, vel officio, etiam si ex persona plurimum successive vacaverint pro uno compatiatis beneficio, quod presatus N. per se vel procuratorem suum infra mensem à die notæ vacationis duxerit acceptandum, eundem N. prout ad vos spectat ad illud eligatis, nominatis, presentatis ac ei illud conferatis, & assignatis, atque etiam de eo provideatis, ponendo eum in pacifica, & quietâ possessione, scilicet in choro, & locum in Capitulo ei assignando cum plenitudine iuris Canonici, & fructuum perceptione, qualibet contradictione cessante. Quo verò hæc Preces nostræ Primariæ certiores consequantur effectum, nominamus, & deputamus autoritate Apostolicâ nobis in hac parte concessis presentium Venerabiles N. Archiepiscopum Moguntinum, Sacri Romani Imperij per Italianam Archicancellarium, Principem, Electorem, & Nepotem nostrum charissimum N. Episcopum Spirensis, & Praepositum in VVeißenburg, Principem Devotum nobis dilectum, & quemlibet eorum in solidum, qui presentibus nostris litteris requisitus fuerit, harum Primariarum Precum nostrarum executores, eisdem per presentes expressè committentes, & mandantes, usque in contemptum & præiudicium iurium, & consuetudinum Romani Imperij ad parendum huiusmodi Primariis nostris Precibus contumaces & rebelles fueritis, tanquam executores à nobis deputati sub pena gravis indignationis nostræ quilibet eorum vos realiter & cum effectu ad parendum per censuras Ecclesiasticas compellat, aliaque faciat & exequatur juxta traditam sibi in litteris Apostolicis potestatem, Contumacia vero vestra, aut contemptu (quod adest) per mensem continuum à die requisitionis numerandum, vos omnibus & singulis privilegijs, gratijs, libertatibus & donationibus à Romanorum Imperatoribus, & Regibus, ac à nobis, & alijs prædecessoribus nostris vobis concessis, noveritis eo ipso privatos, & nostrâ tuitione exutos, quæ & quas ex nunc prout à die contumaciæ vestræ tenore presentium revocamus, cassamus, & irrita esse volumus, & vos totaliter contumaces, & rebelles à beneficijs Maiestatis nostræ reddimus alienos, prout etiam ex nunc, prout extunc privamus, & à protectione nostrâ excludimus. Harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri appensione munitarum.

Sequitur textus

INDULTI PRIMARIARUM
PRECVM IN QVINQVE SECTI-
ONES DIVISUS, CUM SUMMARIIS.

Sectionis I. Summarium.

Causæ impulsivæ Indulti S. D. N. Pauli Pap. V. sunt bene
merita Caesaris erga Ecclesiam Romanam Catholicam, cujus
est Advocatus & legitimus Athleta adversus fidei Christiani
nominis hostes.

SECTIO I.

^a PAVLVS ^b Episcopus servus servo-
rum Dei. Charissimo ^c filio Ferdinando
Romanorum ^d Regi Illustri in Impera-
torem electo, ^e salutem & Apostolicam
benedictionem.

EVM post factam de persona tua per f. S. R. Imperij Principes &
Electores in h. Regem Romanorum electionem, ac per nos pro uni-
versa Reipub. salute i. confirmatam, nuper nobis significaveris, te
summopere desiderare personas tibi gratas & acceptas gratia ut munificen-
tia aliqua beneficia Ecclesiastica consequi posse: Nos quemadmodum magnis
merentur offerri laudibus, insignibusque præconijs commendari & sublimium
Principum desideria & vota que in divini nominis & personarum, illi Clericali
vinculo adstrictarum amore feruntur, & opere post modum consequente tutum
deducantur in actum: ita etiam dignum vel potius debitum existimamus, ut
quoniam in fidei sinceritate & devotione illibate Ecclesie sponsæ nostræ, te
fidelem & Advocatum devovisti, eamque humili professione Matrem &
Domi-

PRECES PRIMARIÆ

Dominam tuam recognovisti, & ad ipsius honorem, & S. Rom. Imperii decus, & unionem victoriæ, & diadema etiam nostro ministerio, adveniente tempore, suscipere, & in eis immobilis persistere intendis, verum etiam tanquam ipse Ecclesie legitimus Pugil & Athleta, te adversus Schismaticorum & Hereticorum, Turcarum tyrannum, ac fidei ac Christi nominis hostes, insanas, & favores, spiritualiter & temporaliter armaris, & in dies arma hujusmodi jugiter exequeris, ea tibi favorabiliter concedamus, quæ tuæ Celsitudini cedant ad honorem, & per quæ eisdem bene meritis personis te munificum reddere possis, ope auctoritatis Apostolicæ exhibitione gratiarum.

SCHOLIA IN SECTIONEM I.

Nomen
Pauli V.
ante Pon-
tificatum.

a PAULUS) Antequam ad summi Apostolatus apicem evehctus esset Paulus V. Pontifex Maximus Camillus vocabatur, ex Illustri Burghesiorum familia oriundus, cujus ego deductionem accuratam ex antiquissimis Scriptorum monumentis prodidi in Epistola liminari Dissertationum mearum in Onofandri Strategicum ad Illustriss. & Reverendissimū Dnm. Scipionem S. R. E. Card. Burghesium. Mutato autem Camilli nomine, Paulus V. dictus est; æquum enim est, ut Papa, qui aliis omnibus præest, proprio suo nomine quo appellabatur, dū aliis suberat, exinde non vocetur, sed aliud sibi assumat, ut sicuti est Dominus omnium, & Dei Vicarius effectus, *glos. in verb. Bomf. in præm. lib. 6. ubi DD. Guilielm. Bened. in cap. Raynurus in pr. non 43. & seqq.* ita nomen aliud sibi adsciscat ad instar Principis Apostolorum Petri, qui antea Simon dicebatur, *Restaurus Castaldus tract. de Imper. quest. 40.* Hinc omnes à Gregorio Magno Pontifices, hanc nominis mutationem non sine ratione esse considerantes, primo nomine neglecto, aliud assumere consueverunt, quasi quod prius in terrena, privataque vita assecuti erat, terrenos affectus redoleat; proinde cum terrenæ cogitationes & curæ sint ab ipsis calcandæ, oblivioni quæ mandandæ, aptè quidem cum secularibus negotiis, secularis quoque appellatio rejiciatur, id quod etiam in nonnullis Regularium ordinum familiis, observari notat Anast. Germon. *tract. de Indultis Cardin. in script. nu. 19.* Verum, quantò major & excellior est Papa, tantò humilior omnibus creaturis ostenditur, & propterea se SERVUM SERVORUM DEI appellat, *cap. relatum 37. in si. de sent. excom. & in præm. Decretali in glos. verbi Servus* Ex quo illud processit, ut in die coronationis Papæ, quo conditionis humanæ minor sit, ante illum stupæ in summitate arundinis comburantur, & stentoreâ voce inclametur: SIC TRANSIT GLORIA MVNDI PATER SANCTE

SANCTE. *Navar in repert. cap. inter verba 11. quest. 3. conclus. 5.* Ita olim triumphantibus Imperatoribus suggerebatur à tergo: RESPICE POST TE: HOMINEM MEMENTO TE. *Tertul. in Apolog.* Atque hæc inscriptio Servus Servorum &c. aded usque recepta, & necessaria est in litteris Pontificijs, ut si illa desit, litteræ obreptitiæ, & de falso sint suspectæ, ut pote contra styli usum fabricatæ. *Bald in l. Sacri assatus C. de divers. rescript. cap. quam gravi de crimine falsi Abbas in cap. ex parte 2. num. 2. de off. iud. deleg.*

b EPISCOPVS) Quid causæ cur S. D. N. Episcopum se nominet, notat *Papa vnde Episcopus dicitur.* Restaurus Castaldus tract. de Imperat. quest. 42. ubi scribit iccirco Episcopum nominari, quod nullus ordine Episcopali major sit in Ecclesia, per not. glos. in Proëm. sexti, in verbo Episcopus, & Anast. Germon. tract. de Indult. Cardin. in §. Episcopus.

c CHARISSIMO IN CHRISTO FILIO) Multis jam retro seculis inolevit usus ille, ut S. D. N. Papa cum Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, & Cardinalibus scribit, fratres appellet, tanquam in officio Coadjutores; cum autem alijs, filios. Et quidem optimaratione, ut quemadmodum, inquit Rebuffus, ad formam mandati, verbo dilectis filijs, & Deus Opt. Max. pater est & creator omnium, ita ejus in terris Vicarij filij sumus, cura & honore, quia curam omnium gerit, ut ostendit Bonifac. ad Proëm. Clem. col. 2. not. 4. Atque hæc scribendi forma nisi servata fuerit, præsumitur rescriptum falsum d. cap. quam gravi. in l. inter claras C. de summa trinit.

d FERDINANDO ROMANORVM REGI) Eligendus in Imperatorem, primum eligitur à septemviris, Germaniæ Rex Romanorum, postea verò promovetur in Imperatorem unctione, consecratione, & coronatione quam accipit à Papa, text. in c. Venerabilem ibi, personam electam in Regem, & ibi, ad Imperium assumendus, de Iurejur. Restaur. tract. de Imperatore quest. 10. Aurea etiam Bulla Caroli IV. quotiescumque necessitas seu calus electionis Regis Romanorum in Imperatorem promovendi. Ac licet plerique sint in ea sententia, ut Rex potius Germanorum eligatur. *Ioan. And. in cap. Venerabilem, nihilominus prævaluit sententia Pañor. & aliorum in d. cap. quæ etiam diuturno loquendi usu confirmata est. Benè tamen animadvertit D. Azorius l. 10. in sit moral. part. 2. cap. 4.* olim antequam electio Imperatoris ad septemviros Germanos Romani Pontificis autoritate redacta esset, Regem Romanorū eligi quæmpiam solitum, qui deinde ab Italis, Lombardis eligebatur, & à Mediolanensi Episcopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pontifice, annuente universò populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur. Unde Carolus Magnus qui primum Aquisgrani erat creatus, & coronatus Rex Germanorum, postea in Italia Longobardis bello devictis se fecit in Regem Italiæ coronari, & Pipinum filium Regem Italiæ nominavit. Post Carolum Magnum, successerunt ordine Ludovicus Pius, Lotharius, Lu-

B dovi;

dovicus Junior, Carolus Caluus, Ludovicus Balbus, Carolus Crassus, & Arnulphus, quorum singuli fuerunt Reges Germanorum, & deinde ab Italis electi Reges Italiae, & postea coronati à Romano Pontifice Imperatores. Arnulphum secuti sunt Ludovicus filius ejus, Conradus I. & Henricus I, qui Reges quidem Germanorum fuerunt, sed non Reges Italiae, vel Imperatores electi atque coronati. Post decretum à Gregorio V. (licet alij falso Gregorio X. id attribuant, quos refutat Card. Bellarm. de *translat Imperij Romani* l. 1. cap. 1.) de Imperatore eligendo, Septemviri Germani Regem Romanorum dicuntur eligere, quoniam etiam si eligatur Rex Germanorum, quia tamen eligitur in Imperatorem postea promovendum, revera eligitur in Regem Romanorum. Item ut supra dixi Romanus Pontifex jus eligendi ad Septemviros Germanos revocavit, ut schismata ex Imperio tollerentur; nam post Carolum Crassum, quidam Itali elegerunt in Regem Italiae Berengarium ducem Foro Juliensis, alij Widonem Ducem Spoletanum, alij Arnulphum Regem Germaniae. Post Arnulphum itidem, quidam Itali volebant eundem Berengarium, alij Lambertum filium Widonis, quem ipse pater Widone Regem appellaverat, & socium regni sibi adjunxerat, alij Ludovicum filium Bossonis in provincia Regis contra Berengarium vocarunt, & regno Italiae praefecerunt; mortuis vero Widone, Lamberto, Arnulpho, Ludovico regnavit in Italia solus Berengarius, sed contra ipsum multi Itali Rudolphum Burgundiae Regem, in Regem Italiae elegerunt, quo deinde absente, & extincto Berengario Italici Hugonem filium Lotharij, nepotem Lotharij in Lotharingia Regis, pronepotem Ludovici II. Comitem Arrelatensem Regem Italiae crearunt, & hic filium Lotharium Regem Italiae nominavit, qui scilicet sibi socium in regno assumpsit, qui deinde mortuo patre solus in Italia regnavit. Sed contra eum Itali Berengarium II. Berendarij I. ex filianepotem Regem constituerunt, & ipse postea filium suum Adalbertum Regem Italiae appellavit. Contra hos plerique Itali Othonem Magnum Regem Germaniae vocarunt, & in Regem Italiae elegerunt. Othoni Magno successit in Regno Germaniae, & Italiae Otho II, filius. Othoni II, filius Otho III. in utroque regno successit, post quem edita est constitutio Pontificia de septem Electoribus Imperatoris. Plura de Electoribus videatur idem Azorius d. cap. 4. ubi quaerit an in electione Imperatoris si sit dissensus, Romanus Pontifex alterum alteri praeferre possit: & quid si in idoneum seu indignum elegerint? & si idoneum, an is antequam sit à summo Pontifice unctus, sacrat, vel confirmatus administrare possit; & an sit totius mundi Dominus; & pleraque talia curiosae investigationis, sed non hujus loci.

Gregorius V. Electores constituit.

Otho Magnus Rex Germaniae vocatus.

Salutandi consuetudo antiqua.

e SALUTEM.) usus iste salutandi non modò Christianis jam diu receptus est ut constat ad Philip. c. ult. 1. Thess. ca. ult. & 2. cap. ult. & alibi, verum etiam Ethnicis ipsis, qui etiam post nomina illam adiciebant, licet interdum isti omis,

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMEMORATIONUM
IN REGVLAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
L. 7
P. 1000
C. III
8

omitterent, præsertim Reges, quasi per majestatem. Quod Plutarchus notat in Phocione, dum scribit *Alexandrum victo Dario abstulisse ab Epistolis τὸ χαλγαῖν* (illud salvere) exceptis quas Phocioni scribebat, quem unum, sicut Antipatrum compellebat post salutem dictam. Verum Romani Pontifices Christi discipulos etiam in hoc secuti, hoc salutandi more temper usi sunt, ut licet videre in proemio decret. lib. 6. & Clem. & ibi DD. nam ut bene scribit Rebuff. ad formam mandati Apostolici, verbo salutem, producit salutem, actus charitatis, pietatis, largitatis, fidelitatis, sed utilitatis, tranquillitatis, jucunditatis, & necessitatis. Hinc in primitiva Ecclesia præter salutem, Gratiâ imprecabantur, id quod Ignatium, & successores Antiochenes Episcopos fecisse narrat Baronius, in *Annal. Eccles. sub annum Christi 45.* & precedente tempore, post salutem, Apostolicam benedictionem subjecerunt.

f SACRI ROMANI IMPERII) Imperium à Romanis defluxisse qui primùm Regibus regebantur, dein Consulibus, & Dictatoribus, demum Principibus & Cæsaribus, quorū primus fuit Octavianus Augustus (sub quo Servator generis humani natus est) qui bellis civilibus sua virtute extinctis, ipsum denique terrarum orbem pacavit, nemo quisquam est qui ignoret. Hinc Augusti nomine illum insignivit senatus, ut cum primus omnium condidisset Imperium, divino quasi nomine, & titulo, ut L. Florus loquitur, etiam superstes consecraretur. Atque inde fortassis factum est, ut Imperatoribus quasi divinis hominibus, & veluti Jove editis, ut Homerus loquitur, ignis præferretur, *Adri. Turnebus lib. 1. animad. c. 29.* Verum missa hæc faciamus, & disquiramus, quid intersit inter Cæsares, Imperatores, & Augustos? Nonnulli, inter quos est Alciatus in *annot. ut. ad Tacitum*, hoc interesse scribunt, quòd Cæsares, fuerint dicti, qui Augustæ Majestatis hæredes designati essent, administratione rerum interdicta, nisi fortè aliquam provinciam Augusti jussu administrandam haberent. Hinc nulla illis donativa militibus dandi facultas erat, nec in comitatu alios habebat nisi quos princeps tribuisset. Paulò major Imperatoris dignitas, qui licet intra Augusti fastigium positus, ejusque arbitrio bella gereret, summam tamen potestatem in Magistratus, inque milites, habebat, jusque illi belli indicendi erat. Hinc Ovid. lib. 2. Trist.

Per quem bella geris, cuius nunc corpore pugnas,

Auspiciis cui das grando, Deosque tuos.

Evo tamen posteriori, ut Tertul. qui Apostolorum temporibus vicinus vixit, ijdem Cæsares, qui Augusti, & ijdem Imperatores, qui Cæsares & Augusti, Christianus nullius est hostis, inquit Tert. ad Scapulã, *ne dum Imperatoris, quem sciens à Deo suo constitui, necesse est ut & ipsum diligat, & revereatur, & honoret, & saluum velit cum toto Imperio: quousq; seculum stabit, tam diu stabit. Colimus ergo Imperatorem sic, quomodo & nobis licet, & ipsi expedit, ut hominem à Deo secundum, & quidquid est à Deo confectum, solo Deo minorem.* Ita ille; qui rursus in Apologetico:

B 2

Sed

*Imperium
qui à Ro-
mani
processit.
rit.*

*Quæ sit
differen-
tia inter
Cæsares,
Imperatores
& Aug-
ustos.*

Sed quid ego amplius de religione, atque pietate Christiana in Imperatorem quem necesse est suspiciamus, ut eum quem Dominus noster elegerit: ut merito dixerim, noster est magis Cæsar, ut à nostro Deo constitutus &c. Signentur hæc Tertulliani dicta, sed illud maxime quod tam diu stabit Imperium, quam diu seculum. Ex quo videt lector, illum imbibisse vaticinium illud Danicis cap. 2. per notum, quo non ante, cadet Imperium, quam fatalis & horrendus ille universi orbis occasus adveniet. Iccirco ævo primitivæ Ecclesiæ, Christiani, ne in præcerbas Antichristi vexationes inciderent, ardentibus votis Deum suum pro incolumitate Imperij, Imperatorisque precabantur, ut ex his ejusdem Tertul. verbis in Apolog. licet percipere: Est inquit, & alia maior necessitas orandi pro Imperatore, etiam pro omni statu Imperij rebusque Romanis, quod vim maximam universo orbi imminenti em, ipsa sanguine clausuram sæculi, acerbitates horrendas comminutionem Romanæ Imperij comminatio scimus retardari. Itaque nolimus experiri, ut dum precamur differrî, Romane diturnitati favemus, Apologet. adversus gentes. Favemus ô Lector! & pro incolumitate Imperatoris, & Imperij ardentibus Deum votis cum Tertulliano precemur: qui si hisce temporibus viveret, in quas voces nõ eruperet? quid nõ moliretur? ô tẽpora! ô mores! sed hæc obiter.

g. PRINCIPES ELECTORES) Diximus supra ceptum in Romanum Imperium. Ab istis ad Græcos Constantinopolim, per Constantinum Magnum transivit. Post illa Occidentis Imperium à Græcis ad Francos translatum est, & in Caroli familia usque ad octavam, & nonam generationem permansit. Demum Italia Schismaticis divexata regi cepit per Reges sive Gothos, sive Longabardos, donec tandem Imperium redivivum surrexit in successoribus Caroli Magni, in quos via successione sanguinis, & non electionis gradatim deferebatur. Ab istis tandem delatum est Imperium Germanis in personam Othonis I. qui exactis ex Italia Berengarijs ætate jam provecti Viennæ Austria obiit circa annu 970. relicto Othone II. successore, qui à Joanne XIII. Papa coronatus: eo mortuo successit in Imperio ejus filius Otho III. ut diximus supra, quem à Benedicto VIII. Papa coronatum legitimus, & is ultimus fuit qui jure hæreditario Imperium administravit: Nã cum Germani proceres animadverteret, Reges & Principes degeneres nonnunquam filios posteris relinquere, sicque satius esse electione Imperium deferre quam successione, (in quo non desunt exempla quæ peti poterunt ex ca. II. lib. I. mei Theauri politic. Aphorif.) hinc factum ut per electionem deinceps Imperator Romanus assumeretur. Ne autem indiscreta, aut subitaria, ut olim plerumque, electio fieret, certos Ecclesiasticos, & sæculares Germaniæ Principes, auctore præfule Romano selegerunt, ad quos hujusmodi spectaret electio. Ac licet non reperiat in jure decisum, quot numero Principes Germaniæ ad hanc electionem requirantur (nam in Clem. I. de Jur. Jur. legitimus per Ecclesiã Imperium à Græcis ad Germanos fuisse translatum.)

Imperii
Romani
mutatio
qualis.

Historia
Imperii
Instituta.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARII
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICE
S. S. C. III
8

latum, & ab Ecclesia ad certos Germaniæ Principes jus eligendi Imperatorem pervenisse in cap. *Venerabilem de electio*) sed dicatur, Principibus Germanorum jus eligendi Imperatorem jure, vel consuetudine convenire, in cap. *ad Apostolica, de sent. & re jud.* in 6. ubi hoc solum habetur: Illi autem ad quos Imperatoris spectat electio, liberè eligant in Imperio successorem) nihilominus prævaluit sententia glossæ in d. cap. *ad Apostolica, in verbo, Illi autem*, & multorum aliorum dicentium, septem esse ordinatos Principes Electores, videlicet tres Ecclesiasticos, Archiepiscopum Coloniensem, Trevirensensem, & Moguntinensem, quatuor verò seculares, Palatinum Comitem Rheni, Ducem Saxoniam, Marchionem Brandenburgensem, & regem Bohemiam, olim Ducem, licet iste, ut quidam, quos recenset Azorius in *fit. moral. lib. 10. cap. 3.* volunt, non alias sit Elector, nisi in dissensu suffragiorum sex aliorum, Itaque post mortem Othonis III. seu finita stirpe Othonis I. perspicuum est, jus eligendi Imperatorem, resedisse penes eosdem Septem viros, jam nominatos, & primum omnium Imperatorem fuisse non Henricum Saxoniam Ducem (qui sine legitima autoritate Imperij titulum, ut olim Galba & Vespasianus, qui iccirco è Cæsari albo abradi sunt, sibi arrogavit, Carolus Mag. *ad consuet. Paris. tit. 1. Rub. des matieres feud. n. 32.*) Sed Henricum I. Bavariam Ducem ex inclyta & antiquissima Bavarorum familia anno circiter salutis 1003. uno omnium Electorum ore Imperatorem renunciatum, & à Benedicto VIII. coronatum esse. Interea advertit Septem viros istos Principes non Imperatorem eligere, sed Regem Romanorum in Imperatorem promovendum, quod totidem verbis legitur in *Clem. 1. §. x. de iure iur.* Henricum Regem, tunc Regem Romanorum, & clarius in §. nos ibidem, ipsum nominavimus, denunciavimus, & declaravimus in Regem Romanorum, in Imperatorem postea promovendum. Neque obstat quod habetur in cap. *ad Apostolica, de sent. & re jud.* in 6. ubi hæc habentur: Illi autem ad quos in Imperio Imperatoris spectat electio, &c. Nam respondet D. Azorius *fiag. 1060. par. 2.* in illo Imperatoris suppleri illud videlicet postea promovendi, cum electus in Regem Romanorum postea creetur, ungetur, coronetur Imperator, ut ex præcitatâ, atque ad eâ bulla aurea Caroli IV. Roman. Imp. sub annum Christi 1366. edita constat. Sed nec illud silentio involvendum, quod subjicit idem Azorius, antequam electio Imperatoris ad Septem viros Germanos Romani Pontificis autoritate redacta esset, aliquem Romanorum eligebant, qui deinde ab Italis Lombardis eligebatur, & à Mediolanensi Archiepiscopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pontifice, annuente univèrso populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur.

Rex Boemiae
sui iuris
suffragij
dandi an
habeat?

Ante Electores
P.P.
quis ritus
eligendi.

Vnde Carolus Magnus, qui primus Aquisgrani fuit creatus, & coronatus Rex Germanorum, postea in Italia Longobardis bello devictis, se fecit in Regem Italiæ coronari, & Pipinum filium Regem Italiæ nominavit. Post Carolum Magnum successerunt ordine Ludovicus Pius, cujus filij tres fuerunt

runt Ludovicus Germanicus, Lotharius, Carolus Calvus : Ludovico Ale-
mania obtigit, feruntque illi filij, Ludovicus, item Carolus Crassus, qui Cal-
vo Imperium eripuit, & Carolomannus, cujus filius Arnulphus post Crassum
imperavit. Arnulphi filij Ludovicus III. Cæsar, & Conradus, cujus Conradi
filij fuerunt Ebrardus (cuius posterij sunt Francorum Principes) & Conra-
dus postremus in hac progenie Cæsar. Postea ab his ad Othomem I. Imperi-
um delatum est, ut prædixi, & tandem cum Germani Principes ob frequen-
tes seditiones viderent magis expedire eligere, quàm ex hæreditate mereri
Principem, tandem Henrico I. Bavaro obtigit, ut diximus, per electionem
Imperium, per quam etiam in alios exinde, ad nostra usque tempora deriva-
vit. Atque de his hoc loco satis dictum est.

Henricus
I. Bavaro
primus
fuit electus
in Imperi-
um per
electionem
Et
electus.

Rex Romanorum
assumit
nomen
Imperatoris
per unum
Baronem
coronati-
onem.
Elenchus
Cæsarem
coronato-
rum à
Carolo
Magno.

H IN REGEM ROMANORUM) Rex Romanorum creatur per Princi-
pes Electores, nec nomen Imperatoris assumit, nisi unctus, consecratus, co-
ronatus à Papa, *cap. Venerabilem, de Iure iur. Restaurus tract. de Imperatore quest. 10*
Hinc rectè animadvertis Baronius *tom. 10. annal. sub annum Christi 888.* Ar-
nulphum Carolomanni filium, nunquam ab antiquis Scriptoribus Impera-
torem fuisse nominatum, sed semper Regem, eò quòd nefas esset Imperato-
ris nomen assumere, nisi illud ab Apostolica sede collatum esset. Unctus ita-
que & coronatus demùm Imperatoris nomine donabatur; *Restaurus Castald.
tract. de Imperatore, quest. 45. tit. 1.* Qui autem fuerint coronati à Carolo Ma-
gno Reges Romanorum ex Elencho subiecto videbit curiosus Lector, quò
acceptum refero à Patre Joanne Azorio, *lib. 2. Institutionum moralium. part. 2.
lib. 10. cap. 5.*

CAROLUS MAGNUS, Anno Do-
mini 801, in die Natalis Domini, ut
paulò antè dixi à Leone III. Romæ
in Æde S. Petri Chlamydem Augu-
stalem, & coronam auream accepit:
quo facto populus universus ter ac-
clamavit: Carolo Augusto à Deo co-
ronato, Magno, & Piissimo Impera-
tori Romano vita, & victoria. Ai-
monius lib. 5. Rhedino lib. 2. Frising-
ensis lib. 5. Sigonius de regno Italiae
lib. 4.

LUDOVICUS PIUS Caroli Magni
filius, unctus, consecratus, & corona-
tus est à STEPHANO IV. Remis in
Gallia, Anno 816. Aimonius lib. 5.

Rhegino libro 2. Frisingen. libro 5.
Siegbertus in Chronico, Sigon. lib. 4.
LOTHARIUS filius Ludovici Pij
coronatus est Romæ à Paschali I. an-
no 823. Aimonius, Rhegino, Frising-
en. Sigibert. Sigon. lib. 5. supra ci-
tati.

LUDOVICUS II, Lotharij filius coro-
natus est Romæ in Basilica S. Petri à
Sergio II. anno 844. Aimonius,
Rhegino, Frising. Sigibert. & Sigon.

CAROLUS CALVUS, filius Ludovici
Pij, frater Lotharij Imperatoris,
patruus Ludovici II. coronatus est
Romæ in Æde S. Petri à Joanne VIII.
anno Domini 876. Aimonius lib. 5.
Rhe-

Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 5.

LUDOVICVS III. cognomento BALBUS, filius Caroli Calui coronatus est Lugduni in Gallia à Joanne VIII. anno 878. Aimonius lib. 5. Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 5.

CAROLVS cognomento CRASSVS, filius Ludovici Regis Germaniæ & nepos Ludovici Pij, patruelis Ludovici III. Balbi coronatus est Romæ in æde S. Petri Joanne VIII. anno 881. Aimonius. Rhegino. Frisingen. Sigibert. & Sigon. Arnulphus filius Carolomanni ex concubina, nepos Ludovici Regis Germaniæ, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Formoso Pontifice Romano anno 896. Rhegino lib. 2. Frisingen. 6. Sigibert. in Chronico Sigon. lib. 6.

LUDOVICVS IV. filius Bossonis in provincia Regis ex uxore Hirringarde, filia Ludovici Pij, & sorore Caroli Calui, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Benedicto IV. anno 901. Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 6.

OTHO I. olim Saxoniarum Dux, Germaniarum Rex coronatus Romæ in æde S. Petri à Joanne XI. anno 962. Frisingen. lib. 6. Sigon lib. 6. Ante hunc Othonem I. & post Arnulphum Imperatorem Reges Germaniarum fuerunt Ludovicus filius Ludovici Pij, & frater Lothariæ, & Caroli Calui Imperatorum. Conradus primus Dux Franconiarum, Henricus Dux Saxoniarum pater Othonis I. Imperatoris, sed Reges Italiæ non fuerunt.

OTHO II. filius Othonis I. coronatus est Romæ in Basilica Vaticana anno 968. à Joanne XIII. Frisingen. lib. 6. Sigonius lib. 7.

OTHO III. filius Othonis II. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Gregorio V. anno 996. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 7.

HENRICVS I. ex Duce Franconiæ ac potius Baviarum factus Rex Germaniarum coronatus est in æde S. P. à Benedicto VIII. anno 1014. Nauclerus in Chronologia parte 2. Generat. 34. Sigon. lib. 8. de Regno Italia.

CONRADVS II. ex Duce Sueviarum factus est rex Germaniarum, coronatus est Romæ in Basilica S. Petri à Joanne XX. anno 1027. Frisingen. lib. 6. Naucler Generat. 35. Sigon lib. 8. de Regno Italia.

HENRICVS III. filius Conradi II. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Clemente II. anno 1047. Frisingen. lib. 6. Naucler. Generat. 35. Sigon. lib. 8.

HENRICVS IV. filius Henrici III. nepos Conradi II. dum puer esset, creatus est Cæsar anno 1057. sed non est à Romano Pontifice coronatus: fuit enim hostis & persecutor Ecclesiæ & Gregorij VII. Pontificis Romani: contra eum Rudolphus dux Sueviarum declaratus, & electus est ab Electoribus Principibus Rex Germaniarum auctoritate Gregorij 7. & ab eo confirmatus Rex Romanorum, sed non est coronatus Imperat. Naucler. Gener. 36. & 37. Sigon. lib. 9. Item adversus eum Conradus filius, quem in Regem Romanorum eligendum, &

creatus

creandum curaverat ad Romanum Pontificem, se contulit, sed non est Imperator coronatus, Sigon. lib. 9.

HENRICVS V. filius Henrici IV. per vim coronatus est Romæ in Basilica Vaticana à Paschali II. anno 4. quem captivum abduxerat, cum clericorum, & ingenti laicorum multitudine, & mortuus est absque virili prole. Nacler. generat. 38. Sigon. lib. 10.

LOTHARIVS II. ex Duce Saxonia factus Rex Romanorum coronatus est Imperator Romæ in æde S. Petri ab Innocentio II. anno Domini 1133. Nacler. in Chronico part. 2. generat. 38. Sigon. lib. 11.

CONRADVS III. Dux Suavia Henrici V. filius mortuo Lothario electus est & designatus Imperator anno 1138. non tamen coronatus à Romano Pontifice, Nacler. generat. 38. Sigon. lib. 11.

FREDERICVS cognomento **ÆNOBARBVS** Suavia dux, nepos Conradi III. ex fratre Frederico, coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Adriano 4. anno 1155. Nacler. Generat. Sigon. lib. 12.

HENRICVS VI. filius Frederici I. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Celestino 3. Nacler. Generat. 40.

OTHO 4. filius Henrici Ducis Saxonia electus, & deinde confirmatus à Prædestino Episcopo nomine Innocentij 3. erat enim ejus legatus in Germania, & deinde coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Inno. III. anno 1606. Nacler. Generat. 41.

FREDERICVS II. Henrici VI. filius in Regem Romanorum electus, confirmatus est ab Innocentio 3. coronatus verò ab Honorio 3. anno Domini 1220. Nacler. Generat. 41.

CONRADVS IV. filius Frederici II. electus est Rex Romanorum vivente patre anno 1287. Nacl. Generat. 42. sed non est à Romano Pontifice coronatus, & cum Fredericum patrem Innocentius IV. Imperio privasset, Principes moti ab eodem Innocentio elegerunt Henricum Langravium Thuringia, & qui brevi hic mortuus est, elegerunt Guillelmum Comitem Hollandia, vivente adhuc Conrado quarto, & deinde occisus est à Frisonibus mortuo Conrado quarto, postea per aliquot annos fuit interregnum, dissidentibus inter se Electoribus, quia quidam anno 1277. elegerant Ricardum Cornubia Comitem, fratrem Henrici Regis Anglorum, alij verò Alphonsum X. Castellæ regem. Tandem anno 1273. Electus est Rudolphus Comes Habsburgensis, qui fuit pater Alberti I. Ducis Austria, non est coronatus, sed confirmatus Gregorio X. in Concilio Lugdunensi, ea conditione, ut anno proxime sequenti Romam veniret, unctiorem consecrationem, & coronam accepturus. Nacl. Generat. 43.

Albertus I. Dux Austria, filius Rodolphi I. electus est anno 1299. Nacl. Generat. 44. mortuus est anno 1308. non est coronatus.

HENRICVS SEPTIMVS Comes Luxa-

Luxenburgiacceptâ corona argenteâ in Germania, & ferreâ in Italia, coronatus est aureâ Romæ à tribus Cardinalibus legatis Clementis V. In æde S. Joannis Lateranensis 1311. Naucler. Gener. 44. obiit anno 1313. & postea anno sequenti Electores dissidentes elegerunt Ludovicum Ducem Baviaræ, & Fredericum Ducem Austriaræ. Naucler. Generat eadem.

CAROLVS QVARTVS filius Joannis Regis Bohemiæ, Nepos Henrici VI. Imperatoris Romæ in æde S. Petri coronatus est à Petro Cardinali Hostiensis Legato Innocentij VI. Naucler. Generat 35. & 36. Electores elegerunt contra Carolum Odoardum Regem Angliæ, sed electionem illerepudiavit. Postea elegerunt Gutherû Comitê, sed brevi mortuus est.

VENCESLAVS Caroli IV. filius Cæsar tantum fuit, non Augustus, nec coronatus Imperator. Naucler. Generat 46.

ROBERTVS ex Comite Palatino & Duce Baviaræ electus est Rex Romanorum anno 1400. non est Imperator coronatus.

SIGISMUNDVS filius Caroli 4. Imperatoris Bohemiæ, & Hungariæ rex coronatus est Romæ ab Eugenio IV. apud S. Petrum anno 1430. Naucler. Generat. 49.

ALBERTVS 2. Austriæ Dux, & Bohemiæ, & Hungariæ Rex, Gener Sigismundi Imperatoris, fuit Cæsar, & Rex Romanorum Electus anno 1438. sed non coronatus Imperator, Naucler. Generat. 48.

FREDERICVS tertius Ernesti

Ducis Austriæ filius, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Nicolao V. anno 1452. Naucler. Generat. 45.

MAXIMILIANVS Frederici tertij filius, Cæsar electus, sed non coronatus Imperator.

CAROLVS V. Philippi Principis Hispaniæ filius. Nepos Maximiliani Cæsaris, Frederici tertij Imperatoris pronepos, coronatus est Bononæ à Clemente septimo, anno 1530.

Annales nostri referunt illum inauguratum Aquisgrani anno 1512. 4. Idus Novemb. vid. Annales D. Chapeville Canonici & Vicarij Leodien. in vita Erardi à Marcka cap. 10.

FERDINANDVS Rex Bohemiæ & Vngariæ, frater Caroli V. Imperatoris Cæsar fuit, non Imperator coronatus.

MAXIMILIANVS secundus Rex Bohemiæ, & Hungariæ Ferdinandi Cæsaris filius, Cæsar fuit, non coronatus Imperator.

RODVLPHVS secundus Rex Bohemiæ, & Ungariæ, filius Maximiliani Cæsaris, nepos Ferdinandi Cæsaris, Rex & Cæsar est, obiit anno 1612. in Febr.

MATHIAS Archidux Austriæ, filius Maximiliani Cæs. Rex etiam & Cæsar Romanorum, qui obiit anno 1619. non etiam coronatus.

FERDINANDUS II. Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, &c. Comes Tyrolis, S Sedi obedientiam præstitit ministerio Ducis Sabelli 1. Maij anni currentis 1620.

Electio
Imper.
confirmatur
à Papa. Dux
Sabelli
præstat
obedienciã
S. Sedi pro
Ferdinand
do.

II.
Electus
Rex Rom.
insinuat
electionem
suam S.
Pontifici
per suos
Legatos.
qui pro eo
præstant
obedienciã
&c. Unctio
quã dis-
ferat à
consecra-
tione.

Imperator
ante coro-
nationem
Preces non
concedit.
Primariæ
Preces cur
sic dicantur.

i CONFIRMATAM) Electio enim Imperatoris confirmatur à Papa, textus in Clem. 1. de Jur. iur. post pr. ibi. approbationem &c. & alibi, & notat Restaurus Castaldus tract. de Imp. quest. 17. & Innoc. in cap. Venerabilem de Electio. cui etiam præstat obedientiam: quam nuper, hoc est: 1. Maji hujus anni 1620. exhibuit S. Sedi gloriosus, & invictissimus Imperator Ferdinandus II. ministerio Illust. Ducis Sabelli ipsius ad S. Sedem Legati: prout & Matthias illius prædecessor opera Illust. & Rever. D. Episcopi Bambergensis. Est enim à multis jam, retro sæculis usu receptum, ut Electus hanc confirmationem seu approbationem, per solennes Legatos seu Nuncios à Papa cum speciali mandato petat, ut est textus in d. Clem. 1. ibi. dictus namq. Et habetur in solenni libro sacrorum Ceremoniarum lib. 1. sect. 5. cap. 1. in pr. quòd Electus Rex futurus Imperator Romanorum primùm consuevit electionem suam per suos solennes Oratores intimare S. Pontifici, & decretum electionis offendere &c. & per tales nuncios suos, cum speciali mandato Electus in futurum Imperator exponit devotionem suam & reverentiam, seu obedientiam filialem erga S. Pontificem & sacram Rom. Ecclesiam, petens gratiam, & favores consueto, & præstant isti pro eo in ipsius animam juramentum fidelitatis Papæ, & Ecclesiæ, petendo unctioem & consecrationem, ut in d. Clem. unica, de Jur. iur. & Restaurus Castaldus d. q. 17. Anast. Germon. tract. de sacror. immunitatibus lib. 3. in præmio n. 5. Unctio autem quid differat à Consecratione, si quæras, Respondebo; Unctioem fieri oleo sacro, non tamen chrismate in brachio dextro sine humero, & in æde S. Petri ad altare S. Mauritij, Consecrationem verò sine oleo: quippe quia S. Pontifex super eum manus apponit adhibitis certis quibusdam precibus, quibus Dei nomen, & auxilium invocatur. Quemadmodum etiam sine oleo res quædam in Ecclesia consecrantur. Aliter verò presbyteri, & Episcopi consecrantur. Nam presbyteri sacrum ordinem recipiunt: Episcopi itidem sacram potestatem certa quædam sacramenta conferendi, quæ presbyteri carent. Sunt qui putent Imperatorem per consecrationem sacrum ordinem recipere, & subdiaconum fieri; sed hoc falsum est: nam licet ministraret Papæ sacris operanti in veste subdiaconi, non propterea est Diaconus, cum Imperator inter Laicos reputetur, cap. ubi nam 96. distinctione, nec illum sacrum ordinem habere possit vir conjugatus, ut post Castaldum tract. de Imp. notat Azorius lib. 10. Inst. mor. cap. 8. vers. Tertio quaeritur: Cæterum, adverte, quod ex hac unctioem & coronatione resultat confirmatio, quæ sine tacita, an explicata, amplius est discurrendi campus, quem ego modo ingredi nolo ob spinas quæ in eo dispersæ. Solum dicam illud esse exploratissimum non solere Pontificem Primariæ hæc Preces ante obedientiam sibi præstitam Cæsari indulgere, qui nec potest ante dictam consecrationem aliquod privilegium concedere, nisi aliud S. D. N. videatur. Guido Papa. decis. 239. in fi. Primariæ autem Preces iccirco dicuntur, eo quòd semel dumtaxat

seu pro prima saltem vice, non autem vel bis aut sæpius uni & eidem Imperatori, in una eademque conceduntur Ecclesia, Boët. *Epo. tract. de Regal. n. 264.* A quo autem tempore ceptus fit illarum usus, dixi supra in proemio.

k ADVOCATUM DEVOVISTI) Imperator dicitur filius Ecclesie, advocatus & defensor, *text. in cap. Venerabilem de Electio cap. convenior 23. quest. 2* quia debet sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cujus caput est Christus Redemptor noster, ac Romanum Pontificem ejusdem Redemptoris Vicarium, fervore fidei & claræ devotionis promptitudine venerari, esseque protectorem, procuratorem & defensorem Pontificis, & Romanæ Ecclesie in omnibus necessitatibus, & utilitatibus suis, custodiendo, conservando honores, possessiones & jura ejus, quantum divino suffultus adjutorio potuerit secundum scire, & posse suum, ita enim jurat, & promittit Pontifici tempore coronationis ejus, ut patet in *Clem. 1. in pr. in verbo, Ego h. Rom. Rex & c. de Jur. Jur. Restaurus Castaldus tr. de Imp. q. 6. & q. 7* nam ante coronationem & consecrationem quam recipit ab Ecclesia, Imperator non est, sed Rex Rom. *vide d. Clem. 1. ubi glos. in verbo Futurus, & in verbo Reges*, ubi scribit quod si Imperator non possit recipere coronam in loco debito, nihilominus auctoritatem administrandi recipere potest à Colonienſi Archiepiscopo, quod verum, nisi sit à Papa confirmatus *Restaurus quest. 49*, Coronatur autem Imperator triplici corona. 1. Ferrea, idque Aquiligrani quam recipit ab Archiepiscopo Colonienſi, 2. Argentea, quam Italiam ingressus recipit à Mediolanensi Archiepiscopo. 3. Aurea, qua per Papam Romæ in Ecclesia S. Petri ad altare S. Mauritij coronatur. Quid autem coronæ istæ designent consule *Restaurum d. tract. quest. 33. & de his quoque glo. in d. Clem. unica* Et *Carolus Sigonius lib. 7. de regno Italia.* Denique *Petrus Gregorij de Rep. lib. 6. cap. 20.* Neque enim lineas quibus breve hoc scriptum inclusi, prætergredi volo. Tantum hic adverte, Papam iccirco narrare Imperatoris merita, quorum etiam intuitu facultatem nominandi concedit, quia virtutum præmia tribui merentibus conveniat, *ut habetur in l. fin. C. de status & imaginibus & labore*, ac virtute ad dignitates convenit pervenire, non ambitione *l. contra. C. de re militari. libro 12. l. si quæpiam C. de Episcopis & Cler. cap. sicut 1. quest. 7.*

Imperator dicitur Ecclesie filius, advocatus ac defensor.

Imperatori tres coronæ.

Virtutum meritum tribui merentibus convenit.

Sectionis II. Summarium.

Conceditur suæ Cæsareæ Majestati facultas Preces Primarias porrigendi, seu personas idoneas nominandi quibusvis Collatoribus seu Collatricibus, quacunque illi illæve dignitate præfulgeant ad quæcunque beneficia Ecclesiastica per sacrum Romanum Imperium ubilibet constituta, sive in Ecclesijs Cathedralibus, etiam Metropolitanis, Collegiatis, vel alijs quibusvis Ecclesijs, sive beneficia sint cum cura, sive sine cura, dignitates, personatus, administrationes, vel officia. Quæ tamen facultas restringitur primò; Dummodo dignitates in Cathedralibus, & Metropolitanis, post Pontificales maiores, aut Collegiatis, principales non existant: Secundò dummodo singulæ collationes, & singulæ Ecclesiæ, ex hoc ultra quam in uno beneficio non graventur. Tertio; Et ipsi Collatores Collatrices saltem quatuor beneficiorum Ecclesiasticorum habeant collationem.

Sectio II.

Hinc est quod tuæ Celsitudinis supplicationibus inclinati, dicta auctoritate, præsentium serie, eidem T. C. concedimus, & indulgemus, quod si a per te quibusvis Collatoribus, seu Collatricibus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, & secularium, & regularium, ordinum quorumcumque per S. Romanum Imperium videlicet constitutorum, etiam si qui, vel si que ex illis Pontificali, seu alia quavis dignitate præfulgeant, seu Collegia, Capitula, & Conventus fuerint, super singulis beneficijs Ecclesiasticis, cum cura, vel sine cura, & secularibus vel ordinum hujusmodi regularibus & in singulis Cathedralibus, Metropolitanis, vel Collegiatis vel alijs quibusvis Ecclesijs, etiam si beneficia hujusmodi, Canonici, & præbende, f dignitates, g personatus, h administrationes, vel i officia in eisdem Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, & ipse præbende in illis, & hujusmodi Ecclesijs, in quibus majores vel minores præbende esse noscuntur, etiam si majores fuerint, & ad dignitates personatus, administrationes, vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura imminet animarum: I dummodo dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales majores,

tores aut Collegiatis huiusmodi in principales non existant, ad eorundem Collatorum, & Collatricum O Collationem, P provisionem, Q presentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, communiter r vel divisè pertinentibus, S singulis personis conferendis, seu super hoc quod persone huiusmodi ad illa recipiantur, & admittantur, Preces porrigi, seu de personis eisdem ad huiusmodi beneficia nominationes fieri contigerit primarias iidem Collatores & Collatrices (salvo quod singule Collationes & singule Ecclesie, ex hoc ultra quam in t uno beneficio non graventur, ac ipsi Collatores, & Collatrices saltem u quatuor beneficia Ecclesiastica conferre habeant) huiusmodi precibus & nominationibus parere & intendere, nec non personas ipsas ad huiusmodi beneficia, X postquam ipsis de illis canonicè provisum fuerit, iuxta earundem Precum, aut nominationem tenorem, recipere, & admittere debeant & etiam teneantur.

SCHOLIA IN SECTIONEM II.

¶ QVOD SI PER TE) Hic incipit exordium concessionis Precum, & adverte quod non solum nominati per Cæsarem gaudent hac prerogativa Precum, sed etiam nominati per eum cuius illud per Cæsarem cessum est. Unde nominati à Sereniss. Electore Colonienfi Principe, & Episcopo nostro clementissimo censentur nominati à Cæsare, quia nominatus de mandato alterius, censetur nominatus à mandante, *Feli. in repert. in verbo nominatus de mandato.* Sed an contra Cæsarem possit cadere præscriptio, si indulto nominationum non utatur? Negative respondeo, quia contra privilegium consistens, in voluntate privilegiati, non currit præscriptio, si non fuerit usus privilegio, dummodo tamen alii fuerint vsi, *Cald. cons. 1. de Prescript. not. in c. ut privilegia. de privileg.* SECUNDO quaeritur utrum Imperator qui unum nominavit, variare possit? & videtur quod non: nam in fortioribus terminis, si Papa contulerit duobus, & declarat postea quod intendit, & intendebat secundo conferre, & non primo, ea declaratione non obstante iudicabitur pro primo, *Rebuff. ad reg. 17. Cancell. de non toll. ius quasit in pr. Secundo facit, quod illusio & variatio in principibus, & personis gravibus ut plurimum damnatur, Clem. cum illusio, de renunciat. Rota decif. 33. nu. 17. & 18. de præbend. in antiq. To. Monac. in cap. 1. nu. 21. de concess. præbend. debet enim princeps esse constans & immobilis, sicut lapis angularis, & sicut Polus in cælo, & unum duntaxat calamum, & unam linguam habere, & non plures, Philip. Probus in Reg. Frustra num. 5. de reg. iuris in Mart. Laudensis Tract. de principibus q. 258.* Tertio facit, quod

Cæsari
vult Cæsarem
nominat.

An eadem
prescriptio
contra
Cæsarem
non uten-
tem suis
nominati-
onibus.
Cæsar qui
unum no-
minavit
an vari-
are possit?

Nominatio Cæsaris habet vim præsentationis vigore cuius Prælatus tenetur instituere præsentatum, *cap. decernimus 16 quest 7.* dicitur enim nominatio quædam gratia seu beneficium quod decet esse mansurum, *reg. Decet. de Reg. Jur. in 6.* Ideoque videtur quod Cæsar postquam aliquem Clericum nominavit Collatori, quod non possit resilire à sua nominatione, *ex dictis & notatis per Gl. in pr. gm. sanctio. tit. de collatio. verbo nominare.* Pro contrariâ tamen sententia non desunt argumenta, & in primis videmus quod legatus, qui reteravit sibi beneficium pro certa persona, potest revocare & alteri providere, *ut notat Hostien. in c. dilectus. de iure patron. 10. And. in c. presenti. in verbo pendente. de officio leg. in 6. Jo. And. in addit. ad Specular. tit. de legato. §. nunc tractemus vers. item legatus.* Secundò, quia quotiescumque quis habet gratiam vel nominationem super beneficio sibi conferendo, per illam non quæritur nominatio, sed solum habet jus implorandi officium executoris, ut sibi provideat vel faciat sibi provideri, *glo. in cap. veniens. de Renunciat. Innoc. in cap. litteris & in cap. Confirmatus de Rescript. Abb. in cap. Capitulum & seq. de Rescript.* Nec videtur ob stare, quod dictum est, nominationem habere vim præsentationis, quia id hæcenus verum est in beneficio vacante, & sic de re non integra; secus in beneficio vacaturo, quia omnes istæ expectativæ sunt odiosæ. Nec etiam obstat quòd in Papa dictum est, quia ibi res desierat esse integra, & alteri jus quæsitum erat: quæ de re dicam adhuc infra vers. XIII. quæritur.

Secundo nominatus qui habet litteras expeditas, an præferatur litteris non habentibus

TERTIO quæritur si Cæsar hodie unum nominet, & cras secundum, qui curet solenni ritu litteras Cæsareas expediri, an hic secundus primò præferatur? Minimè, quia scriptura non est de essentia gratiæ, *Archid. & Jo. And. in præm. Sexti decret. alium. Abb. in cap. Nosti de electio.* Confirmatur, quia imperialis sanctio non indiget scripto, *L. sancimus §. exceptis C. de donatio.* Præterea quæcumque in præsentia principis disponuntur, sive illa scripta sint, sive non, servanda sunt, *cap. Institutionis 25. q. 2. §. perficiuntur Instit. de Donatio.* Insuper valet collatio facta de Ecclesia etiâ ratione proprietatis sine scriptura, si prius verbo concessit princeps & postea confirmat per litteras ex intervallo, unde videtur approbare & confirmare litteris, quod prius declaravit verbo, & sic quod princeps donavit in continenti, etiam si nullæ littere secuta sint, vel sigillum appositum, valet collatio, *Abb. in c. cum convenissent. in 2. nota de Rescript. fol. De nique facit textus in Clem. Dudum §. nos idem ubi text. æquiparat privilegium, & gratiam concessam verbo vel scripto, ergo idem videtur dicendum in præsentia casu.* Postremò, si Princeps qui fecit gratiam verbo, mortuus, executio pertinebit ad illius successorem, *cap. in litteris de Rescriptis.* Hinc extat Regula Cancell. Rom. 9. de litteris in forma Rationi congruit expediendis, quæ ius concessum supplicanti per signaturam Papæ non expirat ejus morte, etiam si bullæ non fuerint expeditæ, quæ de re latinus scripsi in commentarijs ad Regulas Cancell. quæ modò excuduntur in typographia Kinckij. In opposi-

oppositum tamen militant ista: primò, quia non habet litteras expeditas, nihil habere videtur, si solum oraculum vivæ vocis habeat: nam in concessione dignitatis vel officij, quam facit Princeps, debet esse sacrum Principis autographum *L. sacri affatus C. divers. Rescript. L. probatorias, Cod. de divers. off.* Secundo, facit illud Baldi in *L. nec exemplo in fi. C. de probatio.* Quod Rex vel Princeps habet sigillum authenticum cum scriptura solenni, quando aliquid confert, vel donat, ut ostendatur potentia regis, aliàs non esset nisi scriptura privata, vel propositum in mente retentum, quod nihil operatur. Pro solutione dicendum est, modò jam dicta vera esse quoad substantiam seu validitatem gratiæ, sed quoad illius probationem scriptura necessaria est, per not. Mohed. *decis. 9. nu. 1. ut lite pendente. Rebuff. in concordata, tit. de mandatis Apost. §. 1. verbo litteras, & in praxi in 2. part. signat. nu. 15 in pr.* Quod adeò verum est ut ne quidem proficiat inscriptio in Rotulo CÆSAREO, quia ex eo non acquiritur jus in re nec ad rem, cum sit tantum nuda annotatio ad Principis memoriam, ideoque sic inscripti, & nominati, expectantes dicuntur non provisi, *cap. ult. de concess. præbend.* Quam conclusionem etiam veram esse in Regalists scribit ARNULPHUS Ruzeus in suo tract. *Regaliorum*, ut si v. g. Rex hodie conferat beneficium vacans in Regalia, nec tamen expeditur provisio sub sigillo regio, & nihilominus, crastina die alteri conferat, qui habeat subscriptionem Notarij, sigillumque appensum in diplomate, valebit prima gratia, quantumcumque non fuerit in scriptis redacta: nec sigillum regis appositum, atque ita fuisse Judicatum per Arrestum die 3. Decemb. anno 1390. refert idem Ruzeus.

QUARTO quaeritur, quid si duo de eadem temporis data concurrant, uter potior? Conclusio I. Si in una sit dies & hora, in alia solum dies, præferetur is qui habet horam: quia in temporis incertitudine is præferendus est, qui probat tempus præcisum & determinatum, *DD. l. de rebus C. de donat. ante nupt. Fel. cap. pastoralis, col. 3. vers. ratione unius horæ, de Rescript.* SECUNDA Conclusio. In concurrentibus vigore collationis eodem tempore duobus factæ is præferitur, qui est in possessione, *cap. ex litteris de probat. Bart. l. 1 § non autem ff. de bon. possess. sec. t. ab idque nisi ex ordine scripturæ, qui in Cæsaris Cancellaria observatur, constat uter prius in album Præcistarum sit relatus, qui enim prior est in scriptura, censetur esse prior in tempore, L. quoties C. de usufructu. L. Servus ex his communis ff. de stipulat. servorum.* Si autem ex ordine scripturæ prioritas discerni non possit, consulendus erit Cæsar, qui utramque gratiam fecit. Tertia Conclusio: Si unus sit nominatus à Cæsare, alter ab eo cui Cæsar hac in re partes suas commisit, nec constat de temporis prioritate,

Uter Præcistarum potior si duo concurrant de eadem temporis data.

tate, præferetur qui à Cæsare est nominatus c. si à sede de preb. in 6. Nam & in collatione Episcopi ac Vicarij eodem tempore facta, præfertur Episcopi, tanquam dignioris, Calderinus conf. 2. de officio Vicarij, d. cap. si à sede. Et licet Papa conferendo beneficium, videtur alteri potestatem conferendi abstulisse, cap. ut nostrum, ut Eccl. benef. sine diminut. conferantur, ita & Imperator. Papa enim & Imperator fraternizant, ut ostendit Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Iurisdict. ordinarij in exemptos part. 4. quest. 13. Quarta conclusio Quiprius executori præsentat diploma Precum Cæsarearum, præfertur alteri cui de eadem data facta est collatio, Rota decis. 100. Item si unus, in No. Feli. in d. cap. Capitulum Sanctæ crucis, de rescript. Arnulphus Ruz. aus tract. Regaliorum privilegio 46. no. 10. in fin. quod latius ostendo ad Reg. XV. Cancell. Concurrentibus in data ann. 2. & seqq. Sed quid si Precista post acceptatum & collatum sibi ab executeore beneficium perdidit diploma suarum Precum, an possit beneficium cum sola collatione retinere; quo affirmativas respondit Feli. in cap. in nostra vers. Spoliatus in si. & ibi Ant. de But. de rescript. nam collatio conservatur sine litteris Nominationum, per c. Cum olim. 1. de privileg. glo. in c. Sane de Renunciat. Quinta Conclusio: Præferri debet is alteri, in cuius diplomate inserta est clausula motus proprij, arg. cap. si pluribus, de prebend. in 6. Ruz. aus ubi supra nu. 12. vel clausula, ETIAMSI ALTERI CONTULERIMVS: ea enim denotat gratiam alterius esse posteriorem: quia cum in diversis scripturis concurrat gratia & habitus, privatio semper præsumitur posterior, Bald. cap. 2. de off. deleg. & proinde ratione juris primò quæsiti, ab eo jus tolli non potest L. id quod nostrum, ff. de Regulis Iuris. Sexta conclusio: Si Cæsar unico verbo primarias nominationes duobus conferat, neutra collatio valet; nam ad validitatem cuiuslibet actus duo requiruntur, voluntas, & potestas, cap. cum super Abbacia, de off. deleg. ubi Bald. & Decius faciunt textus in cap. adhuc, si. 1. ibi, potest, si voluerit, de appellat. in l. 1. In Cæsare autem duobus eodem actu conferente deficit potestas, per Juris theoriam, ubi non assistit juris potentia, inanis est voluntas, Bald. in l. nolle, ff. de acquirenda hereditate, ergo si deficit potestas, sequitur nullitas, cum illa duo copulativè requirantur. Ideò necessariò debent ad esse illa duo, Philip. Præloz tract. at. juris Regalie quest. 28.

QVINTO quæritur si Preces concessæ alicui non fuerint fortitè effectum, ut puta ob mortem Precistæ, an Cæsar possit alium nominare? videtur quod sic: quia Indultum illi datum est contemplatione suæ personæ, aut dignitatis CÆSAREÆ, idcò per primam collationem potestas conferendi non est extincta, glos. in pragm. sanct. tit. de part. possess. verbo beneficium. Secundo, quando actus non habet effectum secundum intentionem disponentis, non restringitur ad unum actum, sed de ulteriori actu semper intelligitur, donec res fortitatur effectum, Bald. in l. invitus in si. C. de procurat. Anastasi. Germa-

Cæsar an
secundum
nominare
possit, si
Preces
quoad pri-
mum non
sint forti-
ta effe-
ctum.

PRIVILEGIA
REGULARIUM
ET
COMMENTARIA
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICE
L. 1.
C. III
8

Germonius tract. de Indult. Cardin. §. volumus autem, nu. 49. ubi ex Gemina in cap. si compromissarius, §. & idem de Electio. scribit, quod commissio alicui facta de providendo intelligi debeat cum effectu. Confirmatur per notata Jo. Mon. in cap. sicut nu. 9. de verb. signif. in 6. quem ibi sequuntur Io. And. & Domin. ubi si Episcopus habeat privilegium cum temporis præfinitione, ut possit eligere quatuor clericos suis obsequijs insistentes, qui percipiunt fructus suorum beneficiorum in absentia, illosque eligat, demum alter eorum cedit, vel decedit, certè loco illius alium potest surrogare, c. sicut, §. in annos 2. resp. ff. quib. mod. usufructus amittatur, Staphil. tract. de prerog. expectat. Probatur insuper à simili; nam patronus laicus potest plures præsentare, donec actus fuerit plenè consummatus, Abb. in cap. quanto Col. C. de iudic. glos. in Clem. 1. verb. simul vel successive eodem tit. Neque præmissis adversatur, quod omnis dispositio intelligenda sit de prima vice, l. boves, §. hoc sermone. ff. de verb. signif. quia Cæsar non intendit nisi semel conferre, dummodo plenè & effectualiter contulerit, & hoc est potius accumulatio ad primum jus, quam variatio. Quæ conclusio etiam obtinet in iure Regaliæ, quo Rex Galliarum toties conferet, quoties vacaverit, donec & quovisque jus ipsum Regaliæ plenè sit ad effectum deductum, Arnulphus Razaus tract. iuris Regaliorum privileg. 2. num. 5. & seqq.

SEXTO quæritur, an si beneficium, ad quod Precista nominatus est, eisdemque exinde collatum, fiat litigiosum, & pendente lite Precista moriatur, aut juri suo cedat, Cæsar possit alteri Preces conferre, seu alium surrogare? Ita videtur: argumento ducto à Regalisticis ad Precistas, Philip. Probus tract. Regal. q. 30. qui utitur hac si ratione: de jure enim communi videmus, quod si electus lite pendente moriatur, aut cedat, vel electioni non consentiat, electio ad eligentes revertitur, cap. 1. de restit. in integrum, & cap. si electio de electio. lib. 6. & licet hæc jura loquantur in electionibus, idem tamen dicendum in collationibus, cap. 1. ut lite pendente in 6. quia si pendente lite alter colligantium moritur, collatio ad eum, qui prius jure proprio non devoluto contulerat, revertetur: Nec refert quod ista jura loquantur in Collatoribus Ecclesiasticis, quia idem observari debet in Cæsare, qui jus suum metitur à Papa, Reg. qui in alterius ff. de Reg. juris, à cujus Indulto fit, ut beneficium sit illi affectum, quoad usque collatio per ipsum facta fuerit suum plenum & pacificum sortita effectum, ut prædiximus. Nam alias Precista nunquam esset pacificus, quia ordinarij Collatores (qui cane peius & angue odio habent Precistas) molestias semper exhiberent Precistis non facturi si videant, quod si lite pendente moriantur, collatio precum Primariarum ad Cæsarem revertetur. Quæ etiam ratio militat in Regalisticis, ut si is lite pendente cedat vel decedat, Rex possit beneficium litigiosum conferre, nec dicetur his contulisse, quia hæc collatio est quædam surrogatio, quæ censetur eadem cum prima. Sed hoc Galli notent, quos remitto ad Philip. Probum tract. juris Regal. q. 30.

Beneficia
affecta li-
tigiosa &
postea per
obitum
Precista
vacante
an Cæsar
alteri præ-
ces con-
ferre possit.

D

SEPTI.

*Cæsar an
possit iterum
conferre si
Precista
gratiam
non accep-
taverit:*

SEPTIMO, præcedenti quæstioni affinis est ista, si Precista repudiet gratiam, an Cæsar poterit iterum conferri? Præmitto, repudiationem gratiæ fieri dupliciter, facta, & non facta: facta fit, quando Precista expressis verbis iuri suo renunciat, non facta verò, quando ob negligentiam inducitur præsumpta renunciatio: utpote si intra mensem nō accepit, ut hic statuitur, quando enim quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, & ex ea tacita juris renunciatio, L. 3 §. si ad diem. ff. de re militari. l. 2. §. sed si quis. ff. si quis cautio. Quæ etiam elicitur ex eo, cum primus impetrans se dimittit, ut conferatur beneficium secundo impetranti, ita quod procedatur ad executionem illius collationis, tunc enim dicitur constitutus in notabili negligentia, text. in c. tibi qui. de rescript. in 6. in c. si clericus. verbo, negligenter patre distulerit. de præbendis in 6. Abb. & Fely. in cap. Cæterum. in cap. ad audiendam. & in cap. Capitulum sanctæ crucis. de rescriptis. Si itaque Precista repudiet uno ex istis modis, poterit Cæsar alteri liberè conferre, & iterum si is repudiet alteri, donec Preces plenum sint sortitæ effectum. Probus tract. juris Regal. quæstio. 30. conferunt quæ scribit Simonetta de Reservat. beneficiorum. quæst. 58. & ibi Granus.

*Verum Cæsar
preces
concedens
do possit
mutare
naturam
seu qua-
litatem
beneficij:*

OCTAVO quæritur, an Cæsar Primarias Preces concedendo, possit immutare naturam beneficij; distinctione quæstio hæc terminatur, aut enim CÆSAR confert uti patronus: aut ut non patronus: priori casu potest qualitates & conditiones tempore foundationis appositas in totum tollere, vel saltem alterare, Abb. in c. illud in si. de iure patron. glos. in cap. memini 18. quæst. in verb. liber au facultatem loco religioso. Hostien. tit. de iure patronat. §. qualiter transferatur, vers. vocatione, Calder. cons. 4. de iure patronat. Accedit quod favore fundatorum introductum est, in eorum odium non debet retorqueri, Reg. quod in favorem de Reg. Iur. in 6. In favorem autem eorum introductum est, ne quod extremis illorum elogijs ordinatum est, facta, & ordinatione alterius everteretur: atqui in odium fundatoris vel hæredum redundaret, si quod ordinatum, mutare aut tollere non possent. Denique facit quod Hostien. scribit in cap. cum accessissent, de constitut. quod sola autoritas & consensus fundatoris vel ejus hæredis sufficit ad hoc, ut tollatur natura, & conditio aut institutio in ipsa fundatione apposita: cui ad stipulatur Abbas, & Imo. dicentes, quod si in institutione beneficij collatio est facienda Presbytero, potest cum licentia patroni super hoc dispensari. Idem Abb. in cap. fin. de Clericis non resident. Nec obstat si dicatur qualitatem illam, puta Theologalis præbendæ, vel aliam extinguere, quia suspenditur dumtaxat ad tempus: nam prima postea vacans extra Indultum Primariarum Precum debet Theologo assignari, & idem dic in sacerdotali, per not. Philip. Probi, tract. regal. quæst. 21. num. 3. Secundo verò casu dicendum est, Cæsarem jus iam acquisitum Ecclesiæ tollere non posse, esset enim species alienationis, Abb. in cap. cum dilectus, de consuet. Accedit quod limitata potestas tranfit cum suo onere; cap. ex litteris de pignoribus. Hinc scribit Panor. in cap. ne

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULA
CANCELLARUM
APOSTOLICORUM
C. III
8

pro defectu, & in cap. cum Magistrum, de electionibus, quod tenetur providere secundum qualificationem, qua tenebatur collator ille superior, ad quem fit potestatis devolutio, gloj in pragm. sanctio. in §. quod si quis, in verbo ad proximum superiorem, tit. de collationibus; ubi dicit quod quando devoluitur potestas alicui, tenetur providere hominibus illius qualitatis, secundum naturam institutionis beneficij. Postremò faciunt Notata Baldi in L. si quis ad declarandum, Col. 3. C. de Episcopis, & Clericis, quod ubicumque dispositio testatoris est certa, respectu causæ, personæ & loci; nunquam potest alterari, ut est textus expressus in Clem. quia contigit, de religiosis domibus. Arnulphus Razæus tract. juru regaliiorum, privilegio 49. num. 11.

NONO Quæritur, an Cæsar Nominationibus possit apponere conditionem; Videtur quòd non; quia inferiores Collatores debent beneficia conferre purè, DD. L. fin. C. de pactis, cap. quasitum, de rerum permut. cap. 2. de Electio. in 6. quod hætenus verum est, nili adjiciatur conditio, quæ de jure inest, Abb. in cap. relatum, de præbend. & in capite olim 1. de restitut. spol. Hinc dicit Baldus in cap. significasti, de præbend. quod si Episcopus contulit unam Ecclesiam curatam sub conditione si resignaverit primam, subsistat talis collatio, quia hæc conditio tacitè inest, cap. de multa, de præbend.

Cæsar an possit nominationibus apponere conditionem.

DECIMO quæritur an si Precista sit nominatus ad simplex beneficium, possit illud acceptare si fuerit erectum in curatum? Oldrad. consi. 58. & Aneho. in Clem. Unica, nu. 37. de Concess. præben. responderunt negativè: quia omnis dispositio intelligenda est rebus sic stantibus, L. continuus, §. cum quis, ff. de Verb. oblig. L. cum quis, de Salutio. L. quod servius ibi glo. de Cond. & demonstr. Dec. cons. 335. nu. 3. Alex. cons. 71. nu. 8 lib. 5. Paris. cons. 34. num. 13. lib. 2. Ego tamen aliud sentio, cum Indultum nostrum comprehendat etiam beneficia curata; in quo est etiam attendenda observantia: Facit decis. Rotæ apud illustr. Cardinal. Seraphinum de anno 1601. Mercurij 5. Decemb. in qua fuit dictum quod per mutationem non extinguitur privilegium quod est compatibile cum statu immutato; secus si sit incompatible: & in his terminis procedit regula illa, quod dispositio illa intelligitur rebus sic stantibus.

An si Precista sit nominatus ad simplex beneficium, possit illud acceptare si fuerit erectum in curatum.

VNDECIMO Quæritur, an Precista ultra Cæsaris Nominationem, nova opus habeat collatione seu institutione ab Ordinario beneficij Collatore; Pro cujus resolutione primò sciendum, Beneficium Ecclesiasticum non possit licitè obtineri sine canonica institutione, ut habet juris Regula, Canonica autem institutio ea appellatur, in qua omnia substantialia valida institutionis largo modo sumptæ concurrunt, id est collatio, investitura & in possessionem inductio, & decens personæ habilitas, tam ex parte conferentis, quam ex parte illius, in quem collatio facta est.

Utrum Precista nova opus habeat collatione seu institutione.

Verùm in subjecta materia institutio accipitur pro receptione, & admissione juris alicujus collativa, quæ sit ad præsentationem Precum Cæsarearum,

& hæc receptio trahit secum canonicam institutionem, & effectum possessionis juris, nec alia ulterius indiget alicuius opera vel gratia, nisi ad actum possessionis corporalis, in qua tantum consistit executio facti, *Rot. decif. 441. fuit dubitatum, alias 16. de concess. præbend. VVames. cons. 247. nu. 27. de præbend.*

Quæ sanè interpretatio egregiè fulcitur verbis Indulti Pontificii in sectione II. in fin. ibi: **NEC NON PERSONAS AD HUIUSMODI BENEFICIA POST QUAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISUM FUERIT JUXTA EARVND E M PRECV M AVT NOMINATIONVM TENOREM RECIPERE ET ADMITTERE DEBEANT ET ETIAM TENEANTVR.** Ex quibus verbis non obscure patet mentem fuisse Serenissimi, ut domum ordinarii beneficiorum, ad quæ per Cæsarem nominari quem contigerit, demum tenei recipere, postquam canonicè illis provisum fuerit. Quod habet summam æquitatem. Neque enim laici, quantacumque dignitate præfulgeant, ius habent instituendi, nec mittendi falcem in messem ministrorum Christi, *cap. si quis deinceps, 16. quest. 7. cap. quisquis, cap. Messana de electio. Rebuff. ad concord. tit. de collatio §. 1. verb. Prædicationis actum.* Hic autem institutionis actus per Episcopum seu alium ordinarium Collatorem non per litteras missivas fieri debet, sed per litteras patentes, quæ faciunt fidem in iudicio, non etiam litteræ missivæ, *10. And. post. Hostien. in c. patentibus litteris, nu. 1. tit. 1. de privileg. & ibi Anto. de Bur. nu. 7. cap. 1. ibi. per eius patentes litteras de tempore ord. text. in cap. 2. de off. ordin. Rot. decif. 20. in antiq. Caput aquen. decif. 360. nu. 6. ibi, in certis litteris parentibus. parte 2.* Quod intellige, quando litteræ clausæ non apparent authenticæ, ut quia remotum vel fractum est sigillum, alias *secus, arg. cap. inter dilectos, §. præterea, de excess. Prælat. cap. cum olim 2. de off. deleg.* Tamen melius est, ut litteræ patentes conficiantur, cum litteræ clausæ hoc habeant inconveniens, quod sigillum de facili rumpitur, removetur, seu frangitur tempore apertionis, ut dicunt Hostien. & Anto. de Bur. *in d. c. patentibus litteris.* Sed quid si Ordinarius recuset instituere? Precista tanquam ad sacram anchoram contugiet, ad Executorem per Cæsarem datum, qui vel eum instituet inducendo illum in possessionem intra mensis spacium, quod inductio in possessionem habeat vim provisionis, teste *Staphil. de lit. grat. tit. de vi & effectu clau. vers. sexto queritur. Rot. decif. 441. incip. fuit dubitatum,* vel ordinarium per censuras compellet, ut habetur in Indulto Sectione IV. ibi: **Conferre & assignare, nec non omnia & singula quæ ad hoc, ut Precum seu Nominationum & acceptationum & collationum huiusmodi succedant effectum oportuna fuerunt facere autoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam exequi possint: & valeant &c.**

DUODECIMO QUÆRITUR, an Imperator ante confirmationem à Papa possit

possit Preces Primarias concedere? quæstionem hanc malo proponere, quàm decidere. Videatur Cardinalis Tufchus *tract. com. conclus. tom. 4. conclus. 39. per tot. Azorius lib. 10. Inst. moral.*

DECIMO TERTIO quæritur, an Cæsaris Preces quandoque evanescant? Ita, & quidem ex parte Cæsaris, ut si Papa privilegium seu facultatem illi concessam revocet: Papa enim potest revocare omnia privilegia concessa Principibus secularibus, etiam non subiectis, quando Papa concessit eis Ecclesiastica vel spiritualia, quia quoad concessa, sunt effecti subditi Papæ, *Gemina, conf. 74. num. 10. & seq. maxime quando sunt quæsitæ ex præscriptione, Natta conf. 511. & 512. per tot. Ant Gabriel. lib. 3. commu. conclus. tit. de Iure quesito non tollendo, Card. Tufchus tract. com. conclus. iuris conclus. 761. in fi. cap. pen. de præbend. in 6. cap. ult. de concess. præbend. Hippol. de Marsilijs sing. 166. verbo inconstancia.* Quod hæcenus intelligo, dummodo subsit causa: nam quando Princeps benemerito donat, seu aliquid concedit, ut facit Cæsari, non debet facultas huiusmodi seu donatio ab ipso auferri sine causa; ut multis auctoritatibus probat Mandol. *ad Reg. xi. Cancell. nu. 7.* Ex parte Precistæ, si is suis nominationibus renuntiaverit, *v. Rebuff. quæst. ult. n. 17. in tract. nominat.*

An Cæsaris Preces ali quando evanescant.

DECIMO QUARTO quæritur, an Cæsaris Preces capiant beneficia vacantia ob crimen? distinguo, aut sunt beneficia vacantia ipso iure, nimirum propter crimen assassinij, hæresis, simoniæ & aliorum (de quibus sigillatim scripsi ad Reg. VIII. Cancell. 7. glo.) quæ inducunt vacationem ipso iure, & dubium non est, quin eiusmodi beneficia vacantia sub Precibus Cæsareis comprehendantur, etiam si sint illa S. sedi reservata: quia Pontifex in suo Indulto Cæsarie concessio, reservat tantum sibi beneficia vacantia per constitutionem extravag. ad Regimen In quo tamen notes quod etiam si eiusmodi beneficia vacant ipso iure, possintque Precistis conferri non expectata sententia, nec vocato possessore, non poterit tamen collatio de facto exequi, nec Precistæ in possessionem realem induci, nisi prius vocato, & audito possessore, & causa cognita, *c. Licet Episcopus de præbend. in 6. Oltrad. consil. 226. de toto. Baldus conf. 135 lib. 4. Carolus M. ad consuet. Paris. tit. 1. glo. 3. nu. 12. Gemina. ad cap. 1. nu. 9. de concess. præbend. aut sunt beneficia, quæ non vacant ipso iure, sed per sententiam, ut homicidæ, periuri, irregularis &c. & horum beneficia non debentur Precistis, nisi lata privationis sententia, *Milis in repert. verb. Homicida* ubi dicit, quod irregularis non potest de novo beneficium acquirere sine dispensatione, sed prius quæsitæ retinet, donec privetur per sententiam, ut declarat Jo. And. *in cap. cum nostris de concess. præbend. & interim poterit si velit resignare, ut est communis sententia, quam explico in Regul. Cancell. de Surrog. Collitig.**

Utrum Cæsaris preces capiant beneficia vacantia propter crimen.

*Precista
fallit
crimino-
sus an a-
liar. Pre-
ces à Ce-
sare im-
petrare
pōtūt.*

Verūm ē diverso quæritur, si Precista fiat inhabilis, vel irregularis, aut cri-
men commisit, quod privationem inducit ipso iure, sicque nominatione sua
exciderit, an is postea alias Preces à Cæsare impetrare poterit? Pro negativa
facit quod si rursus admittatur, ludibrio erit prior privatio, c. commissis, de E-
lectio. in 6. Clem. ne in agro, §. ceterum, de statu Monach. L. prator, ff. de iudic. Nihilominus affirmativa verior est, probaturque argumento à contrario sensu: nam
si quis fuerit adeptus secundum beneficium incompatible cum primo, ipso
iure est privatus primo, ad quod redire non potest sine nova collatione, Ex-
tr. avag. execrabilis, §. statuimus, de preb. ergo à contrario sensu cum nova colla-
tione redire poterit, per c. 2. de renunciat. atque ita pari ratione poterit alias no-
vas Preces impetrare, earumque vigore beneficium obtinere.

*An Cæsar
Precista
contra-
henti ma-
rimonio
possit al-
terum sur-
rogare?*

DECIMO QUINTO quæritur, si Precista contrahat matrimonium, aut ipsi-
salia de presenti, quo casu Precista suis censetur renunciare Precibus, gl. & DD.
in c. uno, de cler. coniug. in 6. an Cæsar possit huic alterum surrogare? Ita videri-
tur: quia quamdiu Preces non sunt sortitæ effectum, Jus nominandi Cæsari
competens non censetur extinctum, per ea quæ supra ostendi in glo. verū quod
si per te vers. quinto quæritur. Ad quid si contraxerit matrimonium & non ten-
uerit? dicendum Precistam non excidere suis Precibus per Reg. non præstat
impedimentum quod de iure non sortitur effectum, de Reg. iur. in 6. Imò, qui
impetravit primam vacaturam, & interim uxorem duxerit, poterit nihilomi-
nus si tempore vacantis præbendæ uxor sit mortua, primam vacaturam ob-
tinere, verba sunt Angeli in §. 1. n. 1. in ff. Quibus mod. ius pat. potest sol. In quo ta-
men ego subsisto. Cæterum quod dixi in casum matrimonii posse Cæsarem
Precistæ alterum surrogare: Extende 1. si Precista suis Precibus renunciave-
rit, quia potest quis privilegio in suum favorem introducto renunciare, L. si
quis in conscribendo, C. de Episcopis & Clericis, cap. si diligenti, de foro competentis; id-
que sive expressè, sive tacitè, quia hoc casu tantum operatur tacitum, sicut ex-
pressum, arg. L. cum quid, ff. si certum petatur, & ibi lac. las. eoq; casu alterum, sur-
rogabit, per prædicta. Tacitè autem censetur renunciare, si Precista efficiatur
miles; qui enim arma militaria exercet, perdit privilegium Clericorum: quia
facit actum contrarium clericatui, Innoc. in cap. 1. in Audientia, de sentent. excom.
Imò perdit beneficium si quod habet, Flami. Paris, de Resig. benef. lib. 1. quæst. 1.
n. 22. & ita in terminis decidit Senatus Sabaudie apud Ant. Fabrum l. 1. de sen-
for. tit. 3. de s. 25. Idemque dicendum de milite cœlestis militiæ: unde si Pre-
cista cucullam monasticam sumat, professionemque emittat, cadit iure Pre-
cium, Probus tract. iuris Regalium quæst. 6. potestque denuo Cæsarium in eius
locum surrogare, iuribus dictis.

DECIMO SEXTO quæritur, an Cæsareæ Preces sint iuris favorabilis, vel
odiosi. Pro affirmativa facit quod pontifex motus fuit ob favorem, & me-
rita

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICARUM
L. III
8

An Preces
sint juris
favorabi-
lis vel o-
diose

tita Cæsaris; ut enim sciatur an actus sit favorabilis, vel odiosus, inspiciendum semper est an agens motus fuerit ob favorem, vel odium; Bald. in L. 1. Col. 10. vers. sed hic quæro de effectu, C. de sum. Trinit. Bart. L. Exceptionem, ff. de cond. indeb. Regulariterque leges, statuta, privilegia, Indulta censentur favorabilia vel odiosa ex principali intentione concedentium. Bald. conf. 433. Domina Ioanna, Col. 2. lib. 3. & in l. venta, C. de in jus voc. and. Milis in repertorio, verb. Lex dicitur favorabilis. Denique privilegia Principum late sunt interpretanda, L. ult. ff. de constit. princip. ubi DD. Nominaciones autem seu Preces Primariæ sunt ad instar privilegij, Rebuff. ad Concordat. tit. de collatio §. movemus, verbo declaramus. Verius tamen est Preces has Cæsareas esse juris odiosæ, & proinde restringendas; Ratio est, quia recedunt à jure communi: Imperator enim jure communi jus beneficii conferendi, aut ad ea nominandi jure proprio non habet, sed ex privilegio, Selva de benef. omne autem privilegium contra jus commune strictè intelligi debet, & interpretari, c. porrò de privileg. in 6. Card. Tuschus tom. 6. prædic. concl. 731. & omnis recessus à jure communi est odiosus atque restringendus, Abb. in cap. cum dilectus, de consuet. cap. x. & z. de filiis Presbyt. cap. qua. à jure communi, de Reg. juris in 6. L. quod vero, ff. de Legibus: Ideoque Rescripta, Privilegia, Gratia Pontificum, in quantum à jure communi recedunt, juris sunt odiosæ, & restringenda, late Fely. c. causam que, de Rescript. 10. Bapt. Leonellus, de surrept. Rescript. quaest. 3. art. 7. Tiraq. de Retr. consang. §. 1. glo. 9. nu. 180. & Lucissime §. 35. glo. 1. Rebuff. in præxi benef. part. 1. tit. Differentia inter privilegium & Rescriptum, nu. 23. in fi. Non obstant in contrarium adducta: Et quidem primum. Licet enim Preces concessæ sint in favorem Imperatorum, tamen cum concurrat etiam præjudicium ordinariorum, censeri debent odiosæ, quia cum in aliqua dispositione concurrat favor, & odium, ea debet simpliciter censeri odiosa, Io. And. in c. ult. glo. §. ubi Anchor. dominic. Franc. nu. 6. de supplend. neglig. Prælat. in 6. Bald. L. 1. col. 1. vers. Item nota quod privilegium, ff. de constit. Princip. Milis in repert. verb. lex dicitur favorabilis, & vers. privilegium si in uno. Sed nec secundum obstat: Privilegia enim admittunt interpretationem extensivam respectu concedentis, Abb. in cap. olim, nu. 7. de verb. signif. Iason. & DD. l. beneficium, ff. de constit. Castren. L. 2. C. de in jus voc. ubi etiam DD. Milis in repert. ver. privilegium Principis contra eum; Non etiam contra tertium, cui præter juris communis dispositionem adversantur DD. iam citati omnis enim à jure communi recessus est odiosus, & restringendus, §. 1. & 2. ubi DD. de filiis Presbyt. in 6. Abb. d. c. olim, nu. 3. de verb. signif. late Tiraq. de retr. consang. in præfat. nu. 67. Confirmatur: quia Cæsaris hac in re potestas est extraordinaria, & idè ad instar Jurisdictionis demandatæ odiosa & restringenda. Navar. conf. 3. de off. de leg. glo. in Clem. 2. de off. ordin. Guiter. ad Pragm. sanctio. titulo de collationibus, §. & quia, glo. verbi formam.

DECIMO SEPTIMO quæritur, an Cæsar Primarias Preces alicui concessas possit revocare; distinguo, aut jus est quæsitum Precistæ, & non potest, quia licet Princeps possit revocare sine causa suum privilegium, *Fely. in cap. qua in Ecclesiarum nu. 55. versic. secundo confirmatur, de consuet.* tamen quando Princeps alicui benemerito donat vel concedit (ut facit Precistis) non debet facultas hujusmodi seu donatio auferri sine causa ab ipso, *text. in L. Aquilius, & in L. si pater in si. ff. de donat. Baldus in L. que ex relationibus 3. nu. 1. C. de leg. Alex. cons. 10. visis nu. 1. lib. 2. Afflic. decis. 128. nu. 10. Curt. in cons. 174. in causa vertente nu. 24. Dec. cons. 286. In causa communitatis col. 3. nu. 7.* Aut jus non est quæsitum Precistæ, sed tantum nomen eius in albo seu Rotulo Cæsaris descriptum est, & tum haud dubium, quin Cæsar possit revocare. Neque enim per Inscriptionem in Rotulo ius aliquod in re, seu ad rem acquiritur, sed est tantum nuda annotatio ad Principis memoriam, non ex tempore inscriptionis iuris alicuius concessio, ideoque sic inscripti, & nominati expectantes dicuntur, non provisi, *cap. ult. de concess. preb. sed in suspenso harentes quorum ius non est irrevocabile, sed conditionale, VVames. cons. 263. nu. 2. & 4. qua de re adhuc supra egi. versic. Tertio quæritur.*

Quæritur per Imperium Preces conceduntur:

Quid si collator non sit incola Germaniæ & Beneficia aut in Germaniâ, an illa Preces ad collationem Abbatis certæ loci, qui ante vacationem alicuius beneficii

b PER SACRVM ROMANVM IMPERIVM) Imperatori Preces tantum conceduntur per Imperium, quia per illud superioritatem habet, non autem in aliis regnis, aut terræ dominiis; *Navarrus in Rub. de iudic. nota. 3. nu. 156. ubi reprobatur illud Imperatoris Antonini: Ego Dominus mundi, de quo in l. de precatio, 9 ff. ad l. Rhod. de iactu.* Dubitari interim potest si Collator seu Collatrix, utpotè Abbas vel Episcopus, aut Abbatissa non sit incola Germaniæ, seu Imperii, & habeat quatuor beneficia in Imperio, ut hic postea statuitur, an gravari precibus possit? Pro affirmativa facit quòd S. Pontifex gravet indistinctè Ordinarios habentes collationem quatuor beneficiorum per S. Rom. Imperium constitutorum, & sic non tam respexit Pontifex domicilium Collatoris, quam locum, ubi beneficia constituta sunt, quòd & in Nominacionibus Universitatum obtinere scribit *Rebuff. tract. nominat. quest. 15. nu. 56. & idèd, inquit, non curo, ubi sit Collator, dummodo beneficia in regno sita sint, tendant ergo retia sua nominati, id est, nominationes suas etiam extra regnū dum tamen modò beneficia in regno sita sint. Quo exemplo dici potest, delegatum à latere in Germania existentem posse conferre beneficia sita in Germania etiam si collatores essent in Francia, aut Hispania, non enim attenditur persona Prælati ad quem spectat collatio beneficii, sed locus, ubi situm est beneficium, *Mohedanus decis. 3. de prebend. ubi fuit resolutum beneficium consistens extra Franciam cadere sub concordatis Franciæ, quando collator est Abbas unius Monasterij de Francia, Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gloss. 10. nu. 30.* Hinc fit ut si quis impetraverit à Cæsare gratiam expectativam, seu Preces ad collationem Abbatis certæ loci, qui ante vacationem alicuius beneficii*

beneficij Abbatiæ cum Episcopatu aut alia dignitate permutavit, is beneficium ejusmodi, quod vacabit, post permutationem alio Abbate constituto, acceptare poterit: nimirum, quia hujusmodi preces, & nominationes non tam Prælati, hoc est, personis, quarum nomina, & conditiones ignorantur, & quorum nullus est respectus, dum nomine proprio non appellantur, quasi ipsis Prælati sunt, quæ non intermoriuntur, & ex personis substantiam omnino non capiunt. *Cynus in l. unica, C. si commu. res pign. data su. VVanes. conf. 259. volum. 1* Ex quibus efficitur, quod Preces Imper. non capiunt beneficia extra Imperium sita: cum indultum ad ea non extendatur, etiam si beneficia ijs annexa, essent in Imperio, nam postquam principale est extra Imperium, illius accessorium non debetur Precistis in vim Cæsareæ nominationis, *Rom. conf. 361. incip. In casu, ubi concludit Legatum Franciæ posse conferre beneficia in Francia sita, etiam si collatores essent in Hispania, adde Chassan. ad consuet. Burg. Rub. descens. §. 1. glos. retinuit, nu. 6* Et usque adeo non debentur beneficia sita extra Imperium Precistis, ut etiam si illorum collatio jure devoluta, ad Episcopum vel Archiepiscopum in Imperio existentem perveniret, nihilomagus ejusmodi beneficia illis affecta essent, *Chassan. in Catal. considerat. 32. parte 10.* qui tamen relinquit cogitandum, quia prima causa inspicitur, *Clem. 1. de supplend. negl. Prælator.* Ego tamen non debere ippo, tum quia ipsum Indultum est limitatum ad beneficia in Imperio existentia, ergo limitatum habet effectum, ut non possit Preces alia afficere, juxta vulgarem iuris doctrinam, Limitata causa limitatum producit effectum *l. in agris, ff. de acq. rer. Dom. l. age, ubi Baldus & Sali in l. si de cert. d. C. de transf. & quæ limitata sunt, non debent extendi, Bald. in l. modus, C. de servit. & aqua, tum quia privilegium suos non egreditur terminos, Barr. in l. post dotem, col. pen. ff. solut. mat. Alex. conf. 9 viso themate vol. 3.* Hinc fit, ut legatus non possit conferre beneficia extra provinciam vacantia, etiam devoluta ad Prælatum suæ Provinciæ, *Brunell. tract. de potest. Legati, conclus. 19. declar. 2. Philippus Probus tract. iuris Regal. quest. 14 nu. 6* Cæterum, quemadmodum Preces non capiunt beneficia extra Imperium existentia, ita etiam operæ esset pretium, ut ille non denter nisi Germanis, & Incolis Germaniæ; nam ut scribit Panor. in cap. ad decorem, de Instit. valdè honestum & fructuosum est, ut quisque in patria sua beneficium accipiat, sic quod unus stipendia, aut beneficia alterius non occuparet, quia per hoc non daretur materia depauperandi beneficia, ut ille loquitur, cum facilius Patriotæ, aut conterranei, quam exteri ad residentiam inducantur, quia patria unicuique est dulcissima, *l. qui habebat, de leg. 3. l. 1. ad si ff. de off. pres. urb.* Accedat, quod exteri infundationibus, erectionibus, & donationibus piorum locorum Imperij, manus adjutrices non porrexerunt, aut aliquid erogaverunt, idèd rationi congruit, ut nihil in iis percipiant, aut saltem si admittantur, incolæ & patriotæ exteris non postponantur, ut etiam ostendit

E

Phi.

Preces non capiunt beneficia extra Imperium sita.

Etiam si iure devoluta perveniret ad superiores in Imperio existentem.

Laudabile est beneficium patriotæ con ferri.

Philip. Probus tract. juris regaliū quest. 35 per tot. Hinc Baldus prodidit in cap. cum terra col. 2. de Electio. quod statutum valet, quo disponitur non valere beneficiorum collationes nisi compatriotis, & ita servatur in multis Brabantie, Hispaniæ, Galliæ, & Belgij pronuntijs, licet in hac patria Leodiensi omnes admittantur, quia ut paradus est omnibus nationibus communis: ita patria ista quæ jam à 600. & amplius annis Clericorum paradus dicitur, omnes exa quo admittit, secuta illud Apostoli: **IN VERITATE COMPERI, QVIA NON EST APUD DEUM PERSONARUM ACCEPTIO, SED IN OMNI GENDE, QVI FACIT JUSTITIAM ACCEPTUS EST ILLI. Actor. 10.**

Exteri consilij Principis arcendi,

Exteri tamen à consilij Principum arcentur, ijs de causis, quas lib. 3. politic. Aphorif. protuli, exemplisque firmavi, etsi hæc ipsa ætas aliorum exemplis minus egcat, ut quæ pro dolor, à paucis annis nimio jam plura produxerit.

c **SVPER SINGVLIS BENEFICIIS ECCLESIASTICIS**) Hic designantur beneficia, quæ Precibus afficiuntur; quæ autem non afficiuntur, ex illis facile intelligis: cognito enim uno contrariorum, cognoscitur & alterum, l. 1. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Nihilominus compendij causa sigillatim illa referam.

Beneficia quæ precibus non sunt afficienda.

I. **BENEFICIA** Juris patronatus Laici, ut infra noto, verbo presentatiorem.

II. **OFFICIA** quæ caduat in Laicam, ut infra dicam in verbo officia.

III. Non comprehenduntur hospitalia, Clem. per litteras, de prebend. quia non sunt beneficia Ecclesiastica, licet sint religiosa, Clem. quia, de religiosis Dom. Rebuff. tract. nominat. q. 15. nu. 13. nisi tamen sint in titulum & in perpetuum, quia tunc Precibus & nominationibus afficerentur, cum sint beneficia, Selua de benef. 2. part. quest. 11. nu. 13. in si. Gomez. ad Reg. de Triennali. q. 7. vel nisi essent unita alicui beneficio Ecclesiastico, Sel. q. 4. n. 9. & idem dicendum in leprosiarijs, & matricularijs, Philip. Probus tract. Regalium q. 9. nu. 10. ut & de elemosynarijs, Rebuff. d. q. 15. nu. 16.

IV. Non venient sub Precibus, & alijs expectativis manualia beneficia & ad nutum amovibilia, Staphil. de litt. grat. tit. nova forma expect. nu. 29. Wames. conf. 231. nu. 9. de prebend.

V. Beneficia servitoria, in quibus est annexum onus canendi in choro, vel canendi missam &c. Staphil. de litt. grat. tit. de lit. grat. §. quinta forma expectat. num. 6.

VI. Non comprehenduntur sub precibus beneficia, quæ dantur scholaribus ratione studij in aliqua universitate: cum non sint perpetua, ut sunt bene.

beneficia Ecclesiastica, *cap. precepta 55. distinct. nisi tamen deatur in titulum*,
Rebuff. d. q. 15. nu. 22.

VIII. Non cadunt sub Precibus beneficia vacantia ex causa permutationis,
 vel resignationis simplicis, *textus in cap. licet, in tua, & ibi Boet. Epo de rer.*
permut. in 6. Gemina. conf. 104. Staphil. de lit. grat. de varijs mod. vacat. nu. 20. Re-
buff. d. q. 15. nu. 64. Flam. Paris. de Resignat. benef. lib. 1. q. 4. nu. 28. quod intellige si
 fiat resignatio in manibus Papæ: si enim fieret in manibus Ordinarij aliqua ex
 causis, constit. 58, Pij V. quæ incipit, Quanta Ecclesiæ &c. expressis, liberè,
 ac simpliciter, hoc est, non ad favorem alicujus, tunc beneficia caderent sub
 precibus, licet forte alias beneficium foret reservatum, modò ipsa resignatio
 potuerit fieri in manibus Ordinarij, ut puta si facienda sit ratione incompati-
 bilitatis duorum Canonicarum, *Alex. Monet. tract. de Opt. can. c. 3. q. 5. nu. 127.*
sub fin. pag. 269. assertur & alia ratio, quod vera non dicatur vacatio, nisi ea
 quæ evenit per mortem naturalem, *Bald. in l. qui sit. ff. sol. matr. glo. ad Pragm.*
sent. §. Item quod omnia glos. verbi, facienda, tit. de collatio. & ideo fit, quod bene-
ficia vacantia etiam per simplicem resignationem in favorem tertij non ven-
niant sub Nominationibus, aut precibus Cæsareis. Arnulphus Ruz. eius tract. re-
gal. quest. 44. Limita nisi permutatio fieret in fraudem v. g. si senex in infir-
 mitate permutet cum nepote pingue beneficium, cum tenui, talem enim per-
 mutationem nullam declaravit Pius IV. *in constit. publicata anno 1564. Janua-*
rij 27 & senatus Parisien. ad paponem lib. 2. arrest. tit. 7. arresto. 1. qua de re plu-
 ra scripsi in tractat. permut. *part. 3. cap. 1. per tot.*

XI. Nec beneficia creata post PRECES CÆSAREAS, *VVames. conf. 242.*
num. 4. de prebend. Si enim PAPA concedat alicui, ut conferat primum be-
 neficium vacaturum, non poterit conferre beneficium de novo creatum,
Collecta in cap. in nostra Col. de Rescript. Rebuff. d. quest. 15. num. 44. In oppo-
 situm tamen facit, quod satis fit, quod beneficia reperiantur tempore vaca-
 tionis in eo statu, quo sunt alia beneficia Cæsari jure Precum affecta: ratio
 est, quia in beneficialibus inspiciendus est status præsens, *cap. cum de beneficio,*
de prebend. in 6. cap. cum cui, eodem, Abb. in cap. dilectus. col. de prebend. Magis
 tamen placet prior sententia, tum quia non erat intentio Cæsaris, *cap. Man-*
datu. de rescript. cap. cum in illis, de prebend. in 6. tum quia fundatores à fun-
 dationibus beneficiorum arcerentur, si simul atque creata essent debe-
 rentur: præterquam quod non erant beneficia tempore datæ Precum, ideo-
 que non entis nullæ sunt qualitates, & qualitas adjuncta verbo debet intelli-
 gi secundum tempus verbi, *l. in delictis. §. 1. ff. de noxal.* Accedit quod con-
 cessio Precum sit odiosa & restringenda, ut pote in odium ordinarium, *Cassad.*
decis. 8. de concess. prebend. qua de re latius infra, vers. XVI. quæritur.

X. Quæritur quid in beneficijs tempore datæ Precum suppressis; verbi gratia, si in Indulto Papæ sex Canonicatus, & præbendæ primo vacaturæ intra sexennium, sunt affectæ, seu applicatæ Fabricæ, aut mensæ Episcopali, ad dictum, aut aliud tempus, annexæ, an Preces capiant primam vacantem? Ita videtur, sed Precista habebit expectare donec tempus Inultum finitum sit, ut assequatur præbendam, per not. Barb. in cap. cum accessissent, num. 29. vers. circa istud, de constitut. Licet enim sit suppressa præbenda, non tamen canonicatus.

XI. Non comprehenduntur sub Precibus beneficia spectantia ad collationem duorum, si unitantum Preces decretæ sint, cap. cum in illis. §. si de præbend. in 6. Rota decis. 271. Nota glo. in antiq. Rebuff. de nominat. quest. 15. num. 45.

XII. Sed an comprehendantur beneficia monocularia; utpote si alicui competat unius dumtaxat beneficii collatio, an tali casu unicuique istud, seu monoculum beneficium comprehendatur sub Precibus; dicam infra in glos. verb. saltem quatuor, ejusmodi monocularia non comprehenduntur.

XIII. Quæritur, an matricularia & inferiora hujusmodi beneficia comprehendantur sub dispositione Precum; videntur comprehenduntur, quia beneficiorum appellatione veniunt majora & minorata. *Solutio de benef. part. 2. quest. 3. cap. cum ad hoc, de Clericis non residentibus.* quod intelligo dummodo dantur in titulum Arnulph. tract. juris regal. privileg. 15. num. 5. Philip. Probus eodem tract. questio. 9.

XIV. Non comprehenduntur beneficia sita extra Germaniam, ut supra ostendi.

XV. Non comprehenduntur Vicariæ temporales; licet in perpetuis secus sit, Clem. una, de off. Vicar.

XVI. Sub Precibus non comprehenduntur pensiones, quia cum persona habentis extinguuntur, nisi sint datæ in titulum. *Gomes. ad reg. de Annali quest. 20.*

XVII. Precibus non afficiuntur beneficia de mensa, quæ sunt quæ perpetuò incorporata sunt mensæ Episcopali, aut capitulari, seu Abbatiali, ut noto ad Reg. VIII. Cancell. glos. 11. n. 16.

XVIII. Nec beneficia exempta, quæ nec cadunt sub expectativis, *Gomes. ad Reg. de infirmis quest. 5.*

XIX. Nec beneficia commendata, secundum opinionem Galpar. de Perusio tract. de reservat. quam refert *Gomes. ad Reg. de triennali quest. 5.*

(CUM CURA) Hoc exprimitur, quia alias non veniret beneficium curatum, cap. cum in illis, de præbend. in 6. ubi quando mandatur provideri de bene-

PRIVILEGIA
REGULARIUM
ET
COMMUNITARIUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICARUM
L. III
C. III
8

beneficio, non comprehenditur curatum : quod limita, nisi illud esset præbendæ annexum, *arg. cap. super eo, de præbend. in 6. Staphil. de lit. grat. tit. de nova forma expect. & etiam in materia favorabili non venit beneficium curatum, nisi exprimat, ut si Papa det potestatem conferendi beneficia, non veniret curatum, nisi expressum sit, Card. in cap. in nostra. quest. 4. de Rescript. Porro, ut dicatur beneficium curatum, seu Ecclesia Parochialis, inter alia substantialia hæc requirit GONZALES ad Reg. viii. glos. 65. potestatem fori pœnitentialis, id est, potestatem ligandi, & solvendi, quæ non cadit nisi in Sacerdotem, c. In novo, 21. distinct. idque ex necessitate, ratione oneris ipsi imposita glos. in Clem. dudum, verbo, Impediant, de sepult. ibi Abb. & Auctor. Rota in una Civitate. Decimarum 6 Feb. 1480. coram Illustrissimo Mantica. Secundo requiritur ut beneficium curatum sit perpetuum. Io. And. in cap. deliberatione, num. 1. verb. Prælationis, de off. leg. in 6. Tertio; ut sit certa parochia, & locus certis finibus, & limitibus constitutus, ac designatus, in quo populus alicui Ecclesiæ deputatus degit, c. Ecclesiis 14. q. 1. in pr. Concil. Trid. sess. 24. de Reform. c. 13. sub fin. ibi, Parochialis Ecclesiæ certos fines &c. Nam talis Ecclesiæ rector dicitur populum regere, cap. 1. de capell. monach. Nam alioqui Archidiaconi, Abbates, & similes habent curam animarum, & non dicuntur curati. Anast. Germon. tract. de Indult. Card. S. ac beneficia nu. 43. & seqq. Quarto requiritur, ut Rector Ecclesiæ curatæ exerceat curam nomine suo, non alieno, c. extirpanda. §. qui vero, de præbend. Quinto ut Rector Ecclesiæ parochialis sit unicus & non plures c. in apibus. 7. q. 1. cap. sicut una, 22. q. 2. sed unum tantummodo habeat Sacerdotem Oldr. ad. conf. 67. incip. quest. talis est, nu. 1. Staphil. de lit. grat. tit. de statu, & qualitate benef. Ex his efficitur, quod quamvis fons Baptismalis deficeret, non propterea desineret cura, quia ex actu baptizandi non infertur cura, cum baptisma etiam à muliere & laico exerceri possit, cap. ad lumina. 30. q. 1. Idemque dicendum quoad sepulturam & actum sepeliendi, ut & quoad perceptionem decimarum, quæ singula latius explicata habes apud Gonzales ad d. Reg. glo. 6. nu. 34. & seqq. Ad rem nostram quod attinet adverte, quod qui obtinet beneficia curata vigore Precum, non aliter institui debere quam præcesserit examen, & fuerint ab iisdem locorum Ordinarijs reperti idonei, Concil. Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 18. c. 18. Nam periculosum in experto committere curam animarum, cap. cum sit. de etate & qualitat. sac. quod not. in cap. si forte, de electionibus in 6. Guimer. ad Pragmat. sanctio. tit. de collat. folio 94. col. 4.*

DE SECULARIBVS VEL ORD. HVIVSMODI REGVLARIBVS) Secularia
ergo beneficia, & regularia Precibus sunt affecta; de secularibus dubitari non poterat, etsi pleraque existis etiam Precibus non comprehendantur, ut ostendimus supra, in verbo *super singulis beneficijs*, & ista secularia beneficia sunt

E 3

sunt

Requisita
ad benefi-
cium cu-
ratum.

Secularia
& Regu-
laria sub
Precibus
compre-
henduntur

sunt in multiplici differentia. Nam præter summas illas dignitates Cardinalatus, Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, Abbacias seculares, & alias minoris notæ dignitates, ut Decanatus, Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primicerius sive Cantoria, Sacristia, Thesauraria, Præpositura, Prioratus secularis, officium & personatus, Ecclesia parochialis, Vicariæ perpetuæ, sunt beneficia secularia sine administratione, ut Canonicatus secularis, Præstimonium, Capellaniam, altaria, Hospitalia: quæ autem ex illis sub Nominationibus primarijs comprehenduntur, textus Indulti satis indicat, & nos ostendimus loco præcitato. Verum de Regularibus poterat dubitari an Preces illa caperent: cum videamus hujusmodi beneficia per gratias expectativas acceptari non posse, sed regularibus esse affecta, *cap. cum de beneficio de Præbend. in 6.* Idè in generali reservatione beneficiorum, non censentur reservata beneficia regularia, nisi specialiter exprimantur, *Gasspar de Perusia de Reservat. cap. 2. num. 12. Aeneas de Falcon. Tract. de Reservat. quest. 4. num. 29. Gomes. tract. de Expectativis num. 94. vers. Et ex istis possit inferri.* Regulare autem beneficium dicitur, quod regularibus contenti consuevit, vel ex ipsa fundatione, si illa lex per fundatorem data est; vel si de origine fundationis non constat, ex longæva possessione & inde causata præscriptione quadraginta vel plurium annorum, *Rota decis. 487. Nota quod impetranti, que est 22. tit. de Probatio. quod latissimè à Felino in cap. in nostram. num. 42. & 46. de Rescript. & Philippo Probo in cap. de beneficio, de Præbend. in 6. tractatum est, & decisum.* Licet itaque hujusmodi beneficia regularia regularibus conferantur, ut dictum est, non propterea desinent comprehendi sub Precibus, dummodo acceptentur à capaci, ut ex *Rebuffo tract. Nominat. quest. 15. num. 21. scripsit Gonzales ad Reg. viii. Cancell. glo. 8. nu. 26. & 27.* Regularia autem beneficia bifariam dicuntur: alia enim sunt quæ administrationem habent, ut Abbatia regularis, *cap. quanto in fi. de off. ord. officium, cap. cum singula de præbend. in 6. Prioratus conventuales, Clem. ne in agro, §. ceterum, de statu Monach. alia sunt beneficia simplicia, ut prioratus simplex, Monachatus & Canonicatus Regularis. Si enim simplici onere gravantur, cap. quod Dei timorem, cap. fin. de statu Monach. de quibus præter Io. Seluam tract. de Benef. part. I. quest. 2. nu. 78. vide Gonzales d. Reg. viii. gl. 8. nu. 112. & seqq.* Sed hæc à re nostrâ longius videri possunt abesse, & rareriter usu venire, iccirco missâ illâ faciamus, & ad textus nostri explicationem redeamus.

Regularia beneficia non cadunt sub Expectativis.

Beneficia Eccl. Cathedralis.

c IN SINGVLIS CATHEDRALIBVS ETIAM METROPOLITANIS) Iccirco includuntur beneficia Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur

tur beneficia dictarum Ecclesiarum nisi sit de iis specifica facta mentio, *cap. quamvis §. quinquam de prebend. in 6.* Dicitur autem Ecclesia Cathedralis Episcopalis, quæ ob honorem Cathedralis appellatur, quia ibi Cathedra Episcopalis, & sedes sita est, *Archidiaconus in cap. statutum col. 1. de Rescript. in 6. Hostien. & alij in cap. ne pro defectu, de electio. Metropolitana verò Ecclesia dicitur Archiepiscopalis l. una, & ibi DD. C. de Metro. Beryto. lib. 11. cap. ut litigantes. de off. ordin. & exprimitur hic Metropolitana, quia in materia odiosa, appellatione Cathedralis non venit Metropolitana, licet sit Cathedralis. Unde illegitimus ut possit etiam in Cathedrali habere beneficia, non poterit habere in Metropolitana, *Io. Monach. & alij in cap. quamvis 1. in fi. de prebend. in 6. Rebuff. tract. de collat. §. 1. in pr.* Porro privilegia Archiepiscoporum, quæ sunt viginti quatuor; qui volet videre, consulat *Ruzum tract. de præminentia, quem citat Rebuff. ad concordata Rub. de collatio verbo Archiepiscopalis.**

f DIGNITATES) Ideò exprimuntur, quia in materia ambitiosa, & restringibili appellatione beneficij non veniunt dignitates, *cap. quamvis de prebend. in 6.* Imò sic concedatur mandatum ad beneficia curata, & quæcumque alia non includeretur dignitatis curata *Clem. ne in agro, §. ceterum, de statu monachor. Rebus. in praxi tit. de dispensat. ratione etatis vers. aut Dignitates, & in Concordata in forma mandati Apostolici. in glos. verbi, aut dignitate.* Facultas enim conferendi derogans potestati Ordinarii est odiosa, & propterea restringenda, *ut supra diximus, & notat glos. Imò Petrus de Anchar. a. c. 2. de off. ordin. in 6.* Hinc necessaria fuit expressio dignitatum in hoc Indulto, ut Precistis afficerentur. In patria tamen & Diocœsi Leodiens Preces non capiunt dignitates eas, quæ ex consuetudine, ac potius Indulto Eugenij IV. & Sixti IV. debentur Canonicis præbendatis Ecclesiæ Cathedralis Leodiensis, *Selva tract. de benef. 3. part. q. 49. 10. Benediciti in cap. Raynuitius verbo, si absque, 1. num. 10. in Substit. fideicom. te testamen.* Extra casum tamen consuetudinis vel indulti deberentur Precistis, quod intellige, dummodo dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales majores, aut in Collegiatis principales non existant, ut statim in Indulto subjicitur.

g PERSONATUS) Personatus est honor & præminentia in Ecclesia absq; administratione *Coras. de benef. part. 4. cap. 3. num. 7. Flam. Paris. de Resignat. benef. cap. 1. nu. 91. licet propriè non sit dignitas, conf. 105. incip. in Ecclesia, col. 2. nisi ex fundatione, statuto, vel consuetudine talis habeatur. VVames 257. num. 5.* Hinc statutum loquens de personatu, non complectitur dignitatem. Idem in litteris ad beneficia, ut si quis impetret

am & deo
tr. sub
Precibus
Casu com-
prehenduntur.

Preces capi-
unt de
dignitatibus.

Sicut in
Diocœsi
Leodiens.

Personatus quidam

impetret personatum, non possit sibi provideri de dignitate cum administratione vel iurisdictione. *arg. c. qu. unvis. de prebend. in 6. Staphil. de lit. gr. tit. de modo. & forma impet. num. 5.*

Preces capituli ad ministraciones.

h ADMINISTRATIONES) Intellige Ecclesiasticas, quæ erectæ sunt auctoritate Episcopi, & in titulos creatæ, quippe quæ cadunt sub Precibus, Nominationibus, & reservationibus etiam Apostolicis, cum sint Ecclesiastica beneficia *glo. in Clem. sin. verbo beneficiorum, de decimis. Salva de beneficio part. 1. q. 3. nu. 29. Rebuff. in praxi tit. seculare beneficium quod duplex nu. 15. Gomez. ad reg. de Infirmis q. 23. & hæc dictio largè sumpta comprehendit Prioratus, qui nominatis, & Graduatibus, si tempore præstituto vacent, debentur, text. in Clem. 1. & ibi Card. de Rescript. & in c. 2. de atate, & qualitate, dummodo non sint conventuales, nisi alioqui commendatus, seu nominatus esset qualificatus, Staphil. de lit. gr. tit. de Octava forma expectat. nu. 7. Adverte tamen, quod si ejusmodi administrationes essent de jure patronatus laici, vel mixto, non caderent sub Precibus seu reservationibus Apostolicis, per ea quæ infra dicam, verbo Præsentationem*

Preces quæ officia capiunt.

i OFFICIA) Intellige etiam Ecclesiastica, quæ sunt verè & propriè beneficia, prout sunt thesauraria, Sacristia, Primiceriatus, Archipresbyteratus, Cantoria, quæ officia sunt aliqua præ eminentia, & honore, licet in hoc attendenda sit consuetudo, quia illa censenda dignitas, quæ ex consuetudine talis habetur, *Panor. in cap. de multa de prebend. Rebuff. tract. de pacif. possess. nu. 86. & in tractatu nominat. q. 15. nu. 12. Et hæc officia sunt verè Ecclesiastica, cap. 1. cum vero, de concess. prebend. c. cum accessissent, vers. quocirca, de consuet. Clem. 1. verbo officia, de regular. Pavinus tract. de off. & potest. cap. sede vacante 2. prelat. num. 8. vers. Tertio modo, Hoieda de incompatibil. benef. 1. parte nu. 3. cap. 8 & cap. 16. num. 1. Rebuff. d. loco, ubi tradit differentiam inter dignitatem, personatum, & officium. In his igitur officiis cadunt Preces; nam ex quo hic agitur de clericis, præsumitur mandari de officio Ecclesiastico, *Feli. in c. In nostra, coroll. 22. de Rescript.**

Beneficia electiva quæ dicuntur, & an ea cadant sub Precibus.

k PER ELECTIONEM) Propriè hic dicuntur beneficia electiva, quando in iis proceditur per electionem, quæ requirit confirmationem superioris, *per glo. in Clem. quia contingit verbo electionem, de rel. dom. Feli. in c. In nostra, coroll. 32. de Rescript. Anast. Germon tract. de Indult. card. S. ac beneficia. nu. 23. nam sunt alia beneficia, quæ dantur per viam electionis, nec tamen exquirunt confirmationem, & dicuntur potius collativa, *Rebuff. tract. Nominat. q. 15. nu. 32. licet ista dici potius debeant mixtû beneficia, ut quæ participant de electione, & collatione; nam mixta est quod ex duobus sapit extremis. L. Imperium, ubi DD. ff. de iurisdic. omnium Iud. Prioris igitur generis beneficia electiva cadunt sub Precibus Cæsaribus, ut in textu hic, quæ etiam necessario hic exprimi debuerunt, cum**

cum clausula ad collationem, provisionem presentationem, institutionem, seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim spectantia, non includat beneficia electiva, *Clemen. 1. de prebend. Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. ac beneficia num. 2.* Hinc etiam Cardinalium Indulta habentia clausulam ad collationem &c. capiunt beneficia electiva, quamvis expressa mentio de illis non fiat, *Par. decis. 160. nu. 2. lib. 3. Achilles de Grassis, decis. 10. de privileg. Gonzales ad Reg. VIII. Cancellaria glos. 19. num. 3.* Verum in hac civitate & Diocesi Leodiensi Preces non afficiunt beneficia & dignitates Electivas ob constitutiones Pij II. de data 1558. Sixti. IV. de Anno 1479. quæ confirmant aliam constitutionem Eugenij IV. de data 1432. quoad liberam electionem dignitatum, & beneficiorum in Civitate, & Diocesi Leodiensi existentium, ut & Julij III. de Anno 1544. quibus accedunt Privilegia & Indulta Maximiliani Imperatoris de anno 1518. & Caroli V. de data anno 1554. successivè edita, & promulgata, confirmantia dictas Pij, Eugenij & Sixti constitutiones: & sic per clausulam derogatoriam concordatorum, quibus etiam in hac patria facultas relinquatur eligendi, huic Indulto insertam, non potest censeri sublatum jus electionis ante dicta concordata, per dictas Pontificum constitutiones concessum: nam vincula plura sunt uno fortiora, & existentibus pluribus impedimentis uno sublato, aliud remanet, *L. si Domus tua, 20. ff. de servit. urb. prad. Navar. cons. 16. & 17. de Rescript. Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. Glo. 12. nu. 94. & 95.*

I DVMmodo) Hæc dictio modum inducit, non conditionem, ita ut, si quis vigore Precum acceptaret dignitatem majorem post Pontificalem hæc acceptatio ipso jure non caderet, sed resolvenda esset, *VVames. cons. 279. nu. 5. in si. vol. 1. plura de hac voce vide Baldum in cap. dudum 2. coroll. 6. num. 27. de electio, & de ista clausula: DVMmodo DIGNITATES IPSÆ IN CATHEDRALIBVS, &c. vide Fely. in cap. In Nostra. nu. 15. de Rescript. Gomef. tract. de Expectativis ante nu. 62.*

in POST PONTIFICALES MAJORES) Quomodo cognoscatur ista majoritas, tradit Card. in cons. 30. col. 3. vers. Idem est dare, & Alphons. Sotto ad Reg. 3. Cancell. ubi vide si lubet, qua ibi noto, Mandol. ad d. 3. Reg. Cancell. quaest. 4. per tot. Adverte autem quod dignitas major post Pontificalem non venit in gratia ad dignitates, ut præter Aegidium Bellam. *decis. 698.* scripsit Gonzales ad Reg. Cancell. VI II. glo. 9. §. 1. nu. 20. Hinc in facultate, quam daret Papa conferendi etiam reservata qualiacumque, adhuc non veniret dignitas major post Pontificalem, *Gomef. tract. de grat. Expect. nu. 45.* ubi scribit, quod si Papa dat litteras expectativas, litteræ ad illas non extenduntur, quæ post Pontificales, majores censentur, quod & probat Anast. Germon. *tract. de Indult. Card. §. ac irritum, num. 50.* Ex quibus videtur quod necessaria non fuerit dignitatum harum hoc loco exceptio; Veruntamen ambiguitatis tollendæ

F

caussa

Preterita
non obti-
nent beng.
ficia elec-
tiva in
patria
Leod.

Potentia
vocis
Dummodo.

Dignitas
major
post Pon-
tificalem
qui cogno-
scatur.

causâ hic expressâ fuerunt. Nam in litteris Apostolicis omnia clara esse debent, cap. *quam gravi, de crim. falsi.*

n AUT COLLEGIATIS PRINCIPALES) Quæ principalis dicatur in collegiata, vide Alphonsum Sotto ad Reg. 3. *Cancel. & si lubitum est, ea quæ ibi scripsi, alijque supra memorati consulantur.*

o COLLATIONEM, PROVISIONEM) Ista verba solent apponi in omnibus litteris expectativis, juxta cap. *cum in illis, de prabend. in 6. alias litteræ, essent de falso suspectæ, st aphil. de litt. grat. & iust. in 4. form.* Licet sint qui putent appellatione collationis contineri præsentationem, electionem, institutionem, & confirmationem, lo. *And. in cap. Ex tenore, de concess. prabend. Clem. unica, ibi DD. de concess. prabend.* cui opinioni adversatur cap. in illis §. cum autem de prabend. in 6. verum prima opinio habet locum, quando verbum collatio profertur à lege, in qua non datur ambitio. Secus enim in rescript. Principis, quæ tanquam ambitiosa sunt restringenda, cap. *quamvis de prabend. in 6. glos. d. Clem. unica, Gonzales ad regulam de alternativa glo. 16.*

Potesz
dictionis
Provisio.

p PROVISIONEM) Hæc vox latius patet quam collatio, de qua in superiori glossmate, cum contineat omnes modis per quos providetur Ecclesiæ, videlicet nominationem, postulationem, electionem, præsentationem, confirmationem, institutionem & collationem, glo. in *Clem. si. verbo. provisioni, de electio. Clem. auditor, de Rescript. quæ licet loquatur de provisione, procedit tamen in præsentatione seu institutione, Rot. a decis. 212. in fin. no. Bellam, decis. 621. sic etiam verbum, DISPOSITIONIS, de qua hic infra, ibi, QVAMVIS ALIAM DISPOSITIONEM, latissimum est, cap. *cum in illis §. illis vero, ibi DD. de prabend. in 6. Clem. unica, ibi glos. verbo, dispositionem de supplend. neglig. Prelator. Gemini. conf. 65 incip. circa primum in principio, vers. verbum dispositiones, maximè propter dictionem generalem additam dicto verbo, Et ALLIAM. Gemina. conf. 15. incip. super primo. nu. 3.**

Quæ beneficia
Iuris
patronatus
subiaceant
aut Precibus.

q PRÆSENTATIONEM) Hic dubitari potest, an quia jus istud nominandi Cæleri concessum, latissimè pateat, utpote ob illius in Ecclesiam benemerita, & favorem personarum, comprehendi videantur beneficia Juris patronatus? quæ quæstio hac distinctione decidi potest: aut loquimur de Jur. patronatus Laico, vel mixto, aut Ecclesiastico: si de Laico loquimur, jus istud nominandi, seu Preces portigendi ad illud non extendetur. In primis, quia noster textus *supra initio §. 2. loquitur de personis in qualibet dignitate Ecclesiastica constitutis, ergo secus est in profana, Rebuff. tract. Nominat. quæst. 8. n. 34. & seq.* Nā licet Põtilicia Indulta, etiã quibus prægnatissime derogatoriæ & derogatoriarũ derogatoriæ clausule infertæ sint, nõ cõseatur derogatũ ordinationi, & juri fũdatoris, adeoq; virtute nominationũ acceptari possũt beneficia, quæ pertinent ad jus patronatus alicujus, cap. 2. de prabend. in 6. cap. cum dilectus de ja-

de iure patron. id tamen generaliter verum non est, sed obtinet tantum in fundationibus, & iure patronatus Laicorum, non etiam Ecclesiasticorum, videlicet, quando ex bonis Ecclesiæ beneficium fundatur, dotatur, aut à Laico dotatur Ecclesiæ; iuxta glos. in Clem. 2. verbo *presentare*, de iure patronat. cap. dilectus 6. ubi glo. de off. Legat. Rochus de Curte de iure patron. verb. ius. q. 7. Rebuff. de nominat. q. 8. Nam in hoc iure patronatus Ecclesiastico, obtinent nominationes, & regulæ reservatorie Cancellariæ, & in eo conveniunt omnes, VVamef. conf. 252. nu. 11. vel 1. ill. ^{mus}. Card. ⁱⁿ. Seraphinus, decis. 1420. num. 2. Mandos. ad Reg. 1. Cancellariæ. q. 10. nu. 5. DD. in d. cap. cum dilectus. Ratio diversitatis est, quod non facile sed Apostolica velit alteri jus suum auferre, vel illi in aliquo derogare, ne forte Laici à suis fundationibus pijs, quarum occasione plerumque jus patronatus habent, deterreantur. Feli. in tract. quando littera Apostolica derog. iuri patronatus, limit. 3. VVamef. conf. 255. nu. 13. vol. 1 & ideo generalis dispositio non trahitur ad beneficia patronata Laicorum. Lapsus alleg. 96 incip. beneficia vacantia. Rochus de Curte de iure patron. verbo Honorificum, num. 22. quod secus in iure patronatus Ecclesiastico, quia in eo cessat prædicta ratio, & facile præjudicatur d. iuri, Aneas de Falcon. de reservat. q. 4. principali effectu 14. Cassad. decis. 4. num. 2. de iure patron. Covarr. cap. 36. præct. questio. num. 5. Nec refert quod summus Pontifex in suo Indulto permittit Cæsari nominationem beneficiorum ad presentationem quorumcumque collatorum: quia per hoc non censetur derogasse iuri patronatus Laico, et si derogasset, ejusmodi derogatio non efficeret jus patronatus illustrium personarum, quæ habent plerumque collationem quatuor, & amplius beneficiorum, ut hic disponitur, nam in his specifica & determinata esse debet Papæ derogatio, ut diximus ad Reg. Cancell. 40. de derog. juris patron. nu. 17. Nam generalis dispositio non extenditur ad casus privilegiatos aut speciali nota dignos, ut notat Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Jurisd. Ordinarij in exemptos. Verum, quid in tertia juris patronatus specie? videlicet mixto, hoc est, partim Laico, partim mixto, an cadat sub dispositione huius indulti? videtur opinio negativa probabilior: nam in favorabilibus potius est attendenda qualitas Laicalis, ne Laicus propter Clericum perdat suum privilegium, hoc enim æquum est, quod in re individua non patiat quis præjudicium ratione societatis, quæ illi cum altero communis est, Rebuff. tract. nominat. q. 15. nu. 6. & idcirco potest Papa conferre beneficium juris patronatus Laici, & Ecclesiastici simul: quod non posset, si esset jus patronatus merè Laicum. Rochus de iure pat. in verbo. ius. nu. 23. citat Rotam decis. 21. incip. Papa, de concess. præbend. in antiq. Philip. Probus tract. iuris Regaliorum, q. 12. nu. 19. Itaque casus Juris patronatus mixti non veniret sub dispositione hujus Indulti, quod limita, primò, quan-

do Laicus patronus habet majorem, vel saltem æqualem partem vocum in dicto Jurepatronatus mixto; nam si pars vocum patroni Ecclesiastici esset major, & præponderaret vocibus Laicorum, veluti si jus patronatus ad unum Laicum, & ad duos Clericos spectaret, vel si ad Decanum alicujus Ecclesiæ, & ad Priorem monasterii, & ad pastorem Laicum certi loci, tunc attenditur major pars prædominans: cum semper à potentiori fiat denominatio, *Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. glo. 18. nu. 15. L. quæritur. ff. de statu hominum, Lason. in L. in pr. nu. 21. de verbor. oblig. Gambarus de off. & potest. Legati lib. 3. num. 368. vers. fallit tamen, Covar. d. c. 36. num. 5.* Limita secundò, quando Jus patronatus mixtum, imò etiam Laicum solum competit ex fundatione, constructione, seu dotatione vel donatione facta ab habente illud ex aliquo ex prædictis titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, vel privilegio, aut usurpatione, aliove quocumque modo, non proficiunt ad reservationem Pontificiam. *Gonzales d. glo. 18. nu. 18.* & ex consequenti ad Indultum istud, quo datur Cæsari facultas nominandi &c. quia Cæsarianus jure cedentis uti debet; juribus vulgaribus

r COMMUNITER. VEL DIVISIM) Et sic Preces istæ primariæ non tantum afficiunt beneficia, quorum collatio spectat ad Capitula, sed etiam ad singulos de Capitulo, qui sunt Ordinarij, c. *fin. de præb. in 6. VV. ames. conf. 220. n. 3* ubi scribit, quod expectativa ad collationem capituli concessa, extenditur ad Turnarij collationem, *Rota decis. 4. & 16. de concess. præbend.* Quod extenditur etiam si non conferat vice capituli, sed ut antiquior Canonicus, vel si collatio spectet ad plures, aut ad duos seniores sacerdotes, aut Diaconos &c. quia ratione canonicatus de Capitulo sunt, *Abb. in cap. per illorum de præbend. in gloss. ult. per cap. eam te. de Rescript. in 6. licet aliud sit, si canonicus conferat jure speciali, ut pote ratione dignitatis, aut alia, non tamen vice Capituli; tum enim Preces Capitulo directæ, etiam cum clausula ista: CONJUNCTIM. VEL DIVISIM, non astringunt illum singularem canonicum, glo. & DD. in d. c. *fin. Rota decis. 49. incip. in diocesi, de concess. præbend. in antiq. Gonzales ad d. Reg. 82. glo. 9. §. 1. num. 18.* quia non intendit Papa gravare alteram dignitatem extra Capitulum, c. *cum in illis, §. si verò. de præb. in 6.* Hinc fit, ut soleant dirigi Preces & nominationes Decano, & Capitulo singulisque Canonicis, & personis Ecclesiæ, & dignitatibus, aut etiam Præposito & Capitulo: quod intelligitur quando istæ personæ sunt Capituli capita, d. *c. eam te. & cap. ex parte Decani de rescript.* Adverte tamen quòd si collatio spectet communiter ad Episcopum seu Prælato & Capitulum, Precesque Cæsareæ insinuentur soli Prælato, afficient etiam Capitulum, cui non fuit facta insinuatio, *Rebuff. tract. nominat. q. 14. nu. 80. & privileg. 106. nu. 34. Guimer. ad Pragm. sanctio. tit. de collatio, & statum. verbo spectat.**

Preces afficiunt beneficia solum ad collationem Capituli, sed etiam singulorum de Capitulo.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
CONTINENTARIUM
IN REGULA
CANCELLARUM
APOSTOLICARUM
L. III
PRÆCIPUE
C. III
8

S SINGULIS PERSONIS) Sed an cæci, surdi, muti, aut aliqua parte corporis vitiat, sint capaces istarum Primariis Precibus? & videntur esse, quia ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de public. in rem altio. Hic casus tamen distinctionem recipit: Nam aut agitur de acceptando beneficio, quod habet aliquem ordinem annexum actu, vel in proxima potentia, veluti intra annum, aut de beneficio, quod non habet ordinem annexum: priori articulo, dubium non est, quin sint incapaces Precibus tales personæ: quia inhabilis ad ordines, inhabilis quoque est ad beneficium, & qui repellitur ab ordine suscipiendo, etiam repellitur à beneficio obtinendo. Maiol. tract. de irregul. lib. 1. cap. 20. Cæcus autem repellitur ab ordine suscipiendo & beneficio obtinendo, Maiol. d. c. 10. Idem de surdo, Maiol. lib. 1. cap. 25. Similiter de muto, Maiol. d. lib. 1. cap. 26. Secundo autem casu videtur illos esse capaces, dummodo non sint beneficia curam animarum requirentia, accedente Pontificis dispensatione, neque enim alius super irregularitate, quæ ex corporis vitio nascitur, dispensat; Covar. in Relectio. cap. si furiosus, 1. parte in initio. Caterum, si corpore vitiat sint dispensati simpliciter ad ordines, non videntur dispensati ad beneficium, nisi fortassis simplex: dispensatusque ad beneficium simplex non erit dispensatus ad beneficium curatum, aut requirens personalem residentiam, Burg. tract. de irregul. parte 2. tit. de Interpret. exten. & restrict. dispens. Covar. de sponsal. & matrim. 2. part. cap. 7. §. 8. num. 6. Ex quo fit, ut Præcistæ corpore vitia, beneficia vigore Precum citra dispensationem acceptare non possint. Neque obstat Indulti textum simpliciter, & indefinitè loqui, ibi PERSONIS SINGULIS, quia restringenda sunt ad habiles, arg. text. cum glo. in l. in provinciali, §. final. cum l. seqq. ff. de No. operis, nunciat. ubi dicitur omnes cives admitti adnunciandum novum opus in publico, quia reip. interest, & tamen ad idoneos restringitur, ut ibi per glo. Cagnol. ad Reg. Servus Reip. ff. de reg. iur.

r IN VNO BENEFICIO) Neque enim Papa intendit eundem collatorem pluribus beneficiis gravare, nisi aliud exprimat, cap. Mandatum, de rescript. & ideo si nominatus ad primam præbendam, negligit illam petere, extincta erit illius gratia, cap. si Clericus, cum ibi, not. de præbend. in 6. Staphil. de lit. grat. tit. de Sexta forma expectat. Et locus erit secundæ expectativæ. Ideo executor secundum Impetrantis poterit monere primum, ut faciat sibi provideri, præfigendo eidem tempus competens, quo elapso poterit secundo providere, quod tamen limitatur duobus modis, 1. nisi in literis princ. adsit clausula, QVAM DUXERIT ACCEPTANDAM, quia tunc licet per negligentiam omittat primam acceptare, poterit nihilominus petere secundam nulli alii debitam, Rot. decis. 37. incip. not. quod ibi, Nec isto casu locum habet dispositio dicti cap. si Clericus. Secundo quando neglexit petere debitam, dum adhuc res est integra: tunc enim potest illam vacantem adhuc petere & acceptare Aegid. decis. 738. incip. Canonicus

(cæci, surdi, muti an sint capaces istis Precibus?)

Preces in uno duntaxat beneficio Collatoris gravat. Precisa si sit negligens in acceptando an excedat sua gratia?

nicus fac. text. in cap. si tibi absent. de prebend. in 6. Sed quid si acceptatio fuerit invalida? variare poterit, & aliam acceptare, DD. *in cap. ne captanda, de concess. prebend. eligens enim male iterum poterit eligere, Mohedanus decis. d. prebend. qua de re paulo post dabitur vobis uberior scribendi seges. Sed an vocandi sint Collatores, quando Preces istæ conceduntur? Rebuff. tr. nominat. quest. 13 postposita opinione affirmativa, negativam tuetur, quia quando Papa concedit beneficia Ecclesiastica, vel scribit, ut alicui conferantur, nullus citatur, cap. cum secundum Apostolum. de prebend. not. in cap. dudum, de presump. Et c. cum olim, de re iud. Albert. in d. l. nam ita, col. ult. Sic ergo dicendum quando conceduntur Preces & nominationes ab Universitatibus, vel Cæsare ut nulli Collatores sint vocandi.*

U SALTEM QUATUOR BENEFICIA) Monocularia igitur beneficia sub his Precibus non comprehendantur: quod & generaliter receptum est illa non cadere sub generalibus & indeterminatis gratiis expectatis, neque enim verisimile Pontificem voluisse privare ordinarium Collatorem unico lumine, glo. in verbo incerta, in Clem. 1. de prebend. Gemina. cons. 36. incip. quod collatio facta. Steph. Bertrand. cons. 194. vol. 3. part. 2. V. Ames. 204. num. 6. de prebend. Et cons. 255. nu. 17. §. 3. in pr. Guimer. ad pragmat. sanctio. tit. de collatio. pag. 91. Cui autem incumbat onus probandi Collatorem habere quatuor beneficia sub collatione sua, vide Rebuff. tract. de mand. Apostolicis, in glo. declarantes, ubi scribit esse excipientis hoc probare, id est: ejus, qui negat. per l. quoties, §. qui do. lo. ff. de probat. aliud autem est in Mandatario, qui tenetur probare Collatorem, cui est directum mandatum, habere quatuor, aut decem beneficiorum collationes: quia fundat se in numero, ergo illum probare debet, arg. l. eam, ff. de neg. gest. Sed in casu nostri textus queritur primò: quid si habenti quatuor beneficia directæ fuerint Preces, & postea unum illorum fuerit unitum, quid juris? nocebitne Precis? Nequaquam, quia tempus data in hoc inspicitur, cap. si eo tempore, de Rescript. in 6. Imol. in Clē. 1. in fi. de prebend. Queritur secundò: si in istis quatuor unum, vel plura spectent ad collationem istius Collatoris, cum alia conjunctim, an Preces habeant locum? Ita videtur, quia meū dicitur, quod mihi cum alio comune est, unde licet spectent etiam ad collationem alterius, tamen etiam ad illius, l. si quis servos, ff. de leg. 3. l. prepillus, §. fin. ff. de verb. signif. In oppositum tamen facit, quod in odiosis meum proprie dici non possit, quod mihi cum alio commune est, l. quæstrum, §. Celsus, ff. de fundo instruct. leg. Latissime Iason, l. servi electione, §. Labeo, nu. 1. 4. 20. 21. 22. ff. de leg. 1. privilegia autem sunt strictissime intelligenda, ut quando fieri potest, minus præjudicent ordinariæ potestati, quæ est favorabilis, & quæ nititur jure communi. Archid. late in cap. frater, 16. quest. 1. nu. 5. Francus, cap. cum in illis, nu. 2. 3. de prebend. in 6. Card. Tuschus pract. conclus. iuris conclus. 731. num. 6. Queritur terciò: quid si unum tantum in Imperio habeat, plura extra Imperium?

Monocul-
laria be-
neficia no
compre-
henduntur
sub
Precibus.
Preces af-
ficiunt
Ordinari-
os habon-
tes colla-
tiones 4.
beneficio-
rum
Cui incu-
bat onus
probandi
collatio-
nem 4. be-
neficia.
Quid si
unum be-
neficiū
unitur 4
quatuor.
Quid si
unitum 4
quatuor
sit ad col-
lationem
coniu-
ctim cum
alio.

perium videtur etiam talem Collatorem posse gravari, quia sicut gravamen respicit totum patrimonium, *l. si fidei commissum, §. 1. ff. de iudic.* ita ut hoc gravamen beneficiorum respicit omnia beneficia, & sic illud beneficium in Imperio non censetur monoculum. Verum contrarium dicendum est: quia Indultum expressè requirit, ut habeat quatuor saltem beneficia in Imperio, aliud tamen si ordinarius Collator haberet collationem unius beneficij in Imperio, & præsentationem aliorum plurium in eodem Imperio, nec enim dicitur esse beneficium monoculum; aut si Collator haberet collationem solum in uno, & in aliis beneficiis tribus conferre posset cum aliis Collatoribus sociis, tunc enim mandatum de providendo, vel Collatio vigore Precum facta subsistet, nam necum etiam dici non potest, quod cum aliis commune est, ut prædixi, *l. son in d. l. servi electione, §. Labeo, nu. 29. ff. de leg. 1. per not. Menoch. lib. 2. cent. 1. casu 201. nu. 95. & 96.* quod & notavi ad reg. VIII. Cancellariæ glo. IV. Non obstat, quod hoc admisso Collatores Ordinarii videantur immodicè gravari, ut vix unquam suo iure conferendi in vita utiliceat: quia cum ipsius illud conferendi ex indulgentia S. Pontificis habeant, conqueri non debent si Pontifex eandem facultatem illis semel in vita Cæsaris restringat, præsertim cum Pontifex per eiusmodi concessionem, omnem potestatem à se non abdicarit, sed potius maiorem sibi reservaverit, ita quod posset in collatione cum quovis ordinario concurrere, imò prævenire *cap. 2. de præbend.*

X. POSTQUAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISUM) Ecce vides quod ultra Cæsaris nominationem opus sit nova Ordinarii institutione, seu collatione, ut latius supra ostendimus, initio Sectionis II. in scholijs verbi. Quid si PER TE. vers. undecimo queritur.

Sectionis III. Summarium.

Extenditur autem hæc facultas, ut sua Cæs. Maiestas possit, unam & eandem personam supradictis Collatoribus & Collatricibus simul, vel successivè nominare, ita tamen, quod quamprimum persona sic nominata, de aliquo beneficio provisâ fuerit, ejus nominatio quoad alios Collatores vel Collatrices, ipso iure expiret, & quoad eandem Preces Canonicatum, & præbendam, ac dignitatem, seu personatus, administrationes, vel officium, in una Ecclesia pro unico duntaxat beneficio computari debere.

Seccio

Quid si
Collator
si unus
tantum
in Imperio
habeat
plura ex-
tra Imperium

Sectio III.

Hæc quod Cel.^{undo} Tua unam & eandem personam supradictis Collatoribus, & Collatricibus simul, a vel successivè nominare possit: b Ita tamè quod quam primum persona sic nominata, de aliquo beneficio provisa fuerit, ejus nominatio quoad alios Collatores, vel Collatrices facta, ipso jure expiret & quoad easdem Preces, Canonicatum, C & præbendam, ac dignitatem, seu personatum, administrationem, vel officium in una Ecclesia pro unico dumtaxat beneficio computari debere declaramus.

SCHOLIA IN SECTIONEM III.

a **SIMVL VEL SVCCESIVE**) Illa dicuntur fieri simul, quæ sunt etiam unum post aliud sine intervallo, *not. glo. in l. quærebatur, ff. milit. testam. fac. tex. cum glo. in l. si Stichum, §. si quis ita, ff. de novat.* Successivè verò quæ sunt distinctis ex intervallo temporibus, *arg. Inst. de success. edict. & ff. & c. cod. tit.* Itaque Cæsar poterit unico contextu quempiam nominare ad plura beneficia, etiam in diversis Ecclesijs constituta, totque censebuntur esse nominationes, quod erunt beneficia, ad quæ quis nominatur, licet unico diplomate comprehensa, *l. scire debemus ff. de verb. oblig. l. Titia, §. ult. ff. de verb. oblig. sufficietque diversis nominationibus eadem charta comprehensis unica solemnitas, l. si quis ex argentareis, §. si intium, ff. de edendo. l. 4. ff. de duobus reis.* Sicut de pluribus in eadem charta testantibus scripsit plene *Peckius de testam. coning. lib. 1. cap. 17.* Licet secus sit, si successivè Cæsar quempiam nominaret ad diversas Ecclesias, tunc enim quælibet nominatio quodlibet solenne nominationis diploma requireret, *d. l. scire debemus, l. si quis cum, §. 1. ff. de vulg. & pupillari, Ang. §. igitur, Inst. de testam. ubi etiam Io. Faber.* Verum acceptatione unius beneficij, ceteræ nominationes consumuntur, ut liquet ex textu hujus *Indulti*; ex quo etiam vides, quòd *Preces Cæsar* sese extendant ad quolibet Collatores unius vel plurium Ecclesiarum, v. g. ad Decanum vel alium Prælatum ejusdem Capituli, & tot ejusdem Ecclesiæ gravari possunt, quod in ea reperiuntur, modo tamen quatuor beneficiorum collationem habeant, ut alibi dicemus.

b **ITA TAMEN QVOD**) Dubitatū fuit in Rota de sensu & interpretatione huius clausulæ restrictivæ: Aliqui enim sic eam interpretabatur, quòd uni personæ, quæ vigore primariarum Precum semel aliquod beneficium affecta fuisset, non posset iterum aliud beneficium vigore aliarum precum con-

conferri: Verum re diligentius examinata, & discussa, tandem in eam sententiam itū est, teste Illmo Card. Seraphino, *decis.* 738. quod dicta clausula sit intelligenda de alijs Precibus, quas eodem tempore quis ad diversas Ecclesias à Cæs. Majestate impetrasset: quod fieri solet, non ut omnia illa beneficia impetranti concedantur, sed ut citius, & certius pluribus concessis eveniat alicujus vacatio; qua eveniente, & subsecuta collatione, omnes aliæ gratiæ cessant, ne præter intentionem concedentis quis plura beneficia consequatur; cui rei per hanc clausulam provisum est, sed non ideò sublatam esse facultatem, iterum alias preces concedendi eidem personæ post prioris gratiæ consumptionem. Neque hæc facultas cuiquam parit præjudicium: non quidem S. Sedi Apost. cum ejus non interfit, cui fiat collatio; Non etiam Ordinarijs Collatoribus, quia semel tantum ratione unius beneficii gravari possunt; Nō Ecclesijs, quia semel quoque quælibet Ecclesia gravari potest: Non Juris dispositioni, ratione pluralitatis beneficiorum, quia data incompatibilitate per assecutionem unius, vacat alterum: & in summa nulla subest ratio, cur eidem personæ non possit Cæs. Majestas hujusmodi Nominationem iteratò concedere. His igitur rationibus consideratis secundum posteriorem intellectum decidit sacrum Rotæ auditorium, in una *Meten. Canonicatus* 14. Martij. 1586. Cui decisioni consonant ea quæ scribit D. VVames, *conf.* 261. n. 1. vol. 1. Et *Cassad decis.* 1. nu. 1. de *concess. præbend.* Quæ Rotæ interpretatio omnino sequenda est, cum sit exploratum, decisiones Rotaes maximi apud omnes esse ponderis, & majoris autoritatis, quàm communem doctorum opinionem, *Imo. & Barb. in cap. olim.* Col. 11. ut *lit. contest.* Hieron. *Cuchaloma* ad Reg. *jura sanguinis.* de Reg. *juris.* *Vestrius in praxi.* lib. 6. cap. 1.

CANONICATVM ET PRÆBENDAM) Pōtifex hic statuit Canonicatum, & præbendam, ac dignitatem, seu Personatum, administrationem vel officiū in una Ecclesia pro unico dumtaxat beneficio computari debere. Rescripta enim Pontificum & privilegia gratiæ in quantum à jure communi recedunt, juris sunt odiosi & restringenda; Ideoq; de ijs necessario hic disponere debuit Pontifex. Io. Baptistæ Leonel. de *surrept. Rescript.* *quest.* 13. art. 7. *Tiraquel. de retract.* *Conjung.* §. 1. glo 2. n. 180. *Fely cap. Caussam qua,* de *Rescript.*

Sectionis III. Summarium.

Hic à S. sede datur Executoribus per S. Cæs. Majest. deputatis ad effectum, ut preces & nominationes hujusmodi suum sortiantur effectum, facultas conferendi, & assignandi personis, pro quibus Primarias Preces porrigi seu hujusmodi nominationes fieri contigerit, beneficia &c.

G

præ-

Prædicta, (etiam duo, tria, vel plura quorumcumque qualita-
tis, & cuiuscunque auctoris) cum vacaverint, Quod ex-
tenditur Primò: in quibusvis etiam ordinariis per litteras alter-
nativas aliaque privilegia & Indulta quomodolibet concessis,
& in posterum concedendis mensibus. 2. Etiam si dispositioni A-
postolicæ, alias quam per constitutionem ad Regimen genera-
liter reservata existant. 3. Etiam si ex diversis personis vacaverint
& personæ sic nominatæ tempore assentionis beneficii ad quod
nominatæ fuerint, aliud beneficium in eadem Ecclesia obtine-
ant, & secundum statuta, & consuetudines Ecclesiarum, in qui-
bus huiusmodi beneficia constituta fuerint, capaces videlicet in
ætate legitima cõstitutæ, aut de legitimo matrimonio procrea-
tæ non sint. Quod restringitur primo: Dummodo quoad eius-
modi qualitates, alias cum eis canonicè dispensarum sit. Secun-
do: Et beneficia in eadem Ecclesia obrinenda talia sint, quæ sine
dispensatione Apostolica in simul obtineri possint, aut consue-
verint. Terrio: Dummodo dictorum beneficiorum collatio nõ
fuerit iuxta Lateranens. statuta Concilij ad Sedem Apostolicam
legitimè devoluta. Quarto: Nec super illis inter aliquos lis pen-
deat indecisa. Quinto Dummodo dictæ personæ infra mensem
postquam vacatio huiusmodi beneficiorum ipsis innotuerit e-
adem beneficia acceptaverint, seu duxerint acceptanda. Deniq;
datur potestas personis sic nominatis, quod ipsæ expectatis, &
nominationibus, seu gratis specialium reservationum, aut mæn-
datis de providendo, si quæ ipsis concessa sint, una cum gratia
dictarum Precum & Nominationum uti possint, nec aliqua gra-
tiarum huiusmodi consumpta, reliquæ earundem cassæ cen-
sentur vel irritæ.

Sectio III.

Quodque a quicumque in quibusvis dignitatibus constituti,
seu Ecclesiarum Cathedralium Canonici, singuli videlicet in
illis quos pro singulis personis prædictis Precum, & Nomina-
tionum huiusmodi, & ad hoc ut ille sortiatur effectum etiã
præsentium executores deputaveris, per se vel alium, seu alios
bea

beneficia prædicta, & cum in quibusvis etiam ordinarijs Collatoribus per constitutiones nostras, aut litteras & alternativas, aliaque privilegia & Indulta quæcumque quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, aut alijs quibusvis mensibus vacaverint, & quæ personæ, pro quibus Preces & Nominaciones huiusmodi factæ fuerint, quatenus huiusmodi Preces seu Nominaciones ad illa se extendant, infra l. mensem, postquam ipsis vacatio huiusmodi beneficiorum innotuerit, duxerint g acceptanda, etiamsi ipsa beneficia dispositioni Apostolica, alias h quam per Constitutionem sals. record. Benedicti Papæ XII. prædecessoris nostri quæ incipit ad Regimen, generaliter reservata existant, & ex diversis personis i vacaverint, & k personæ Nominatæ prædictæ tempore asecutionis beneficii ad quod nominatæ fuerint, aliud beneficium in eadem Ecclesia obtineant, & secundum statuta, ac consuetudines Ecclesiarum, in quibus beneficia huiusmodi constituta fuerint, vel indulta Ecclesiis concessa, capaces, videlicet in ætate legitima constitutæ, aut de legitima constitutæ, aut de legitimo m matrimonio procreate non sint: Dummodo quoad huiusmodi qualitates alias cum eis canonicè dispensatum, & beneficia in eadem Ecclesia obtinenda talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica in simu l obtineri possint, ac consueverint, ac ipsorum vacantium beneficiorum collatio non fuerit juxta Lateranen. statuta Concilij ad sedem prædictam legitime devoluta neque super illis inter aliquos o lis pendeat indecisa cum omnibus iuribus & pertinentijs suis personis q ipsis, & etiam duo, vel tria, seu plura quarumcumque qualitatatum & cujuscumque annui valoris Ecclesiastica beneficia obtinentibus, & expectantibus conferre, & assignare, nec non omnia, & singula, quæ ad hoc ut Precum seu Nominacionum ac collationum & acceptationum huiusmodi succedant effectus oportuna fuerint facere, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam exequi possint, & valeant, super quibus ipsis plenam, & liberam auctoritate prædicta tenore presentium potestatem concedimus & etiam facultatem, ac personis v prædictis, pro quibus huiusmodi Primarias Preces porrigi, seu Nominaciones huiusmodi fieri contigerit, quod ipse expectativis ac nominacionibus, seu specialium reservationum de quibusvis beneficijs pro ijs factarum gratijs & mandatis de providendo, ipsis ab eisdem si quæ ipsis sint, una cum gratia Precum, & Nominacionum Primariarum eorundem uti possint, nec aliqua gratiarum huiusmodi consumpta, reliqua earundem casus censeantur, vel irrita, indulgemus.

SCHOLIA IN SECTIONEM QUARTAM.

QUODQUE QUICUNQUE) Tametsi Nominatio per Laicum ex concessione Papæ facta censeatur per Papam facta, cum is facere intelligatur, cujus autoritate, & mandato actus explicatur, *cap. Mulieres, in fi. in sent. excommunicat.* Nihilominus quia Ordinarij non facillè parebant Indulto, quod Cæsari noviter creato dare solent Pontifices, idcirco eidem Pontifices executores dant, qui compellant Ordinarium ad conferendum, ut habetur in *cap. cum nostris, 6. de Concess. præb. cap. litteris e. constitutus. cap. ex insinuatione. cap. eam, de Rescript.* Et isti executores debent esse in dignitate constituti, ut hic habetur, quod etiam est juri conforme, *ut textus est in cap. statutum, in pr. de Rescript. in 6.* Debent autem providere Nominatis seu Precistis infra mensem, postquam ipsis vacatio hujusmodi beneficiorum innotuerit, & illa acceptaverint, seu duxerint acceptanda, ut hic habetur, extatque desuper Reg. Cancell. quæ habet, quod quicumque vigore gratiarum expectatarum acceptaverint quæcumque beneficia, debent intra unius mensis spatium à tempore huiusmodi acceptationis computandum de huiusmodi beneficijs, sic acceptatis per suos executores vel subexecutores facere sibi provideri, alioqui &c: quod ipsum etiam hoc Indulto Pontificio statutum est: Estque juri conforme, *Geminia in cap. 1. §. ex parte, nu. 3. de concess. præbend. ubi dicit quod executor datus ad providendum de beneficio, quod impetrans duxerit acceptandum, non potest conferre, antequàm ille acceptet. Ubi autem acceptaverit, Executor conferet, etiam illo ad quem spectat collatio ne vocato, non monito, cum is sit merus Executor, Specul. lib. 2. tit. de actione, seu petitione super petitionibus nu. 21. & 22. ubi scribit Executorem ad providendum non debere admittere exceptiones contra rescriptum, aut personam ante provisionem factas, cum sit merus Executor. Quod hæcenus verum est, dummodo fuerint ipsi presentatæ litteræ: nam ante presentationem litterarum suæ facultatis Executor gratiæ Apost. non potest conferre vel providere, *e. cum in iure peritus, de off. deleg. Crescent. decis. 2. de off. deleg.* Sed an hæc acceptatio possit fieri in absentia Executoris? posse respondet *Geminia, c. 1. §. è contra, n. 9. d. tit. & in c. 2. n. 8. d. tit.* ubi dicit posse etiam fieri acceptationem per procuratorem. Cæterum dubitatur 1. an isti Executores post obitum Papæ vel Cæsareis possit gratiâ exequi, seu nominatis conferre, & assignare beneficia his quib9 cõtingit Preces dari? Questio depêdet ab illa vulgari, an gratia etiã re integra expiret morte concedentis? & resolvit Põllex in *c. si super, 9. ff. de off. leg. in 6. & in c. si cui nulla, de præb. in 6. non expirare.* Ideoq; Executor mortuo Papa gratiâ exequetur, *d. c. si super gratia 9. de off. & potestate Iudicis delegati, Rot. decis. 185. in No Milis, in verbo Gratia facta. Rebuff. in Concord. Rub. de Mand. Apost. §. 1. verbo sui Pontificatus, vers. Not. a tamen.* Cujus conclusionis ampliaciones, & limitationes vide apud Gabrieliũ, *tr. com. cõcl. tit. de præb. concl. 1. Man-**

Executores Precis debent esse in dignitate, & conferre intra mensem.

Executor conferre non potest ante presentationem litterarum. Acceptatio an subsistat facta in absentia Executoris? Executor an post obitum Papa possit exequi.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIIUM
IN REGULAS
CANCELLARUM
APOSTOLICARUM
L. 1.
PRÆCIS PRIMARIÆ
G. III
8

1. Mandos ad Reg. 10. Cancell. q. 2. n. 2. Gutierrez lib. 2. pract. quest. 24. n. 2. & qu. 25. num. & sequentib. Et lib. 2. canon. quest. cap. 17. num. 3. Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gl. 12. num. 42. & sequent. Primò extende, ut Capitulum sede vacante debeat conferre beneficia, quibus Episcopus vel Prælatus deberet, *VVames d. conf. 259. num. 9. & sequent. de prebend. vol. 1.* Secundò extende, etiamsi talis Prælatus dignitatem suam cum alio commutaret: cum Nominations istæ non tam personis, quarum nomina plerumque ignorantur, quam ipsis prælaturis fiant, quæ nunquam intermoriuntur, *cap. litteris, de rescript. VVames d. conf. num. 19.* Verùm, non obstantibus præmissis dicimus Executores re adhuc integra exequi non posse post obitum Cæsaris Preces concessas: aliud enim est querere, an gratia expiret morte Pontificis re integra, aliud an gratia Precum expiret morte Imperatoris? Priori casu, expirat re integra, adeo ut Executores illam etiam possint exequi post obitum Papæ, *cap. si super, de off. deleg. in l. 6. ibi Francus in pr. Rota decis. 349 in No. Si Papa, & decis. 285. si Episcopus, Lapus allegat. 17. an datio Executoribus Mandos. ad Reg. 10. Cancell. quest. 2. nu. 4.* Res autem dicitur integra ante provisionem: ideoque mortuo mandante expirat mandatum, *s. recte, instit. Mandat.* Ex quo sequitur per Reg. X. Cancellariæ Revocatoriæ expectatarum, quæ fit in craftinum assumptioni S. Pontificis non esse revocatas dictas expectativas per mortem concedentis, quando aliqua ipsarum non est sortita aliquem effectum, & ideo solent omnes in differenter revocari, quando novæ expectativæ conceduntur: nam, ut dicit Dominic. post Lap. *in cap. si cui, de prebend. in 6. propter tulminationem processus, quam fecit Executor, præsentata sibi bulla expectativa nõ dicitur amplius res integra: & proinde talis gratia nõ revocatur ipso facto per obitum concedentis, nisi per successorem expressè revocetur, cap. penult. & fin. de prebend. in 6.* Secundò casu, in quo major difficultas versatur, quaritur an gratia expiret morte Imperatoris? Nam pro affirmativa facit quod privilegium illud quod habet Cæsar, est personale: atqui privilegium personale sequitur personam, & extinguitur cum persona, *L. in omnibus, ff. de reg. iur. c. Privilegium, de Reg. iur. in 6.* Hinc etiã fit, ut si Cæsar in vita sua nominationibus suis primarijs non fuerit usus, illius in Imperio successor duplici nominatione uti non possit, *Alber. Brun tract. de interit. & perempt. concl. 15.* quia deficiente Imperatore qui fuit causa Precum, deficiunt etiam gratiæ nominationum, quæ sunt illius effectus, *Cap. cum cessante, de appellat. Tirag. tract. cessante causa.* Sed cum videam hanc questionem modo agitari in Collegiata Ecclesia B. Mariæ virginis in Capitolio urbis Colonienfis, lubet illam paullo exquisitori Minerva discutere. Casus autem talis est: Dominus Widenfeldt primarias obtinuerat nominationes à Cæsare Matthia ad primam vacaturam in dicta Ecclesia B. Mariæ, quas Dominæ Abbatisæ, & Capitulo per suos Procura-

Morte Pape
pa expirat
potestas
executoris
re integra.
Res inte-
gra quan-
do dica-
tur?
Expecta-
tiva non
revocatur
per
mortem
conceden-
tis quan-
do non
sunt sor-
tita effe-
ctum.
Per sul-
minatio-
nem pro-
cessus non
dicitur
amplius
res inte-
gra.
An Pre-
ces expi-
rent mor-
te Cæsaris?
Successor
in Imperio
non utitur
privilegio
Cæsaris si
non fuerit
usu privi-
legio.

Cæsar in
una B.
Mariæ in
Capitolio
urbis Co-
lonien.

tores insinuari curavit, quæ etiam pro insinuatis receptæ sunt: verum, priusquam contingeret alicuius præbendæ vacatio, è vivis excessit Cæsar Matthias Preces ejusmodi concedens, idque Martij die 20, Anni 1619, Paulo post, hoc est, in Aprili contigit aliquam præbendam vacare, cujus collationem sibi per procuratores suos ab Abbatisa & Capitulo fieri dictus Precista petijt: id quod ei abnuvit dicta Domina Abbatisa, eo quod per mortem Cæsaris Preces evanuisissent, & tandem collatis suffragijs eorundem, præbendam, uti in suo mense vacantem, cuidam Putz contulerunt: quærebatur utrius potiora essent jura? Sires mei arbitrii esset, prætulerim Dominum Putz, cum ex dictis, tum ex rationibus sequentibus.

*Preces
morte
Cæsaris
expirant
re integra.*

Prima est, quod ius illud nominandi, seu Preces Primarias concedendi Cæsar habet ex privilegio Pontificio contra iuris communis dispositionem, quia beneficia omnia in omnibus mensibus iure communi spectant ad collationem Ordinarii, *Caput aq. decis. 214, num. 6. part. 1. Cassad. decis. 3. num. 4. & decis. 4. num. 1. & 2. de privileg. Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glos. 11 num. 38. & seqq.* Privilegia autem contra ius commune non extenduntur de persona in personam, etiam ex identitate rationis, *Ant. de But. in cap. sane, de Privileg. Bald. in L. 1. in princ. ff. deleg. Gemina. in cap. ne aliqui in 4. not. de Privileg. in 6. Decias conf. 32. & 11. col. 1. & conf. 516. col. si. Card. Tuschus qui illos allegat, tom. 6. practic. conclus. 731. num. 7.*

*Mandati
morte le-
gati expi-
rat re in-
tegra.*

Secunda, quia mandatum factum per legatum de providendo certæ personæ de certo beneficio tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso jure expirat, *per text. in cap. presenti, de off. leg. in 6. & cap. si cui nulla 2. resp. de præbend. in 6.* Idemque dicendum in alio habente certam potestatem beneficia certa auctoritate Apostolica conferendi, re integra moriente, scribit Bellamera *decis. 643 per tot.* Multo ergo magis expiravit gratia Precum per obitum Cæsaris re integra, & nulla adhuc existente præbendâ vacante. In qua opinione sunt etiam Gigas de *Pensio. quest. 91. num. 4. versic. & tenendo istarum, Mandos. ad Reg. 10. Cancell. quest. 2. num. 4.* Tertia, quia concessio non perfecta extinguitur morte concedentis, quando non est deventum ad effectum aliquem tendentem in effectum concessionis, ut si per Precistam non sit acceptatum beneficium, & gratia Precum non sit presentata Executoribus, vel Ordinariis, nec fulminatus processus, ut supra dictum est. Quarta, Privilegia deum sunt perpetua, nec expirant morte concedentis, si in vita fuerint sortita effectum, alioquin enim privilegium seu gratia prædecessoris in futuris nondum consummatis, nec inceptis nihil operatur, *per not. Cyn. in L. fin. C. in quibus causis, Restaurus Castaldus tract. de Imperatore, quest. 115. num. 1.*

Quinta

Quinta & postrema, quod privilegium Cæsar. seu precum concessio personalis est respectu Cæsar. ideoque eo mortuo censentur. Preces expirasse, repræsentim, ut dixi, integra, cum ex iis non fuerit jus aliquod quæsitum Precistæ, nec ad rem, nec in re, ex quo huiusmodi expectativa non sit super certo copore beneficii, *cap. 1. §. fin. ibi DD. de concess. præbend. in 6.* ut in præsentia casu accidit, quo Cæsar Matthias iussit provideri Precistæ de proximo vacaturo Canoniatu, & præbenda, qui dictas suas Preces ne quidem intimaverat Abbatissæ & Capitulo dictæ Ecclesiæ B. Mariæ, sicque res erat planè integra, ut mirandum non sit, si morte Cæsar. interveniente, huiusmodi Preces expirarent, dictis juribus, quibus adde not. DD. in *cap. si dilectus, ubi Abb. n. 6. de præb. Rotæ in una commendæ Meliten. coram R. P. D. Dunezero 23. Junii 1614.*

Privilegium Cæsar. integræ expirat: quia personale est.

Verum enim verò, dum hæc sub acumen calami committo, occurrunt ecce alia rationes, quæ aliis cedere non videntur: quarum prima est, quod commissio data Cæsar. non reguletur ad instar mandati, quod re integra expirat, sed ad instar gratiæ seu privilegii personæ Cæsar. facti, quod perpetuò durat nec morte re etiam integra expirat per rationes, & authoritates latius à Francisco Bursato *cons. 29. n. 5. allatas.* Secundò: Quia per nominationem Cæsar. res desit esse integra, quia aliquid cæptum, licet nec dum consummatum fuerit, *arg. l. 1. §. cæpisse, ff. de Pollicit. Fely. cap. licet undique, nu. 1. de off. deleg. Bursatus dicto num. 8.* Tertio: Precista per acceptationem gratiæ quantumvis generalem facit ut res desinat esse integra, *Paris. cons. 145. n. 14. vol. 1. Oldrad. cons. 229. Mohed. decis. 354.* Cuius dispositioni videtur etiam allucere observantia, quæ est optima legum interpres, *L. semper in stipulationibus ibi DD. de Reg. iur. maximè cum legislator eam tolerat: nam omnis actus justificatur propter scientiam & patientiam superiorum, Gonzalez ad Reg. VII. Cancell. § 2. num. 87.* Et in dubio Principis gratia censi debet realis & perpetua, *Bursat. cons. 30. num. 4.*

b PER SE VEL ALIUM) Dummodo iste alius habeat qualitates requisitas in d. cap. statutum, *Rotæ decis. 99.* Nota quod Executor, in antiq. quod & probat Staphil. *de lit. grat. in 9. form. Execut.* Nec mirum illos posse subexecutores deputare, cum habeant Iurisdictionem delegatam à Principe, *L. à Iudice, C. de Iudic.* At, quid si vita excedat Executor, vel subexecutor, antequam contulerit, quis exequetur? Recurrendum ad Papam: ut post Anch. *in cap. cum dilectus, col. vi. de Iurepat.* scribit Rebuff. *in forma lit. execut. Mand. Apost.* nisi tamen sub nomine dignitatis alicui commissum esset: tunc enim, quia dignitas non moritur, *c. si gratiose, de Rescript. in 6.* is qui ad eandem subrogabitur dignitatem, exequi possit, *cap. quoniam, de off. deleg.* Et quemadmodum executor per se, vel alium expectantibus conferre & assignare potest, ita etiam Precista, per se, vel procuratorem acceptare (etiam existenti in eodem loco ipso principali, *Moh. decis. 3. de concess. præbend. intra mensem potest, dummodo tamen habeat ille procura-*

Executor subexecutores substituere potest.

Precista potest per procuratorem accipere etiam si præsentis in loco.

Facta acceptatione per Precistam intra mensem an Executor possit post mensem providere:
An procurator possit esse Laicus:

procurator speciale mandatum, *Staphil. de lit. grat. tit. de vi & effect. claus. §. sexto* queritur, quem vide, quia dilucit quaestionem non inelegantem, an facta acceptatione intra mensem per Precistam, & sic tempore congruo, possit Executor providere post mensem? & secutus glossa opinionem in *Clem. ibi alleg.* resolvit, non posse, cum Executor non possit esse melioris conditionis, quam ipse Papa, cui currit tempus ad conferendum, *ut prob. in c. statutum de preb. in 6.*

Sed an procurator, qui acceptat intra mensem, possit esse laicus, & quid si retinuerit alia Precistæ beneficia; Respondi nuper subsistere ejusmodi acceptationem, & talis erat facti contingentia RABANVS de Lippia Adolelescens nobilis impetratas à Cæsare Matthia (laudatæ memoriæ) Preces Capitulo S. Mauritij insinuavit, quas & Capitulum acceptavit.

Cum post aliquod ab insinuatibus precibus annos beneficium vacaret in mense Ordinarij, misit qui suo nomine possessionem vacantis præbendæ peteret, sciens Seren. Elect. Cæsarearum Precum Executorem decisionem Rotalem habere, qua pronunciatum primum quodque beneficium, quocumque mense vacans Cæsareo Precistæ conferendum.

Qui ad possessionem acceptanda missus fuerat Notarius homo secularis, substitutionis quidem suæ documentum exhibuit, primariam autem Precistæ constitutionem non produxit, nec quod incuria omisa esset, habuit in promptu. Testantur tamen duo viri nobiles adeoque Capitulum Hildesimense universum primariam constitutionem ab se visam esse, ejusque vigore se constituentis procuratores tanquam idoneos admisisse.

Precista à Capitulo Mauritano per Notarium possessionem petens, retinuit se in Ecclesia Cathedrali Hildesimensi præbendam habere quæ personalem exigit residentiam.

Nunc queritur 1. An possessionis, adeoque totus Procuratoris actus nullus sit, vel quia secularis, vel quia non habuerit in promptu Precistæ constitutionem, quam ab se visam duo Canonici Cathedrales testantur; 2. An Cæsaris Preces habeant locum in quocumque mense 3. An ratihabito constituentis quæ supervenit diebus quatuordecim post petitionem possessionis, actum salutare possit, cum non intra mensem ad acceptandum præfinitum edita sit? 4. an obstet de alibi habita præbenda; 5. an Precista possit refluere à dicta acceptatione & alium Canonicatum in d. Ecclesia vacantem vigore ejusdem nominationis acceptare!

Pro brevi, & succincta resolutione propositæ quaestionis dicitur ad primū illius caput, non obstare intentioni Precistæ, quod procurator constitutus ab eo fuerit Laicus; nam licet Laicis de rebus spiritualibus nulla sit attributa facultas, *c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constit. cap. decernimus, de iudic. nihilominus communi DD. calculo receptum est. procuratorem laicum posse adhiberi in negotijs spiritualibus, Abbas in cap. dilectus de fide instrum. Jo. And. Bal. Arto. de But in cap. Messana de Electio. Fely. in d. cap. dilectus. num. 42. l.*

Precista an possit constituere procuratorem Laicum:

PRIVILEGIUM
 REGULARIUM
 ET
 CONVENTUALIUM
 IN REGULA
 CANCELLARII
 APOSTOLICI
 L. 7
 III
 8

42. Io. And. Abb. in cap. accedens, de Præbend. Rota decis. 104. & 148. Io. And. & Francus in cap. quod alicui, de Reg. jur. in 6. Gemina, & Francus in cap. 1. de Procur. Covar. var. resolut. lib. 3. cap. 16. hinc potest pro clerico acceptare beneficium, ut procurator, Io. And. & alij in cap. Accedens, de Præbend. Rota, decis. 11. tit. de rerum permutat. in antiq. maxime cum possessionis acceptatio in nudo facti ministerio consistat, quod rectè etiam per Laicum expeditur, Selva de beneficio part. 3. questio. 55. Neque officit quod originale mandatum constitutionis ad acceptandum procurator ille laicus non ostenderit; quia per substitutionem de sua persona factam, satis apparet de mandato: nam statur assenti, seu attestanti, de mandato, & commissione sibi factis, Tho. Grammaticus voto 15. num. 1. not Bald. in L. iudices, C. de fide instrum. præterquam quod mandatum procurator possit probari per testes, Vantius de nullit. tit. de nullit. ex defectu in bab. seu mandat. numero 70. quales sunt duo isti Canonici Ecclesiæ Cathedralis, qui ab se Visam constitutionem Attestantur

Nec etiam refert quod dictam constitutionem non exhibuerit in tempore, ut puta intra mensis spatium datum Precistis ad acceptandum, tum primò, quia substitutus accepit nominationem in tempore, tum quia accessit principalis ratihabitio, quæ licet intra mensem non intervenerit, nihilo secus subsistit, quia ratihabitio per fictionem trahitur retro, & fingit ratificationem fuisse præsentem loco & tempore actus ratificati: verba sunt Jasonis in L. Si is, qui pro tempore, num. 129. ff. de Usucap. hinc fit, ut mandatum à procuratore receptum licet non producat in tempore, quo fit processus, eo tamen quando cumque exhibito processus detegatur validus, Vantius de nullit. d. tit. nu. 117. præterquam quod conditio purificata possit & debeat retrahi, Decius ad Reg. contractus, nu. 17. in fi. de Reg. iur. Denique, licet clausula hæc in Indulto Precum, PERSONÆ QUÆ INTRA MENSEM &c. importent conditionem, ut intra dictum tempus acceptent &c. nihilominus illa semper resolvi potest re integra, hoc est, beneficio adhuc vacante, Staphil. de lit. grat. tit. de Vi, & effectu claus. vers. Quinto non est omittendum. Ex qua resolutione satis videtur tertium propositæ quæstionis caput explanatum.

Ratihabitio retro trahitur.

Quo verò ad secundum caput, videtur jam esse extra omnem disputationis aleam, Precistis esse affecta beneficia in utroque mense vacantia, multis de causis, sed potissimum istis, 1. quod in textu Indulti concessionis Precum expressè disponatur de mensibus quibuscumque etiam ordinarijs, in quibus Executores per Imperatorem Nominati conferre poterunt beneficia in dictis mensibus vacantia. Neque obstare Concordata, quia privilegium illud concedendi Primarias Preces multis sæculis antiquius est Concordatis initis inter Fredericum, Principesque nationis Germanicæ, & S. Sedem. Unde non

Precistis an sint effecta beneficia in utroque mense.

H

est veri-

est verisimile eundem Fredericum voluisse aut potuisse renunciare juri precum Imperialium antiquissimo, cum juris sit explorati per generalem dispositionem nunquam tolli peculiare privilegium, glo. in L. Decurionibus, C. de Sententia, lib. 12. Gonzalez, ad Regul. VIII. Cancell. glo. 9. §. 2. num. 6. & 7. Cassad. decis. 6. super Reg. maxime Imperatori, ut in specie Precum respondit Paris. cons. 50. num. 30. vol. 4. Quid, quod dictis Concordatis nominatum, & solenniter derogatum sit; ut patet ex Indulto in claus. Non obstantiarum, ibi, NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANICAE, sic quod nullus videatur in eo relictus dubitandi locus &c. & si esset, majori argumentorum falce tolli posset, sed de istis postea, Deo dante, latius in glo. verbi CVM IN QVIBVSVIS &c.

Tertij capituli resolutio pendet ex ijs, quae dicta sunt supra ad primum dubium, verisimiliter nec etiam refert.

Ad quartum, videretur de jure resolvendum Precista obitare aliam praebendam, quam possidet, quo minus possit aliam acceptare vigore suarum Precum, per not. Staphil. de litt. gra. tit. Gratia semel extincta non amplius reviviscit, verum considerata clausula nostro Indulto inserta, in §. 4. ibi, ETIAM DVO VEL TRIA, VEL PLVRA QVARVMQVE QUALITATIS, ET CVJVSQVMQVE VALORIS BENEFICIA OBITANTIBVS, videtur non illi obitare alteram praebendam quam possidet in Ecclesia de Hildesheim.

Clausula duxerit acceptandam quid operetur.

Ad quintum, quod licet clausula Indulti DVXERIT ACCEPTANDAM, hoc operetur, ut neglecto beneficio primo vacante, secundum, nulli tamen alteri debitum, possit acceptare, Staphil. de litt. gra. tit. quib. med. lit. ad benef. Exp. §. Tertio expirant, vers. Primo nisi, &c. Imo si male acceptaverit primum, possit illo dimisso aliud acceptare, Staphil. d. loco, tamen cum Precista matura judicij lance valide acceptaverit beneficium per obitum N. vacans, non potuit alium Canonicatum vacantem in mense Ordinarij vigore eandem Nominationum afficere aut curare sibi provideri, text. in cap. 1. §. 2. contra. de Gemina, Francus, & alij, de concess. praebend. & ratio est, quia gratia ejus semel extincta, quae proinde amplius reviviscere non potuit, per glof. in cap. Gratia, de Rescript. in 6. nam in inutili acceptance beneficij non est praesentiae aut variationi locus, Tyraquel in L. Boyes, §. hoc sermone, limit. num. 31. de verb. signifi. maxime cum is qui inutiliter acceptavit, fuit in culpa, Tyraquel d. loco. Nam, qui scienter eligunt indignum, amittunt facultatem eorum eligendi, cap. bona 2. de electio. qua de re vide plura supra in verbo, Quid quicumque, & infra in glo. verbi Infra mensem. Accedit, quod debetur ex prima acceptance, non debetur ex secunda, per not. Gomez. ad Reg. de publicandis, vers. nec obster. Cum autem Precista primum Canonicatum acceptaverit per obitum N. vacantem, cum ipse habuerit recursum ad Executorem, inhi-

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
CONVENTUALIUM
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICE
L. 7
PRECES PRIMARIE
G. III
8

instititque pro collatione & possessione, satis videtur declarasse prædictum Canonicatum ele gisse, *text. in Clem. 1. §. quin etiam ibi Cardinal. & glos. de concess. præbende, Francus in cap. 1. §. ex parte, d. tit. in 6.* Quod si replicetur, datum fuisse Precisæ impedimentum à Turnario collatore, qui alteri dictum Canonicatum contulit, ad ipsius exclusionem, respondebimus, hoc illi non patrocinari, cum habuerit juris remedium ad manum, ut pote Executorum à sua Cæsarea Majest. datum, à quo poterat Collator cogi per censuras Ecclesiasticas, ut sibi de dicto Canonicatu providerent, *Rebuff. ad Concordat. Gallie, tit. de collatio. §. 1. vers. impedimento legitimo cessante* Neque enim impedimentum excusat, cum potest removeri, *Bartol. in l. quibus diebus, ff. de condit. & demonstrat. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 11. quest. 13. num. 28.* Ex quo sequitur dictas Preces expirasse per acceptationem primi Canonici: præsertim cum jam res non sit integra, ut pote Canonicatu iam alteri collato; qua de re latius infra adhuc dicam, *in glos. verbi INFRA MENSEM.*

c CVM IN QUIBVSVIS ETIAM ORDINARIIS) Tametsi non obscure ex verbis textus nostri Indulti beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum includantur in concessione Precum, ortæ tamen sunt variae variis in locis per Germaniam difficultates, an beneficia in dictis mensibus vacantia Precisæ affecta essent. Nam pro Negativa immane quantum argumentorum protulerunt illius assertores, atque in primis pro stabilienda sua opinione proferunt in medium textum hunc Concordatorum in clytæ nationis Germanicæ cum S. Sede: *Idem S. D. N. per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma per eum, aut eius autoritate factam, vel faciendam; Non impediet quo minus de illis cum vacabunt de mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octob. & Decembris liberè disponatur per illos, ad quos Collatio, provisio, presentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinebit, Reservatone aliave quavis dispositione autoritate eiusdem D. N. PP. factis, vel faciendis non obstantibus quibuscumque.*

Preces primarias aut habeant locum in mensibus Ordinariis

Ex quo Concordatorum textu hoc argumentum sumunt: Quicquid habet Juris Imperator ad concedendas Preces Primarias, illud habet à Papa: sed Papa juxta præinsertum textum Concordatorum non habet ius conferendi beneficia in mensibus ordinariis, ergò neque Imperator: Neque enim quis plus iuris transferre in alium potest, quam ipse habet, ut in simili dicitur, quod non potest plus esse in causato quam in causante, *Philip. Probus tract. iuris regalijs, quest. 12. num. 5.*

Arg. pro negativa

Ad hoc argumentum respondeo, & quidem ad maiorem Imperatores Romanos à multis iam retro seculis ex privilegio, & inveterata consuetudine à Summis etiam Pontificibus laudata & roborata, idque etiam

Solutio.

ante Concordata Nationis Germanicæ cum S. Sede facta sunt, jus habuisse Preces Primarias ad omnes Collatores & Collatrices, qui de beneficiis quocumque modo disponendi jus habet, per univ. sum Rom. Imperium dirigendi pro personis idoneis, ut beneficium unum vacans vel proxime vacaturum, in quocumque mense id contigerit, infra mensem bidui notæ vacationis acceptandum, persona nominata conferatur, quemadmodum nedum ex ipso Precum textu & narratis constat, sed & authoribus Juris non paucis, qui dicti privilegij mentionem faciunt: veluti Speculator, qui circa annum Christi 1271. floruit, vidisse se scribit, ut tit. de prebend. §. restat. num. 7. ibi Io. And. privilegium bullatum, quod Imperator in qualibet Ecclesia Germanicæ possit facere recipi unum &c. Similiter Jo. Monach. in cap. 2. de prebend. qui circa annum 1300 floruit, & Restaurus Castaldus, Anto. Corfetus, alijque non pauci, qui de avorum memoria scripserunt, dicti privilegij non infrequentem mentionem faciunt. Quocirca cum tempore hujusmodi inveteratæ consuetudinis diu ante dicta Concordata S. Pontificis potestas restricta non fuerit ad certos menses, is procul dubio hanc Imperatorum consuetudinem potuit in omnibus mensibus indistinctè roborare & confirmare, prout confirmasse censendus est, cum super eo de aliqua restrictione non appareat. Quò fit ut ista consuetudo plusculis seculis continuata, & à S. Sede approbata, postea per Concordata inter eandem S. Sedem, & inclitam Nationem Germanicam subsecuta minimè limitari poterit, aut Jus Imperatori questum auferri: quod jus Imperator non habet simpliciter post Concordata, sed diu ante illa originem habuit. Atque inde ad minorem respondeo, dato non concessio illam veram esse (cum illius contrarium Rotæ sæpiùs judicaverit, videlicet Papam sibi per Concordata manus non sigasse, sed in mensibus Ordinariorum cum illis concurrere, illosque prevenire posse, prout etiam in specie in Indulto Cæsares alternatis provisionibus Ordinariorum derogatur) id non intelligendum esse de Jure, quod Imperium & Imperatores Pontificibus concedentibus ante dicta Concordata habuerunt, nec illud privilegium seu confirmationem consuetudinis antiquioris præcedentis, per subsequèntia Concordata sublatum, & restrictum esse. Unde manifestè apparet, aliud in Imperatore, & Imperio esse, quorum jus antiquius est ipsis Concordatis, nec illis post Concordata demum à Papa concessum, sed antea illud obtinuisse eo tempore, quo Papa potuit in omnibus mensibus indistinctè beneficia conferre. Atque secundum hanc resolutionem paucis ante annis non pauci Jurisconsulti nostrates responderunt, & imprimis Eximius vir D. Gaspar à Rupe, J. U. D. & Schabinus Leodien, neque non Serenissimi Principis Electoris Colonien. à consilij intimis.

Adis Sov
tuvia

Succedat alia solutio, quòd per dicta Concordata nequaquam censetur derogatū prædictæ antiquæ consuetudini cõferedi Preces Primarias personis idoneis.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
CONVENTUALIUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
L. 5
PRECES PRIMARIAS
L. III
8

idoneis: quia illa nihil aliud continent, ut refert Simonett. *tract. de reservatio-
quest. 1. num. 4.* quàm extravagentis Execrabilis, & ad regimen, moderatio-
nem cum peculiari retentione reservationum à jure communi duntaxat præ-
scriptarum, & insuper restituitur ordinarijs facultas conferendi beneficia,
quæ antea per dictas reservationes erat ipsis ablata, ut præter Simonettam
dicto loco, respondit D. Wames, *consil. 255 nu. 5. & consil. 262. in fi.* Abb. *in cap.
super eo, de off. delegari, & in cap. final. de pe. & remis.* Lud. Ro. *consil. 237.* Crescēt.
de cas. 10. de privilegijs, atque ita interpretandus est præinsertus dictorum Con-
cordatorum textus: per quem nullo modo sublatum censerit debet privile-
gium Imperatori concessum Preces Primarias conferendi in toto Imperio:
eam illius nulla planè fiat mentio, ut debuit fieri, nam aliàs per generalem
dispositionem numquam tollitur peculiare privilegium alicui concessum, nisi
illius specialis fiat mentio, per gloss. *quam ad hoc citant omnes in l. 3. C. de silentia-
rijs, lib. 12.* Simonett. *tr. de reservatio. quest. 99. & 87. n. 2.* ubi dicit illud maximè
procedere, quando tale privilegium concessum est, ob remunerationem, ut
hic ob benemerita Cæsaris, ut habetur initio Indulti. Atque ita fuit resolutum
in una Leodien. *Canonicatus, de anno 1596 coram illustr. Blanchetto, teste Gon-
zalez ad Reg. VIII glo. 9. §. 2. nu. 7.*

Accedit, privilegij revocationem nequaquam præsumi nisi de illa aperte
constet, ad cujus probationem plena exactaque fides facienda est, *Mench lib. 3. Solutio
& de præsumpt. nu. 7.* ubi dicit revocationem privilegij & concessionis facta à
Principe non præsumi, ne se ipsum corripuisse, & voluntatem mutasse præ-
sumatur, ut respondit Dec. *in consil. 168. col. 2.* Alciat. *respon. 19. nu. 4.* Cravet. *consil.
21. in fi. & Paris. consil. 61. in fi. lib. 2. & consil. 50. nu. 30. vol. 4.* Ubi scribit in specie
Precum Imperialium, etiam si Reges aut Regina in generali Pontificis con-
stitutione nominentur, non venire Imperatorem nisi specificè exprima-
tur.

Sed nec illud silentio involvendum est, non videri Imperatorem Frede-
ricum per Concordata initia cum S. Sede voluisse insigni huic privilegio, a-
deoq; Juri successoribus suis illius ratione competenti præjudicare: Juras e-
nim proprijs renunciatio non præsumitur, sed ita capienda est interpretatio,
ut illa excludatur, per Not. Tyraquel. *in leg. si unquam, in præfatione, nu. 128. cum se-
quens. C. de revocan. donat. Masc. ar. de probationibus, concl. 1263.* ubi scribit renun-
tiationem dici quandam dilapitationem, nec illam unquam præsumi, adde
Anastaf. *Germon. tract. de Indultis Cardin. §. Volumus autem.*

Rursus, objiciunt contrariae sententiæ authores argumentum istud: Papa
in privilegio dato facultati artium Lovaniensi, vult quod facultatis Nomina-
tiones præferantur precibus Imperialibus. Sed nominationes facultatis ar-
tium Lovanien. non admittuntur in mense ordinario, obstantibus Concor-
datis

dati Nationis Germanicæ, ergò multo minus Preces Imperiales. Vel istud: Papa præfert Nominationes Lovaniensium Precibus Imperialibus: sed Nominationes Lovanien. non habent locum in mense ordinario propter Concordata Nationis Germanicæ, ergò neque Preces Imperiales.

Solutio.

Respondetur regulariter in Indulto Imperatoris expressè & nominationes derogari quibuscumque Nominationibus; cæterum quod Nominationes non admittantur in mensibus ordinarijs, inde est, quia Papa id non voluit, sed contrarium in Indulto facultatis nominandi expressè statuit, idque optima ratione, cum Concordata sint antiquiora dicto Indulto: Papa enim quoad ejus fieri potest non censetur velle derogare Juri Ordinarij, cum quibus licet concurrat in collatione, tamen non debet contra rationem alijs potestatem conferendi auferre, *Simonett. de reservat. quest. 5. n. 5.*

Aliud arg. pro negativo.

Insuper obijciunt, Juri quæsitio per litteras seu concessiones Apostolicas tam de jure communi, quam per Regulam Cancellariæ 15, non derogatur: ergo neque Preces Imperiales quæ à Papa procedunt, & omnem suam auctoritatem habent, debent, nec possunt impedire aut extrudere eum qui habuerit Nominationem, seu Collationem Capituli vel alterius Ordinarij, acceperitque possessionem antequam ipsa Preces fuerint debito modo insinuatæ.

Solutio.

Argumentum istud non impugnat Preces Imperiales quo minus in mense Ordinarij admitti debeant, sed saltem potestatem Ordinarij non esse ligatam, antequam debitè insinuatæ fuerint, quod forte facilius admitti poterit, prout etiam valet collatio Ordinarij antequam ipsi mandatum de providendo alicui à S. Pontifice concessum insinuetur. *Glos. 2. in cap. fin. de præb. cap. si capitulum, cap. si soli. de concess. præbend. in 6.* licet secus esset, si Pontifex re ipsa jam Canonicum aliquem creasset, & mandasset illi provideri de prima præbenda vacatura, tunc enim etiam ignorantis Ordinarij manus ligatæ forent, *Cap. si postquam, de præb. in 6.* Quod in Precibus non fit, sed tantum provisio in futurum mandatur nullo jure de præsentibus Precibus collato.

Verum enimvero, illud multarum resolutionum instar esse videtur, quod ex ipso Precum Imperialium textu disertè constare dicitur, Preces Imperiales dirigi ad Ordinarios quocumque mense vacaverint, & prædecessorum Imperatorum precibus hætenus reverenter paritum esse, testantur plurimorum exemplatum Leodij, tum passim in Germania etiam ijs in Collegijs quæ præsentem reformatam, ut vacant, religionem excolunt, ut certè Ordinarij Germaniæ, qui Orthodoxam profitentur religionem, multo magis admittere debeant in suis mensibus Primarias istas Preces, multis retro sæculis aliis quia à suis decessoribus receptas: quas etiam in suis ditionibus admisisse Seren. Electorem Coloniensem Principem, & Episcopum nostrum omni laude dignissimum, omnibus pernotum est. Cum itaque observantia ævi nostri, & antiqui

antiqui differentiam mensum in Precibus Imperialibus non admiserit, illa nunc non debet induci, vera enim interpretatio sumitur à practica, seu ab eo quod fieri consuetum est, L. Minime, ff. de leg. cap. dilectus. de consuetudine, ac idè dixit Baldus, per textum in l. illud de excis. Tutor. quod ab antiqua practica recedendum non est, Restaurus Castaldus de Imp. quest. 24. nu. 2. Imò licet jus illud Imperatorum non foret satis fundatum, tamen ab Imperij membris, & subditis Preces non debent sperni, maximè cum ad Preces Archiepiscopales hætenus collationes in mensibus Ordinariorum denegatæ non sint, ut sine insigni injuria, id contra Imperatorem, & antiquo Jure Imperij & Pontificis utentem tentari vix posse videatur. Est enim juris explorati, possessionem immemoriam juvare possessionem donatam, Bald. in l. Ius ejus. C. de Probat Philipp. Probis ty. Jur. Reg. q. 51. Savè, si contra expressam Indulti Pontificij, & precum Imperialium dispositionem soli menses Pontifici reservari Precibus includerentur, nihil opus aut necesse foret Capitula aut alios Ordinarios pro Collatione adire, sed illa directè ab ipso Pontifice, vel executoribus à S. Sede deputatis dari fieri posse, nec factio Ordinariorum in casu hoc aliquo modo opus foret, eoque casu Archiepiscopis, & alijs Principibus, qui Indulta specialia habent conferendi beneficia in mensibus Pontificijs vacantiæ, per ejusmodi Preces injuria aliqua fieri videretur, quod ipsis solis conferretur per illas Preces facultas utendi in suis Indultis vacantiæ in mensibus Apostolicis conferendi, & reliquis inferioribus plena libertas post supradictam inveteratam consuetudinem Precum Imperialium per Concordata autoritate & interventu Imperatoris certis mensibus obtenta idem faciendi remaneret.

Denique & postremò sacrum Rotæ auditorium (quo nullum est toto in orbe præstantius, propter multiplicem virorum prudentiam de causis sæpe numero disputantium concursum, quorum mutua, & frequentes disputationes & inter agendum actiones eminentem illis parium scientiam rerumque omnium experientiam, teste Ludovico Gomel. in præm. Reg. Cancell. quest. 2. vers. 4.) proponente R. P. D. Coccino 4. Maij 1618. viro ab eruditione, singularique prudentia & animi (quod rarum est in ejusmodi dotibus) modestia commendatissimo, resolvit, in mensibus etiam ordinarijs Primarias Preces locum habere, neque illis obstare Concordata nationis Germanicæ. Ut autem illius notitia omnibus tam Ordinarijs, quam etiam Precistis, quibus potissimum hæc scribuntur, innotescat, libuit decisionem ipsam de verbo ad verbum hic attexere. Sanctiss. D. N. Sacra Casarea Majestati concessit Indultum, ut vocant, Primariarum Precum, per quod eidem datur facultas, ut nominare possint ad prima beneficia vacatura, dummodo in generali vacatione quatuor beneficia contineantur: unde dubitavi an in dicto Indulto comprehendantur vacationes in mensibus Ordinariorum, ita ut nominari possint beneficia in dictis mensibus vacantiæ acceptare: & Domini affirmative responderunt, quo ad loca, quæ comprehenduntur in dicto

in dicto Indulto, de quibus Crescent. decif. 3. de præbend. Sarnen. decif. 8. in manu script. Ratio resolutionis fuit, quia in dicto Indulto in versic. hinc est. s. m. indel. sit. quod si Imperator quibusvis Collatoribus seu Collatricibus quorumcumq; beneficiorum Ecclesiasticorum &c. Preces porrexit pro aliqua persona ad beneficium aliquo a nominata, dicti Collatores, vel Collatrices dictis Precibus parere cogantur, & propterea cum Indultum loquatur de quibusvis Collatoribus &c. comprehendit tam ordinarios, quam extraordinarios. glo. in Clem. 1. vers. quodcumque, de vita & honest. Cler. Crescent. decif. 20. nu. 2. de præbend. & beneficia vacantia in mensibus ordinarijs quia nihil est aliud parere Precibus ad favorem personarum nominatarum, quam facere collationem dictis personis ab Imper. nominatis, ut in individuo dixerunt Specul. de præbend. & dignit. §. restat. nu. 7. & ibi Jo. And. littera C. & in cap. is cui, n. 1. eod. tit. in 6. Uterius hoc evidentissime probatur, quia in eodem Indulto in vers. quod quicumque &c. disponitur ut quicumque executores per Imperatorem nominati, possint conferre beneficia, etiam Collatoribus Ordinarijs per concessionem Apostolicas aut litteras alternative aliaque privilegia quæcumq; illis competentia aut alijs quibuscumq; mensibus vacaverint. Quibus verbis nihil clarius dici potuisse videtur, ad ostendendum; quod huiusmodi Indultum comprehendit etiam beneficia vacantia in mensibus Ordinarij, cum alias dicta facultas frustra Executoribus ab Imperatore nominandis concederetur: Quod etiam magis confirmatur ex verbis immediatè sequentibus, ubi talis facultas extenditur, etiam si beneficia fuerint Sedi Apostolica reservata, præterquam per Extravag. ad Regimen, cujus dictionis, etiam, natura est exprimere casum magis dubitabilem, & implicare minus dubitabilem. Doctor. in l. quod si patris, C. unde liber. Igitur signum est, quod minus erat dubium comprehendis beneficia non reservata, & quæ sunt de collatione Ordinarij, & sic in mensibus Ordinarijs vacantia.

Non obstant Concordata Germaniæ, cum illis nominatim & expressè prout requiritur fuerit devotum Et ita conclusum 4. May. 1618.

An Preces
afficiant
beneficia
in in di-
cesi Leo-
dien. in
mensibus
Ordina-
rijs.

Atque hæc quidem indubitata sunt in Germania, neque etiam Germani, ut existimo (nisi quis fortè fluctus in sympulo excitare volet) reluctari sunt: Sed utrum usquequaq; exploratum sit in Diocesi ista Leodien. mihi hic aqua hæret, propter inferiores Collatores, qui nituntur constitutione Eugenij IV. de data anni 1432 quam speciali sua constitutione confirmavit Pius II. anno 1458. & postea Sixtus IV. anno 1479 quæ quidem constitutio pluribus annis præcedit Concordata nationis Germanicæ; Ea enim constitutio inter inclitam Nationem Germanicam, & S. Sedem pactum, conventumque est, nimirum liberam relinqui collationem Episcopo Leodien. alijsque Ordinarijs Collatoribus, eorumque successoribus canonicatum, beneficiorum &c. quæ perpetuis futuris temporibus in Februarij Aprilis, Junij, Augusti, Octobris, & Decembris, vacare contingerit, dummodo illa dispositioni Apo-
stolicæ

stolica per modos reservationum in litteris Eugenij expressos, generaliter reservata non sint decernentes irritum, & inane &c. Ex quo inferunt, cum duobus his privilegijs muniti sint Leodien. utpotè Eugenianæ constitutionis, & Concordatorum, Indultum Casareum, quod facultatem Casari nominandi, seu nominationes Primarias concedendi ad beneficia in toto Imperio existentia impertitur, minus illos afficere, cum Pontifex in illo, etiamsi Concordatis derogarit, non tamen derogavit dictæ constitutioni Eugenianæ est enim juris non incerti, ut duobus impediementis existentibus, uno sublato, remaneat aliud, *cap. Pastoralis, de privilegijs, cap. ex tunc, de Aucto. & usu pallij, Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glo. 13. in pr. nu. 93.* præsertim ubi adest clausula irritans, ut in dictis constitutionibus, quæ clausula irritat omnes & quascumque alias constitutiones quorumcumque tenorum, & quascumque derogatorias clausulas continentis &c. Sed quid ad Resolutionem Rotæ suæ præscriptam? quid ad clausulam derogatoriam constitutionum quarumcumque quandocumque editarum & edendarum? quæ habetur inter clausulas hujus Indulti derogatorias; quid quod Papa potest revocare privilegium per Sedem Apostolicam concessum, etiamsi privilegium habeat clausulam derogatoriam? *Card. Tuschus Tom. 6. præct. conclus. conclus. 751. nu. 58.* Itaque cogitandum, sed ex usu recip. esset, si S. D. N. super eo confuleretur per aperitionem oris ut loquimur. Est enim Principis sua privilegia interpretari, ut notat Decius & alij in *L. Neratius, ff. de Reg. jur. Gabriel. cons. 182. num. 14. & seq. Card. Tuschus tract. præct. conclus. tom. 6. conclus. 737.* maximè cum non desint exempla antiqua & recentia utramlibet sententiam confirmantia, licet alioqui non exemplis, sed legibus judicandum sit. *L. nemo, C. de senten. & interloc. om. iud.*

d AVT PER LITTERAS ALTERNATIVAS) Puta per Reg. VIII. Cancell. de Reservatione mensium Apost. & alternativa, per quam dantur Episcopis illam acceptantibus, & residentibus sex menses ad conferendum beneficia in suis Ecclesijs vacantia, & sic Papa derogat litteris alternativis, alioquin beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum non fuissent affecta Preclitis, quod multi asserere voluerunt, sed frustra, ut patet, & latius ostendi supra in glos. cum in quibusvis,

VACAVERINT) An Preces habeant locum in quacumque vacatione, seu in beneficiis quovis modo vacantibus? & an in beneficiis reservatis? Pro elucidatione prioris dubij sciendum, præter communem vacationis modum, qui est per obitum, aliam esse de jure & de facto, ut in *cap. 2. de concess. præbend.* etiam de facto solum, & non de jure, quia nimirum beneficium non est liberum, eò quòd Collatarius non sit adeptus possessionem, & dependet ab ipsius voluntate, *cap. si tibi, de præbend. in 6.* aliam denique esse vacationem de jure tantum, ut quia incumbit possessioni colorata, de quo est casus in *cap. cum in nostris*

Leodien.
duplex
privilegio
munitis
sunt.

Preces an
habeant
locum in
quacumque
vacatione

nostris, de concess. præbend. Ex quo patebit resolutio dictorum dubiorum, nimirum ut beneficia vacantia de jure, & de facto Precistis sint affecta, exceptis tamen iis, ex quibus resultat reservatio, Extravag. ad Regimen. Nam verbum *vacare* adaptatur cuicumque vacationi, *L. si quis sic stipuletur, ff. sol. matr. glo. in cap. si propter, de Rescript. in 6. Bald. in cap. Ex parte 1. ubi textus, col. 2. de off. delegat.* Itaque beneficia ipso jure vacantia, videlicet per contractum matrimonij, ingressum religionis, per Promotionem, aliisque modis quos complexus sum glof. VIII. Ad Reg. VIII. Cancellariæ, Precibus Cælaris erunt affecta.

e **INTRA MENSEM**) Disponitur hic, ut Precistæ intra mensem à die vacationis beneficiorum acceptent, & merito: Nam diutina Ecclesiarum vacatio, dispendiosa est, *cap. quam sit, de electio* Itaque debet intra mensem per se vel per procuratorem ad id speciale mandatum habentem acceptare. Sed an per laicum? an per substitutum? dixi supra in glof. *per se vel alium*. In quo tamen adhuc adverte, elucidando d. glossam, substitutum à procuratore censeri procuratorem, *cap. 1. §. cap. in qui, & cap. si duo, de Procurat. in 6.* & censeri à Domino constitutus, quando à Domino habet speciale mandatum, alioquin non, *Rota decis. 146 in ip. substitutus, de Procurat. in No. & decis. 464. etiam in no. per textum, in L. item eorum, §. si Decuriones, ff. quod cuiusque uni. nom. & decis. 414 & 454. etiam in No.* Itaque si Procurator non haberet potestatem substituendi à Domino, non valeret acceptatio ab illo substituto facta. Sed quid si substitutus, aut alius non habens mandatum speciale ad acceptandum, acceptet, an tum sufficiat Precistæ ratihabitio? sufficiet; dummodo sit facta ratihabitio intra tempus ad acceptandum, *Covar. var. resol. lib. 3. cap. 11. nu. 5.* Nam in his quæ mandatum speciale exigunt ratihabitio locum obtinet, & admittenda est, *text. in c. ult. de iur. iur. Alex. cons. 78. lib. 5. Felx. in cap. sicut 2. de Simoniæ, l. si quis mihi bonis, §. iussum ff. de acq. hered. Rebuff. tract. Nominat. quest. 14. nu. 176. quem etiam vide nu. 177. ubi insuper querit, an inhabilis possit conliti procurator ad substituendum habilem, quam questionem diversis solvit distinctionibus, & n. 178 & 184. ubi querit quid de cuncta persona, & de Procuratore dato ad acceptandum & resignantum, si postea collatum fuit nominatio beneficium, an talis constitutus procurator possit resignare, vel permutare eum consule, nolo enim scedas istas subitaneas inventis aliorum replere. Itaque regredior unde diverti, & quero, à quo tempore mensis iste datus ad acceptandum incipiat currere? & videtur quod à tempore publicæ vacationis in loco vel Ecclesia beneficii vacantis, per text. in Clem. 1. de concess. præbend. Bellam. conclus. 574. Quod tamen intellige, nisi Precistæ probaretur absentia, vel similis causa, quæ iustam ignorantiam causam præberet, quæ de re videatur Mascard. de probat. conclus. 1100. & 880. Menoch. lib. 6.*

*Precista
an per
substitu-
tum opta-
re possit*

*Ratihabi-
tio Preci-
stæ quan-
do valeat,*

*quæ
tempore
mensis
datus,*

lib. 6. præsumpt. 23. & de arbitrar. iud. casu 186. Alex. Moneta de Opt. Can. cap. 6. conclus. 2. per totum. Sed an Precista possit acceptare beneficium post mensē à tempore vacationis, si res adhuc sit integra, hoc est, si beneficium adhuc vacaverit, & necdum sit alteri collatum; Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu, vers. 5. non est omitendum, videtur tenere affirmativam, sed satis vacillante manu, quam confirmo hac ratione: Per Casareas Preces non agitur de novo jure quærendo, sed de quæsito per Nominationem conservando: Ideoque acceptatio invalida dispositionem facultatemque acceptandi non confundit, l. matrimonij causa, ff. Qui & à quibus. Verum, res jam videtur extra controversiam propter clausulam non obstantiarum hujus Indulti tibi: & diligentis per acceptantes desuper faciendis &c. alias essemus in conflictu opinionum, per not. Staphil. d. tit. Jo. Nicol. Gemontij tract. de grat. expectat. cap. 6. num. 14. & seqq. Nihilominus si non essent istæ clausulæ derogatoriæ, existimarem Precistam excidere à suis Precibus, qui intra mensē per se vel alium non acceptat: quia qui non acceptat intra tempus, non dicitur observare formam, Bald. in Auth. quæ applicatio, in fin. C. de Precibus Imper. offer. text. in l. scire, §. consequens, ff. de excus. tut. Modern. Parisiens. ad consuet. Paris. §. 13. glo. 10. num. 4. & per consequens actus est nullus; Rebuff. tract. nominat. questio. 16. num. 6. atque ita secundum Impetrans præferretur primo Impetranti, præsertim quando est in notabili negligentia ad præsentationem sui juris, Ruzau tract. iuris Regaliorum, privileg. 4. dicitur autem quis constitutus in notabili negligentia, quando primus Impetrans permittit, ut præbenda vacans conferatur secundo Impetranti, ita quod proceditur ad executionem illius collationis, cap. tibi, qui, de Rescript. in 6. cap. si Clericus, verbo negligenter petere distulerit, de præbend. in 6. Ruzau tract. iuris Regaliorum, privilegio 4. vel quando est tempus specialiter constitutum, ut hic, textus in Clem. una, verbo intra mensē, de concess. præbend. Fel. in cap. Sin autem, de Rescript. quia quando quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, l. 3. §. si ad diem, ff. de re militari, l. 2. §. sed si quis, ff. si quis cautio. & Impetranti incumbit onus probandi acceptationem in tempore factam, quia, ubi certum & limitatum vel alias qualitas est fundamentum intentionis, sive actoris, sive rei, oportet quod illud tempus, & illa qualitas probatur per eum, qui se in illa fundat, Bart. in l. non solum, §. sed ut probari, ff. de oper. No. nunciat. Ex quo igitur in Indulto datur pro forma mensis spatium ad acceptandum, videtur quod post illud acceptare non possit, arg. l. cum prætor, ff. de iudic. & dato quod post mensē, inquit Staphil. d. tit. re adhuc integra, posset acceptare, tamen Executor ipsi providere non posset, obstante forma mandati, & pro hac parte inclinat Rota dicta decisione 34. Nota quod

An Precista possit acceptare post mensē, si res sit adhuc integra.

ubi Impetrans, in antiq. In quo tamen subsisto. Videatur Staphileus, dictor. de vi & effect. claus.

Dubitatur ulterius in eleganti, sed sinuosa quæstione, an si Precista sit negligens in acceptando primam vacantem, possit nihilominus petere secundam nulli adhuc debitam; lucis causa, finge Petrum Precistam pure, & simpliciter intra mensem accepisse, & ab illa acceptance expressè vel tacitè resiliisse, præbendamque aliam ex nova vacatione in vim earundem Precum accepisse, an potuit? Articulus iste acriter nuper fuit discussus in una Precum Paderbornen. & Hildesien. sed quia talis est ut ex Indulti verbis, aut illius dispositione decidi nequeat, recurremus ad juris nostri dispositionem, quam si pensulatè attendamus, non dubiè propositam quæstionem pro negativa resolvemus. Ecce imprimis jure civili statutum est variationem impermissam esse, de quo est textus in *L. Is, qui Stichum, ff. de procur.* ubi se is qui Stichum vel Daniam utrum eorum ipse vellet, stipulatus, & ipse aut procurator ipsius, cuius factum ratum habuerit, alterum petijt, stipulatio consumpta est, id est, alterum petere non potest, & in *L. servi electione, in princ. ff. de leg. 1.* ubi servi electione legata semel dumtaxat optare possumus: cui legi consonat textus in *L. apud Ausidium, ff. de Opt. legata*, ubi si ita legatum sit, vestimenta sumat quæ velit, deinde antequam ea sumeret, alia se velle dixisset, mutare voluntatem eum non posse: quia omne jus legati prima testatione consumitur: textus etiam in *L. si is à quo, §. ult. ff. ut in pos. leg.* ubi si semel satisfactum fuerit, caveri rursus non est necesse, etiam si fortè dicatur egenos fidejussores esse datos &c.

Hinc fit ut omnis dispositio in dubio restringatur ad primum actum, text. in *L. cum, qui Calendus, ff. de verb. oblig.* & in *L. si duo, §. 1. de verb. signif.* Ex quo etiam sequitur, ut qui semel intentionem suam saltem facto declaravit, non liceat ei amplius variare, *L. Paulus, ff. rem ratam haberi.* Atque hæc quidem ex jure civili deducta, confirmantur sacris PONTIFICUM sanctionibus, & imprimis text. in *cap. si Clericus in princ. de prebend. in 6.* ubi si simpliciter mandatum fuerit à sancto PONTIFICI alium provideri de beneficio, vacaturo intelligitur de primo, ita ut si pro quo mandatum fuerit, negligens fuerit in primo beneficio petendo, consumpta extinctaque sit ea gratia ut ex eo text. notant Dominicus Francus & alij: alludit text. & glol. in *cap. gratia in verborum eligas, de Rescript. in 6.* ubi dicitur, si quis semel unum beneficium elegerit, consumpta erit electio, nec poterit aliud eligere, per *cap. ult. d. tit. & cap. 1. de postulat.* & ibidem Archidiaconus, in *d. cap. gratia col. 2. versic. sed quid si unum elegerit.* Ex eodem fonte procedit, quod imbibit glossa, in *cap. quia cunctis, in verb. causa, de concess. prebend. in 6.* Rescriptum de providendo alicui de dignitate vacante quam

Quid si Precista negligat petere primam, an possit postea secundam nulli adhuc debitam petere.

Variatio reprobat.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICI
L. T.
PRECES IMPETRARIÆ
LIB. III
8

quam is duxerit acceptandam, intelligitur de prima, non etiam de secunda, nisi ex causa, tanquam scilicet consumpta sit ea acceptatio prima per eum facta, d. cap. quia in cunctis, & l. apud Iulianum, ff. de Opt. Legata, Tiraquell. ad legem Boves, §. hoc sermone, nu. 55. de verb. signif. Insuper adducitur textus in Clem. 1. de renunciat. ubi electione semel facta liberum non est eligentibus variare; ut nec ijs qui in Ecclesia jus & facultatem nominandi habent, si semel nominaverint, variandi potestas non conceditur, *glos. in cap. canovas, de off. ordin. arg. Co. ras. de off. Electio. part. 4. cap. 6. nu. 10.* Similiter si absentis beneficium sit collatum, ex illius acceptatione jus illi quaesitum est, *glos. in cap. si tibi absentis, de prab.* adeo ut in præjudicium tertij variare, voluntatemque mutare non possit: Nam quoties ex voluntatis mutatione alteri impedimentum vel detrimentum affertur, variatio reprobatur, & eo casu obtinet Reg. juris: Quod semel placuit, amplius displicere non potest, *cap. mutare, de Reg. juris in 6.* Maxime Ecclesiasticis, quos decet esse constantes, & non Protheo mutabiliores. Ex quibus omnibus abunde firmatam atque stabilitam esse existimo negativam quam proposui, sustinuique opinionem. Quam tamen limito imprimis cum Tiraquello in d. l. boves. ut non procedat, quando non valuit primus actus, quia tunc reiterandus est: nam dispositio loquens de acta, intelligitur de primo qui valuit, *text. in lib. qui per salutem, ff. de Iurjur. Fely. in cap. 2. de Treuga & pace.* Secundo, nisi acceptans non possit consequi id quod accepit, *Hofstien. cap. quia in cunctis, §. pen. de concess. prabend. in 6. arg. lib. 2. de Opt. legata, l. maritus, §. ff. de Adult.* Tertio, nisi acceptans protestetur in sua acceptatione, quod non intendit acceptare nisi quatenus de iure sibi debeat, & in quantum possit pacificè adipisci possessionem, *glos. pragmat. sanctio §. ita tamen quod, verbo nominatorum, de collat. arg. l. si debitor, ff. quib. mod. pig. sal. Arnoldus Ruzens tract. juris Regalium privileg. 21.* quam protestationem si interposuisset Precista ille Hildesienfis, melius sibi haud dubiè consulisset. Itaque prudentior fuit Precista ille Paderbornen. cui sua Cæs. Majestas Primarias Preces concesserat ad primam vacaturam præbendam in Ecclesia Paderbornen. Ac quia casus iste, quem mihi communicavit magna cum eruditionis, tum prudentiæ vir Arnoldus Aldenhovius. Ser. m. Principis Electoris Colonienfis à consilij intimis elegans est, & aliquando adhuc usvenire potest, illum ita uti accidit in medium producam: Cæsar Matthias accepto Indulto Pontificio concessit primarias Preces Joanni ad primam vacaturam in Cathedrali Paderbornen. quas idem Joannes insinuavit in tempore Capituli occurrente demum in mense ordinario vacatione præbendæ, idem Joannes illam accepit, verum hæc lege; si Preces locum obtinerent in mense ordinario, petijtque sibi ejusdem præbendæ possessionem tradi, deque fructibus responderi. Non obstante illa Precista acceptatione accidit Capitulum ad nominationem Turnarij

Variatio
quando
locus sit.

Cæsar Preces
in Ecclesia
Paderbornen.

narij conferre Petro, cui dictato per Joannem iudicio, moritur interea alius
 Canonicus dictæ Ecclesiæ, etiam in mense Ordinario, cuius præbendam di-
 ctus Joannes jam informatus Preces etiã ordinarios mentes copere, acceptat,
 & quidem simpliciter. Itaque dubitatur utra acceptatio esset præferenda, &
 an variatio Joannis huic proviso nocere debeat, quoad primam; Ratio dubi-
 tandi est, quod per assentionem incompatibilis vacet primum, *c. de multa de*
præbend. videturque tacitè renunciare acceptationi primæ, *glo. in Clem. gratia,*
verbo renunciare, de Rescript. Decidendi ratio, quod incompatibilitas beneficij
 non est causa, cur habenti tale, alterum conferri non possit: cum etiam iure
 veteri, quo dignitatum & curatorum accumulatio cum majore odio, &
 præcisus prohibetur incompatibilitas, *d. cap. de multa, Extr. avog. Execrabilis,*
 nullum faciat impedimentum in acquisitione, sed duntaxat in retentione, ut
 nimirum post acquisitum incompatible, aliud ejusdem aut diversi generis in-
 compatible acquiri quidem possit, sed ita ut acquisito posteriore cum effe-
 ctu, id est, pacificè, prius ipso jure vacet, *Vvames. cons. 244. nu. 7. vol. 1.* At ve-
 rò in factò præsentis quæstionis, cum D. Joannes duntaxat acceptaverit pri-
 mum cum protestatione & conditione, si & in quantum Preces in mensibus
 ordinariis valerent, profecto nihil re ipsa assensus est, saltem, ut ex accepta-
 tione secundæ præbendæ induci possit incompatibilitas, ex qua eliciatur
 renunciatio primæ: quod enim pendet, inquit **I C.** non est pro eo quasi sit,
L. is damnus dat, §. quod pendet, de reg. iur. Itaque cum non possit Joannes esse
 effectus secundæ acceptationis gaudere, maximè in præjudicium Petri provisio de
 secunda, nulla videtur ratio suadere, ut effectus prioris acceptationis si nullus
 est: Restrictio enim ad primum actum locum non habet, quando quis in
 primo actu suo nulla sua culpa fuit deceptus, tunc enim ad alium accedere aut
 redire potest. *Tyraquel. ad d. lib. Boyes §. hoc sermone, ff. de verb. signif.* Atqui in
 præsentis casu, nulla potest imputari culpa Domino Joanni, propter errorem
 juris dubij, an Preces deberent & possent locum obtinere in mensibus Ordina-
 riorum, de quo adhuc sub Judice lis est: nam error juris valde dubij æqui-
 paratur errori facti, qui excusat, ut resolvit meo tempore *Rota coram R. P. D.*
Coccino in un. v. iseten. Canonatus super incompatibilitate Mercurij, 16. Novem. 1611.
per Fely. in c. de quarta de Prescript. nu. 27. Capyc. decis. 10 nu. 20. Covar. c. posses-
sor, parte 2. §. 7 n. 9. vers. Tertia conclusio de Reg. iur. in 6. Neque moveat quod
 Pontifex in suo Indulto reliquerit in arbitratu Precistæ, acceptandi quando-
 cunq; & quodcunq; maluerit, aut duxerit acceptandum: quia ex eo non infer-
 tur Precistæ dari facultatè variandi, præsertim re nõ integra, ut in præsentis casu
 ex collatione D. Petri facta: nã clausula quod duxerit acceptandũ aliud nõ tri-
 buit Precistæ, nisi ut possit acceptare primũ si velit; sin aliter, secundum possit
 expectare, illudq; acceptare, si nec istud, tertium, & sic de ceteris quod si semel
 unum acceptarit, ex eo nondatur ei variandi facultas, juxta conclusionem
 per

PRIVILEGIUM
 REGULARIUM
 ET
 COMMENTARIUM
 IN REGULAM
 CANCELLARII
 APOSTOLICE
 S. S. C. III
 8

per nos propositam, probatam: licet illam paulo ante tribus similitudinibus, quibus aliam addo limitationem, nimirum nisi Precista errore ductus elegerit seu acceptavit beneficium alteri collatum, vel debitum: tunc enim poterit aliud eligere & acceptare, glos. in cap. quia in cunctis, in fi. verb. causa, de concess. prebend. in 6. Tyr. a quell. in d. §. hoc sermone, limitatione 21. ubi multam DD. classem suo more producit, electa enim via inutili non tollitur alia utilis, L. mater decedens, ubi DD. de inoff. testam. L. Claudius, ff. de acq. hered. Hinc Giga eodem sensu scripsit per acceptationem invalidam non consumi gratiam, tract. de Pensio. quest. 29. num. 10 Rom. cons. 329. ubi latè. quod intellige, nisi prudens, sciensque acceptet, ut probat prolixè Tyr. a quell. de §. hoc sermone.

Affinis quæstio proponi hic potest, nimirum si Precista acceptavit beneficium, & requisivit sibi conferri, dicens vacare per obitum Petri, & tamen vacabat per obitum Joannis, an valeat acceptatio; & videtur quod non, quia non valet impetratio, si hoc modo fiat: videlicet quidam impetravit beneficium vacans per obitum Joannis, & vacabat per obitum Petri, etiam si apponeretur clausula, & quovis alio modo vacet, tamen non deberetur Impetranti quando vacat per aliam personam quam expressam: nam expresso uno modo vacanti non venit alius, cap. susceptum, de Rescriptis in 6. Nihilominus contraria opinio videtur verior, videlicet acceptationem Precista, quando constat de corpore beneficii valere, i. quia eligens jus sibi talia opinione cõpetens, illud quod sibi competit, non amittit, L. mater, §. nec enim, ff. de inoff. testam. l. legitimam, ff. de petit. hered. lib. 2. C. de fidei com. 2. quia falsa demonstratio quando constat de corpore non vitiat, lib. demonstratio, ff. de Condit. & de monstrat. lib. si quis in fundi vocabulo, ff. de leg. 1. Rebuff. tract. nominat. quest. 14. nam quando in corpus quod traditur contentinus, in causis verò dissentimus, nihil est causæ cur inefficax sit traditio, L. cum in corpus, ff. de acq. rer. dom. glos. in §. Item quod ad dictas, verbo, Nominatorum, de collat. in Pragm. sanctio. Rota decis. 133. error. in no. & decis. 407. Si expectans, etiam in No. Non obstant supra adducta, inquit Rebuff. quia loquuntur in provisione, secus in acceptatione, quæ non est nisi quædam voluntatis declaratio, & tendit ad executionem gratiæ, ut prædictum est. Ideo non mirum si erreretur in modo vacationis, quod non impediatur acceptatio, dummodo sequatur postea vera, & effectualis provisio quæ datus, cap. si tibi, de prebend. in 6. Rota decis. 219. licet impetrans, in no. Rebuff. quest. 17. num. 25. & seqq. ubi etiam num. 27. quærit an teneatur Nominatus probare titulum sui prædecessoris, & resolvit negativè & rectè, vide quæ hæc de re notavi in tract. de permut. benef. part. 3. quest. 11. Plura de acceptatione faciendâ intra mensem vide quæ supra notavi, in glos. verbi, intra mensem.

Error ne
nominis an
nocet
Precista

Amplius

*Ordina-
rio si ut
glecto Pre-
cista alteri
conferat
an postea
precise
requiritur
posita con-
ferre.*

Amplius dubitatur, si Ordinarius alteri conferat non Precista, tempore debito, an postea eidem Precista requirenti possit conferre? dubitationem movet, quod in beneficialibus prohibita sit variatio, Clem. 1. de renunciat. quod & alibi dicitur. Nihilominus contrarium verius videtur, per c. fin. de suscept. quod ad hoc laudat Rebuff. tract. nominat. quest. 16. nu. 13. nec obstat dicta ratio dubitandi, quia melius est se ipsum corrigere, quam ab alio corrigi, §. 1. Anth. de nupt. Deinde non præstat impedimentum quod de jure non sortitur effectum, Reg. non præstat de Reg. in 6. atqui prima collatio non tenet, obstante decreto irritanti huic Indulto inserto, Ergo &c.

*Si concu-
rant cum
Precista
duo pro-
si, unus à
Papa, &
alter à Vi-
cario Or-
dinarij -
quid ju-
ri.*

Sed quid si negligente aut recusante Ordinario conferat præcista, hic recurret ad Vicarium, qui ignarus collationis ab Ordinario alteri facta, eandem conferat præcista, & alius interim impetrat à Papa? quis istorum præferendus? Et videtur quod Apostolicus; quia Papa potest prævenire Ordinarios, & conferre, cap. 2. de præbend. Nihilominus præferenda Vicarij collatio si conferat uti Executor Apostolicus vigore Precum, idè quæ poterit supplet moram Ordinarij: Nam licet Vicarius non possit expedire ea quæ sunt mere gratiæ, potest tamen expedire ea quæ sunt Justitiæ, & necessitatis, Guil. de monte Lauduno in Clem. una, de off. Vicar. & DD. in cap. fin. 4. tit. 6.

*An men-
si datus
ad accep-
tandum
currat co-
tra mino-
rem vel
impedi-
tum.*

Rursus an tempus istud unius mensis curret contra minorem, vel contra impeditum? probabile est illud tempus non currere durante minori gratiæ, vel impedimento, L. 1. C. de annal. except. L. ob commissa, C. de Adult. L. scire oportet, §. sufficit ff. de excess. tut. ex quibus illa regula fit, quod impedito non currit tempus, quam inter alios probat Tirag. de retracte lign. §. 3. glos. 4. & retract. convent. §. 2. glos. 1. nu. 78. dummodo tamen illud impedimentum non sit affectatum, Tiraquel. d. tract. de retracte. lign. §. 35. glos. 4. num. 29. Alexander Moneta d. Opt. Can. cap. 2. quest. 5. ubi scribit multo magis non currere tempus minoribus, durante iusto impedimento: sic etiam absentibus iusta de causa tempus non curret, text. in L. 1. ff. Ex quibus causis maiores. Dubitationem tamen movet, quod in beneficialibus, & aliis spiritualibus minor censetur major, cap. ex parte de restitut. spol. cap. si annum. de iudicij in 6. & censendus sui iuris est, sicut filius familias in castrensi peculio, L. 2. ff. Ad Macedo. Sed istud solvitur hoc modo: verum illud esse in his quæ sunt mere spiritualia, ut post glos. Abb. Anch. & alios in cap. ex parte de restitut. spol. Sfort. tract. de restit. in integ. quest. 6. articulo 1. ut sunt matrimonium, ingressus religionis, votum, & similia: nam in aliis, quæ non sunt mere spiritualia, sed spiritualibus solum annexa, prout est materia beneficalis, datur minori enormiter lesio in integrum restitutio Lud. Gomez. ad Reg. Cancell. de Triennali poss. questio 15. & Covar. L. 1. var. resol. cap. 4. num. 2. & sequent. Flam. Paris tract. de benef. lib. 5. quest. 7 ubi etiam probant id procedere etiam si de lucro captando agatur, ut puta de bene-

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIA
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICI
L. 1.
PRECES IMPROBARI
L. 1.
8

beneficio acquirendo, cuius obtinendi jus, vel spem proximam quis habebat, Alex. Moncrad. cap. 6. nu. 49. cui adde Guimer. ad pragm. sanctio. tit. pacif. possess. verbo, in glossa verbo impedimenti, ubi dicit, quod contra pupillum ipso iure non currit temporis præscriptio, secus si sit major 14. annis, quia tunc currit ipso iure; sed restituendus est, cum sit læsus, & certet de damno vitardo, quo casu sit restitutio, etiam re non integra, & adversus tertium, L. in causis, §. interdum ff. de minor. Quod notandum est.

g DUXERINT ACCEPTANDA) De hac clausula dixi supra in gloss. verbi, Intra mensem. Porro adverte, acceptationem nihil aliud esse, quam declarationem voluntatis, que à quocumque etiam laico fieri potest, dummodo speciale mandatum habeat, ut dicto loco ostendimus, & probat Covar. lib. 3. var. resol. cap. 16. Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gloss. 38. num. 24. & seq. sed ista acceptatio tendit ad executionem gratiæ, Gemina in cap. susceptum. 2. de Rescript. in 6. Ruzaus tract. Regal. quest. 1. nu. 18. Sed utrum opus sit insinuatione gratiæ Precum ante mensem; ita videtur: nam alias Ordinarij manus non essent ligatæ, possentque conferre, occurrente vacatione. Et non sufficit si fiat insinuatio per æquipollens, Germon tract. de Indult. Card. in inscript. num. 37. Quæritur porro an sufficiat, si, Ordinario absente, fiat Vicario; ita videtur, adeo ut si postea Ordinarius conferat alteri, non valebit, licet dicat se ignorare insinuationem factam Vicario, Rota decis. 43. nota utrum, in antiq. Rebuff. de nominat. quest. 14. num. 60. Quid si Vicarius non sit in Diocesi? valebit nihilominus insinuatio, quia quæ sunt voluntariæ Jurisdictionis, possunt etiam extra territorium exerceri, L. 2. ff. de off. Procons. Denique adverte, si Preces dirigantur Capitulo, illas insinuandas in Capitulo, Canonicis capitulariter congregatis, ut notat Rebuff. d. quest. 14. num. 74.

h ALIAS QVAM PER CONSTITVTIONEM AD REGIMEN) Dictio Alias multis modis accipitur, sed in subiecta materia interpretatur pro aliter, seu alio modo, vel alio casu, ut L. 2. §. mulier. ff. de testa. videlicet quod Indultum nostrum Reservat omnia beneficia, eaque Precistis afficit quocumque modo vacatura, aliter seu alio casu, vel modo, quam per extravagantem ad Regimen, Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gloss. 1. in fi. Itaque adverte, quod hic excipiuntur tantum reservationes, de quibus in extravag. ad regimen, de præbend. per quam reservantur beneficia Capellanorum Papæ, & aliorum Officialium Rom. Curie, eorumque qui decedunt in Rom. Curia, vel locis à dicta Curia non ultra duas Diastas distantibus, & eorum beneficia quæ vacant per affectionem aliorum, Aliæ porro reservationes Precistis obnoxie erunt; nam qui unum excipit, aliud videtur concedere, cap. Nonne, de Præsumptio. Et exceptio aliquorum casuum firmat Regulam in contrarium

K

quoad

Acceptatio quid.

Insinuatio Precum ante mensem an sit opus & quid si fiat Vicario absente Ordinario: An extra diocesium facta sufficit.

Dictio Alias quid impartet?

quoad casus non exceptos. *Auth. de non alien. §. ut autem, col. 1. Dec. in l. 1. num. 21. & 27. ff. de Reg. Jur. Alexand. cons. 35. num. 10. lib. 4. & cons. 143. num. 2. vol. 7. Covar. lib. 2. var. cap. 5. num. 6. Fely. cap. quoniam frequenter, nu. 1. & seqq. ut lite non contest.* Et si voluisset Papa Preces Imperiales non asficere alias reservationes, utique declarasset, & sibi retinuisset, sicut unam sibi retinuit, *cap. ad audientiam, de decim. Rebuff. tract. de Regia, ad prelat. Nominat. faciend. in Rub. §. 1. verbo, vacantibus.* Porro quod sint reservationum species, distinctè ostendi ad Reg. i. Cancell. *Apost. post num. 23.* & quemadmodum beneficia reservata aliàs, quam per constitutionem ad Regimen sunt affecta Precistis, ita etiam Regalitis in Gallia, ut notat Ruzzus *tract. Regaliorum. 7. privileg.* Plura hac de re vide quæ supra scripsi *sec. 11. verbo super singulis beneficijs.*

i VACAVERTINT) Quod modis dicatur beneficium vacare, consule *Rebuff. tract. de Regia nominat. ad prelat. §. monasterijs, verbo, vacantibus;* ubi enumerat unum & triginta modos vacationum, de quibus etiam ago ad Reg. Cancell. Cæterum adverte quòd in hac vacatione, de qua hic non intelligitur ea, quæ fit ex causa resignationis: Privilegium enim loquès de beneficijs vacantibus, non habet locum in his, quæ vacant per resignationem in favorem, *Flam. Paris. de Resignat. benef. lib. 10. quest. 7. num. 18 & 23.* Sic Reg. VIII. Cancell. quæ concedit Episcopis residentibus collationem alternativam, excipit beneficia vacantia ex causa resignationis sive illa sit pura, sive conditionalis, ne reservatio quam ibi facit minus onerosa Ordinarijs videatur, quæ ratio etiam militat in dispositione nostri Indulti, *Gonzalez ad Reg. VIII Cancell. glo. 14. num. 80.*

Beneficia vacantia ex causa resignationis non cadunt sub Precistis.

Precista non impediunt uti Precibus ob alia beneficia qua possidet. Beneficia difformia que.

k ET PERSONE NOMINATÆ) Ecce Papa extendit gratiam suam, etiam si Precista habeat illa beneficia, in eadem Ecclesia, dummodo tamen talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica in simul obtineri possunt, ut statim subjicitur. Ast, quæ sunt illa; nimirum difformia, ut sunt Dignitas, & Canonicatus; beneficium curatum & simplex; Canonicatus & Capellania, beneficium curatum seu simplex cum Capellania: hæc enim de jure sunt compatible, nisi alias ratione residentia, seu servitij sint sibi repugnantia. *Abb. cons. 96. dub. 2. part. 2. Domin. in cap. cum in Ecclesia, de præbend. in 6. num. 7. Navar. cons. 21. de præbend. & cons. 24. d. tit. num. 4. & 6.* ubi docet quod de jure communi duo beneficia difformia ejusdem Ecclesie sibi alioqui non repugnantia, propter onera utrique eodem tempore incumbentia, nunquam sunt incompatible etiam quoad retentionem, quia non facit ea incompatible necessitas residendi: Nam cum consistant in eadem Ecclesia, potest quis in utroque residere, ut in dignitate & canonicatu &c. *Lesius de sustit. & jure lib. 2. cap. 34. num. 144. Garcias de benef. part. 11. cap. 5. §. 2. num. 235.*

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENDARUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
PRECES PRIMARIÆ
C III
8

num. 235 *Mohed. decis. 15. de prebend.* Licet postea Garcias nu. 243. aliter de Congregationem resolvisse scribat, quem etiam vide num. 259. ubi quærit, quæ beneficia dicantur esse sub eodem tecto, & resolvit, quod beneficium situm in Capella, claustris, cæmeterio seu ambitu contiguo Ecclesiæ, censetur esse in eadem Ecclesiâ: si verò non essent Ecclesiæ contiguæ, sed extra septa illius, beneficium ibi situm non censetur esse in Ecclesiâ principali, *sicut decis. Rota 6. de concess. prebend. in No.* ubi continetur quod habens gratiam in certa Ecclesiâ potest acceptare beneficium vacans in cæmeterio, ambitu, vel capellis contiguis illius Ecclesiæ, quia pars illius Ecclesiæ sunt. Nam si suburbia sunt de continentibus ædificiis urbis, multo fortius ambitus, Capellæ, & cæmeterium ipsius Ecclesiæ contiguum; secus autem erit si capella seu beneficium sit extra septa monasterij seu Ecclesiæ situatum, licet Cappellanus, vel Rector illius Capellæ teneatur ad aliquod ministerium in Ecclesiâ majori, puta interesse divinis, vel similia; consideratur enim potius corpus beneficii, & locus, ubi est situatum quàm servitium seu ministerium, quod alibi facere tenetur, *arg. l. cum quidem, ff. de fundo instructo.* Confert alia decis. Rotæ 15. & 16. de *lure patro. in antiq.* ubi fuit resolutum, quod si Abbas sit patronus unius Ecclesiæ, & in ea novæ Capellæ ædificentur, erit similiter patronus illarum, quia contentum sequitur naturam continentis, *Abb. in cap. ad Audientiam ibi, de Ecclesiis ædificand. num. 11. Gonzalez ad Reg. VII. Cancell. glos. 10.*

I AC SECUNDVM STATUTA) Hæc clausula posita fuit, ut nimirum censeantur sublata statuta contraria Ecclesiarum, ut puta actu sacerdotium requirementia, aut certam ætatem, vel aliquid simile, ita quod expectans vel aliàs Impetrans Apostolicus possit huiusmodi beneficia acceptare, licet non sit in tali ætate, qua intra annum possit promoveri in sacerdotem, *Rota decis. 466. incip. Nota quod statuta, in antiq.* Nam clausula prædicta, NON OBSTANTIBUS &c. tollit inhabilitates, quæ surgunt à statuto Ecclesiæ, non autem quæ à jure communi surgerent, *Guiter. Rep. l. nemo pot. num. 172. ff. de leg. 1.* Verùm istud restringit hic Pontifex, dummodo quoad istos defectus sit dispensatus: Nam licet Pontifex det potestatem Executoribus conferendi beneficia Preciatis incapacibus, tamen vult eum eis legitimè esse dispensatum. Neque enim ex concessione potestatis conferendi, concessa videri debet potestas dispensandi, aut conferendi defectum ætatis patientibus: hæc enim potestas specialem concessionem requirit, *cap. auctoritate, de Privileg. in 6. Cal. conf. 3. de off. Vicar. VV. ames. conf. 32. nu. 4. vol. 1.*

Sed quid si Preces concessæ fuerint ante tonsuram clericalem? an valeant?

K 2

*Indultum
Precum
relaxat
statuta
ecclesiarum
in certis
casibus.*

leant? Vide Imo. & alios in cap. 2. de Institut. Fred. cap. si eo tempore, de Rescrip. in 6. Fred. cons. 290 quia in presenti, col. 5. vers. videatis, Fely. in cap. cum adeo, nu. 2. de Rescrip. Paul. Paris. cons. 125. vol. 4.

Precibus si non fuerit in aetate sufficienti quid iuris

Quid si tempore nominationis non erat in aetate sufficienti, sed tempore acceptationis, & collationis erat, subsistere collatio, etiamsi quæ hic requiritur dispensatio non intervenerit? subsistet, si Lucio credimus, in Placitis Curia Parisien. lib. 1. placitor. tit. 4. Placito 1. ratio est, quia in beneficiis attenditur status præsens, cap. cum de beneficio, de præbend. in 6. Et sufficit quod is reperiat habitus tempore Collationis factæ, text. in cap. si eo tempore, de Rescrip. in 6. Abb. in cap. dilectus, il. 1. de Præbend. Fa. cap. 1. cum de præbend. in 6.

Illegitimi an capere Precum.

IN AUT DE LEGITIMO MATRIMONIO) Et sic vides illegitimos, nisi sic cum eis dispensatum. Precibus frui non debere. Et merito. Nam cum Cæsar surrogatus sit in locum Papæ, Philipp. Probis in tract. Reg. quest. 17. nu. 2. & idem eodem jure quo Papa uti debet, cap. is qui in ius, de Reg. iur. maxime in spiritualibus, in quibus pleno jure surrogatur Papæ: cap. per venerabilem, §. insuper, qui filij sunt legitimi. Deinde CÆSAR amator est castitatis, & legitimi thori, L. ita nobis pudor, C. de adul. & in Auth. de leonib. & ideo non videtur è mente ejus esse, ut illegitimi ejusmodi Precibus gaudeant, juxta illud: non erit filius ancillæ, cum filio liberæ, cap. satis, de sepult. cap. accensens, de purg. canon. Rursus interest Cæsaris ne filius sit paternæ incontinentiæ imitator juxta illud.

Sæpe solet similis filius esse patri. cap. 1. dist. 52. cap. fin. ubi DD. de filijs Presbyter. in 6. Præterea licet CÆSAR possit restituere quoad natalia, C. de Natalibus restit. non tamen ut sit ad beneficia habilis, ne circa idem plura specialia concurrant, L. 1. C. de dotis promiss. Arnulphus privileg. 10. nimirum laicum conferre beneficia, & restituere ad ea obtinenda. Ex quo inferitur, Restitutionem Natalium fieri à PONTIFICE, & habetur talis illegitimus tanquam si ab initio fuisset legitimatus, L. Imperiali, §. si nullo, C. de Nupt. proinde non requiritur ut collationem sequatur dispensatio, sed sufficit si præcedat, Abb. in cap. innotuit, coll. 2. de Electio. ubi dicit, quod sufficit dispensatio illius qui habet potestatem tollendi irregularitatem, vel incapacitatem ad hoc, ut collatio subsequens valideatur.

De qua Le. collatione sic loquitur textus.

AD SEDEM APOSTOLICAM LEGITIME DEVOLUTA.) De hac devolutione præter textum in cap. cum in nostris, de concess. præb. cap. unico, ut Ecclesiast. benef. vide Rebuff. in praxi tit. de devolutionibus, ubi exactè materiam devolutionis prosequitur, & novissimè Nicol. Garcias in tract. de benef. parte 10. cap. 3. Ad rem verò nostram quod attinet, notandum est

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIA
IN REGULAS
CANCELLARUM
APOSTOLICARUM
L. 1.
PRECES PRIMARIÆ
G. III.
8

est Preces non capere beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta, ut hic habetur; secus ergo si sint devoluta ad immediatè superiorem: quando enim collatio spectat ad inferiores, tunc devolutio fit ad immediatè superiorem, qui superior non solum beneficium ad se devolutum conferre potest, sed etiam in possessionem inducere, *text. in cap. ex parte Hastensis, ubi Abb. de Concess. Prab.* Finge ergo Abbatem, Præpositum, vel alium alicujus diocesis in Germania Prælatum, ex privilegio, consuetudine, vel aliter jus conferendi beneficia habentem, occurrente illorum vacatione, ea intra sex menses non conferre, aut conferendo peccasse in materia vel forma, ad eò quod juris ministerio devolutio facta sit ad Episcopum (ad quem nimirum devolvuntur beneficia, quando collatio spectat ad inferiores, nisi tamen consuetudo vel privilegium sint in contrarium, ut in Exemptis, *Clem. una, ubi Card. de supplend. neglig. Prælat. Cl. si de beneficio, de præbend.*) Jan ejusmodi beneficia sic devoluta Precibus erunt affecta: Ita videtur; cum exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, *L. nam quod liquidè, § si. de Penul. Leg. Cagnol. ad Reg. 1 n. 31 & seq. de Reg. iuris.* Papa autem hic voluit non comprehendi beneficia ad S. Sedem devoluta, in alijs ergo secus erit: quod intellige nisi Papa prævenit immediatè superiorem: quia Papa potest concurrere cum Episcopo, Archiepiscopo, aut Capitulo ad quod facta est devolutio, *Abb. in cap. quia diversitate, de concess. Prab. Garcias de benef. part. 10 c. 4. n. 30.*

o NEQUE SUPER ILLIS INTER ALIQUOS LIS PENDEAT INDECISA)
Sic nota, Preces Imperiales non capere litigiosa beneficia, nec etiam Precistam teneri illa acceptare, *Philip. Probus, tract. iur. Regal. quæst. 27 n. 10.* si tamen sciens illud esse litigiosum, requirat, ut acceptet: tunc prosequi tenebitur, ut notat idem Probus, *tract. de Pensio, part. 2. q. 4.* atque hoc est generale in Expectativis, ut illæ non capiant beneficia litigiosa, ut tenet Bonifacius de Vitalinis Rotæ auditor. *in Clem. 1. col. 2. ut lite pen. Rot. a decis. 28. de concess. Prab. in Antiq. quod fallit si quis impetraret gratiam à Papa in forma juris, puta si constiterit Titium fuisse homicidam: Nam si lite pendente Titius moritur, poterit Precista tale beneficium acceptare, Gomes. ad Reg. de Trien. quæst. 40 & sic adverte quod hic dicitur Preces non capere beneficia litigiosa, verum esse quando post litem inceptam illæ concessæ sunt, secus si ante, Gomes. ad d. Reg. quæst. 41.*

Sed quid si lis sit notoriè frivola? Certè, par est Precibus esse locum, cum lis injusta, vel calumniosa non inducat vitium litigiosum, *L. 1. ff. de litigios.* Gomes. ad Reg. de Annal. quæst. 45. Mandos. ad Reg. de surrogan. Collig. quæst. 11. n. 6. ut & si lis fuerit super possessione tantum: cum vitium litigiosum in beneficijs nõ inducatur, si lis tantum sit super possessione illorum, *VVames. cons. 251. nu. 9. de Prab. Mandos. ad d. Reg. quæst. 13. nu. 4.* ubi multos allegat; denique si mota sit

lis con-

Preces nõ
afficiunt
beneficia
litigiosa.

lis contra Triennem quia non dicitur beneficium litigiosum, *Rebuff. ad Reg. de Triennali, gloss. 5. & in addit. ad d. Reg. vers. sextus casus.*

P CVM OMNIBUS JURIBUS ET PERTINENTIIS) Quorum appellatione veniunt, quæ à lege, consuetudine, vel statuto deputata sunt, *Rebuff. in forma Mand. Apost. in gloss. verbi Pertinentijs.*

Q PERSONIS IPSIS ETIAM DUO VEL TRIA) Atque ita Precistæ majori favore dignantur, quàm nominati ab Universitatibus: quia isti debent exprimere beneficia, quæ obtinent, etiam si unum minimum haberent, & hoc, ut Universitates instruantur, an Impetrantes Nominationes habeant duas præbendas, aut dignitatem cum præbenda, aut beneficia alia usque ad certam summam: Nam his casibus non debent universitates Nominationes concedere, nec Collatores eisdem providere: ut latè ostendit *Rebuff. in rr. nominat. questio 9.* Precistæ autem non tenentur hoc exprimere; quia etiam si habeant duo, vel tria, vel plura, quorumcumque qualitatis & valoris, possunt nominari, & vigore Precum hujusmodi Nominationis in quocumque mense vacans beneficium acceptare, ut antè ostendimus: etiam non obstante alia gratia expectativa, vel mandato de providendo, ut postea subiicitur.

R CUIUSCUMQUE ANNI VALORIS) Limita hoc in civitate, & diocesi Leodien. in beneficiis, quæ excedunt duas argenti Marchas. Beneficiorum enim quorum fructus non excedunt dictas duas argenti Marchas, libera relinquitur collatio Ordinarijs, nec illa sub quibusvis gratijs continetur ex constitutione Eugenia de data anni 1432. quæ confirmata est per Sixtum anno 1479. & Pium II. anno 1458. atque etiam postea per Maximilianum I. & Carolum V. Inpp. manifestum est. Porro argenti Marcha valet ducatos sex de Camera, teste *Gomesio ad Reg. de Valore, Wamel. conf. 237. n. 20. de Preb.* Ducatus autem de Camera valet unum scutum auri in auro cum uno Julio. Julius porro æstimatur denario antiquo Romano seu Regali Hispanico, ut ostendi in tractatu de re nummaria ante aliquot menses in lucem edito.

S CONFERRERE, ET ASSIGNARE) Quid si Collatores nolint? Procedent executores contra eos per censuras, ut hic subiicitur, aut Precistæ recurrat ad superiorem immediatum, aut Papam, qui semper potest adiri jure concursus, qua de re vide, quæ latè scribit *Pet. Rebuff. ad concord. Francie, §. si quis verò, verbo disposuerit, & seqq.* Quid si Collator latitet aut aliàs obset quò minus fiat ipsi inhibitiò, aut insinuatio? perindè erit ac si facta fuisset; sicut pro citato habetur, qui se occultat, vel impedit ne possit citari, *c. quoniam frequenter, §. porro, ut lite contest. cap. i. de foro compet. Guimer. ad Pragmat. sanctio. rit. de collatio.*

*As decal
7. n. 6. Ca.*

Quæritur ulterius ad Decanus, & Capitulum possit impedire Precistam, denegando illi possessionem, si constet de injustitia, & defectu tituli? Et vide-

ter

tur prima fronte posse; quia in beneficiis admittitur exceptio defectus tituli, *Abb. in cap. litteris de restitut. spol.* Secundò, quia beneficium Ecclesiasticum sine Canonica institutione obtineri non potest, *c. beneficium, de regulis jur. in 6.* Tertiò, quia præjudicium publicum vertitur: nam retinens beneficium cum defectu tituli, peccat mortaliter, *cap. dudum. 2. de Electio. c. nemo & c. nullus 11. quæst. 3.* & talis nõ est admittendus, ne detur vitiosus ingressus, contra text. *in cap. 1. de eo, qui mitt. in possess. caus. rei seru.* Contrarium tamen vero similis est. Nam licet beneficium non possit effici Clerici, nisi prævia institutione Canonica, & legitimo titulo; dictis juribus, possessio tamen potest transferri sine titulo; *Abb. in cap. in litteris, de Restit. spol.* & quod dictum est beneficium sine Canonica institutione obtineri non posse, hoc verum est respectu juris, non respectu possessionis, quæ plus facti, quàm juris habet; *L. 1. §. adipiscimur, & §. si vir, & L. possessionem, ff. de acq. hered. Mandos. ad Reg. de Annal. quæst. 25. nu. 2.* Hinc fit ut exceptiones, quæ concernunt titulum, non impediant inuisionem in possessionem; *Abb. in cap. cum olim. nu. 15. de causa possess. & propt. & in cap. post cessionem, nu. 6. & 13. de concess. præbend. Gonzalez. ad Reg. VIII. Cancell. glos. 15. §. 2. nu. 85. ubi multos allegat, & ita dicit servare Romam.* Sed hic Precista habet titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem intrusionem; *Rota decis. 279. alias 261. titulum dico coloratum ex concessione Precum ipsi facta per Cæsarem, satis validum, ut Decanus;* & Capitulum adstringantur ad illius receptionem, cum illud non habeat, nisi nudum Institutionis ministerium: secus tamen esset si haberet liberam collationem, quia tunc posset ei competere causæ cognitio, possetq; se opponere & appellare, & interea conferre, *Pet. de Anchor. & Dominic. in c. 2. ut lite pendente, Arnulphus Ruz. aus. tr. jur. Regal. privileg. 6.* Hoc cessante tenetur recipere Precistam, salvo jure cuiuslibet, quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus tituli; *Philipp. Probus tr. regal. qu. 36. sed est Executoris, qui jus tertij non tollit, seu illi non derogat, L. 2. §. meritò, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico.* Et secundum hanc conclusionem nuper consultus respondi pro Domino Hermanno Kinckio contra Capitulum S. Adelberti Oppidi Aquigranensis. Proponebatur enim mihi in facto, eundem Dominum Herman- num Kinckium Rectorem & possessorem Ecclesiæ Parochialis S. Petri dicti Oppidi fuisse vigore Primariarum Precum Cæsaris assecutum possessione Canonici & præbendæ S. Adelberti d. Oppidi anno 1616. Julij 3. citra tamen comòdū fructuū, qui juxta illius Ecclesiæ statuta pro biennio integro partim debetur fabricæ, partim hæredibus defuncti: in eaq; possessione mansit integro triennio: quo elapso movetur illi dubium, an ejus Cæsarea provisio subsisteret propter incòpatibilitatē, licet alioqui dicta Ecclesiæ Parochialis sit ita Ecclesiæ S. Adelberti vicina, ut comòdè utriq; deservire possit. Nihilominus ut rē cõstitueret in vado, recurrit ad S. anctis à quo obtinet gratiã super nova

titulum
possi-
pe-
cissam-
m-
cipiat

Casus Pvd.
cum Ec-
clesiæ S.
Adel. A.
quon;

provi-

provisione cum retentione Parochialis, idq; anno 1619. 15. Kal. Octob. cum clausula: *Dummodo Canonicatus & prabenda, ac Parochialis Ecclesia huiusmodi debitis propterea non fraudentur obsequijs, & animarum cura in dicta Parochiali Ecclesia nullatenus negligatur, & idem Hermannus eidem Ecclesie deservire, & apud illam personaliter residere, nec quicquam ex illius servitio debito prætermittere debeat, ac pro illis diebus & horis quibus d. Ecclesia S. Adelberti ratione Canonicatus & prabende non inservierit, distributiones non lucretur.* Vigore hujus novæ provisionis, & dispensationis Apostolicæ, idem Dominus Hermannus triennio post adeptam possessionem, finitisque annis carentiæ, petit se admitti ad residentiam, & de fructibus sibi responderi, aliaque, ut moris est: Capitulum recusat, allegatque prædictam gratiam Apostolicam tam circa provisionem, quam Ecclesie Parochialis retentionem, esse subrepticam, nec eidem Domino Hermannus suffragari. In primis quia subtrahit verum valorem. Secundò quia narravit comode utriusque se deservire posse, quod falsum est, ut prætendant, propter onera curæ incumbentiæ, quæ sunt incompatibilia cum oneribus d. Ecclesie S. Adelberti. Tertiò, quia utrumque retinuit per triennium, & ultra, sine dispensatione legitima, ideoque fuit privatus, ut prætendant, utroque ipso jure, juxta resolutiones Ill. um Cardinalium, Interpretum sacri Concilij Trident. relatas per Wamel. *conf. 233.* cujus privationis taciturnitas propter vitium ambitionis, & execrabilitatis, reddit gratiam simplicis provisionis seprepticam.

Quærebatur modò an Capitulum esset fundatum, hoc est, an Dominum Hermannum posset impedire, quominus admittatur ad primam residentiam cum plenitudine juris Canonice, possitque ei objicere incompatibilitatem Canonicatus continuam residentiam requirentis, cum Parochiali curam animarum habente, & personalem residentiam requirente? Respondi, non videri fundatum, nec præmissa Domino Hermannus posse objicere. Rationes autem quæ memoverunt sunt illæ, quas præmissi, nimirum, quòd Dominus Hermannus habeat titulum coloratum, neque esse Capituli, discutere exceptiones, quæ concernunt titulum, sed esse iudicis Executoris: coram quo si tertius illas opponat, is videbit an relevantes sint, vel non: Capitulum enim habet nudum ministerium installationis, nec titulus provisi habetur in consideratione in nudo ministerio facti, & possessionis, ut pulchrè resolverunt Arnulphus Ruzaeus *tract. jur. Regal. privileg. 6. per tot. & Philipp. Probus eod. tract. quest. 36. etiam per tot.*

Imò, etiam si in casu præsentis quæstionis discutendus esset titulus Domini Hermanni, luce clarius appareret coloratus, qui sufficit, ut tueri se possit Reg. de triennali. Illi enim soli discoloratum habere dicuntur titulum ad effectum illius REGVLÆ, qui habent titulum per simoniam, vel titulum de reservato beneficio, reservatione in corpore juris clausula: quia isti duo casus dumtaxat excipiuntur, ut non juvent triennales, ut

Capitulum habet tantum nudum installationis ministerium.

ut patet Regulam intuenti. Itaq; tantum abest, ut tempus illud triennij, quo continuavit possessionem Canonici sibi datam cum Ecclesia Parochiali, officere ipsi possit, quin illi prosit adversus quoviscumque: Nam licet ex sententia quorundam casus Execrabilitatis non includatur Regula de Triennali, ita ut constituto de ea, possessio Triennalis non relevet, contra quam tamen sentit Gomef. *ad Reg. de Triennali, quæst. 10. vers.* Præterea non ex eo Regula, ubi in fortioribus terminis resolvit possessorem duarum Parochialium juxta Regulam de Triennali, tamen clarum est, & extra omnem controversiam positum, quando Execrabilis habet titulum licet in validum (ut prætenditur in præsentis casu) vigore casu possedit per triennium, is potest jvari beneficio dictæ Regulæ: quia sufficit habuisse titulum ab eo, qui habuit potestatem conferendi, ut in præsentis casu. Unde licet aliqua de causa invalidus fuerit, dat tamen in dubio colorem possidendi, iuxta tradita in cap. *In nostris, de concess. præbend.* & ille titulus sufficit quoad dictam Regulam, & quoad effectum, ne spoliari possit. Ita Gomef. *ad Reg. vers. secundus est casus*, ubi in vers. seq. incip. *sed advertendum*, subjicit nullum præter Ordinarium superiorem posse talem possessorem compellere post triennem possessionem ad ostendendum titulum beneficii, vel provisionis suæ, ut not. DD. in cap. *licet Hely de Simon, & Mascard. late de Probation. tom. 3. conclus. 879.* Ex his igitur apparet quàm debili fundamento nitatur dictum Capitulum, dum prætextu non expressi veri valoris, aut triennalis possessionis duorum incompatibilium, conatur arcere D. Hermannum à residentia, & fructuum perceptione Canonici, & præbendæ S. Adalberti, præsertim cum nullum habeat contradictorem nec juris, nec facti, habeatque dispensationem à Seren. ut resideat in utraque Ecclesia, cum restrictiva de qua ante. Nec est quod Capitulum de subreptione dictæ dispensationis objiciat, tum quia Triennalis est, ut dixi, tum quia Capituli non est de eo cognoscere, ut cui nudum dumtaxat installationis ministerium competat, ut præ dixi, illaque sunt longioris indaginis, tum quia litteræ Apostolicæ habent executionem paratam, nisi concurrant aliæ similes litteræ, *Mohed. decis. 13. ut lite pend.* tum denique, quia subreptionis non dolosa non est habenda ratio, qualis hic fuit, *Illustrif. Card. Seraphinus decis. 1009. num. 6.* tum quia illa subreptionem inferre dicuntur, quæ si fuissent expressa, vel non tacita retraxissent Principem à gratia concedenda, vel saltem non ita de facili inclinassent illum ad concedendum, cap. *super litteris, cap. postulatisti, de Rescript. Staphil de litt. grat. tit. de modo, & forma impetrandi, vers. Præterea est dare, Illustrif. Seraphinus decis. 653.*

Atqui in hoc casu talis fuit suppressa qualitas, quæ si fuisset expressa, Papa nihilominus verisimiliter gratiam concessisset: quippe quod valor unius beneficii per errorem suppressi & etiamnum litigiosi, contra hæreticum potentem vix excedat 12. Imperiales, de quo fidem facit idem Dominus

L

Herman-

Casus Execrabilitatis an comprehendatur Reg. de Triennali.

An Triennalis cogatur ad ostensionem sui tituli.

Litteræ Apostolicæ habent executionem paratam.

Subreptionem qua inducantur.

Hermannus. Ecclesiæ verò Parochialis est etiam exiguus valor, nimirum 40. Imperialium in certis, licet Amplissimus senatus jam pridem accessionem laudabilem fecerit ex multis hæreticorum à S. C. M. Conyisariis, Pastoribus deputatis, & sic minimè sufficiens ad congruam vitæ sustentationem Domini Hermanni eximij alioqui Theologi atque optimè de Ecclesiæ Aque-meriti, ut qui totis decem annis in dicto suo pastoratu ea in urbe inter hæreticos tumultuantes existens Ecclesiasticis munus laudabiliter obivit, nulla tamen alia dote instructus, quâ dictæ suæ exiguæ Parochiæ, ut certè in oculis omnium esse, tantum abest, ut arceri à residetia deberet Canonicatus, cui comòdè cū dicta Ecclesiæ Parochiali deservire potest, quo casu jura nullâ inducunt Incompatibilitatē, DD. in c. de multa, de Præbend. Collect. in c. unico de ver. permu.

Quod cum ita sit, sequitur Capitulū S. A dalberti teneri admittere Dominū Hermannum ad residentiam, illique de fructibus respondere, quos etiam ei restituere renetur pro tempore quo eandem residentiam illi onnegavit, per not. illust. Card. Seraphini decis. 1015. num. 1.

An su-
mulavi
posse tito-
lus Precu-
cum tito-
lo Ord-
narij
Electus
na via ad
aliam re-
dendū
licet.
Electa
via inuti-
li non tol-
litur uti-
li.

Verum prætermittā hæc, quæ nos aliquantisper detinuit difficultate, aliam aggredior, quam vidi non ita pridem Leodij agitari, nimirum an detur cumulatō titulorum, videlicet provisionis Ordinarij & Precum Primariorum? Nominato enim per Cæsarem dabatur obstaculum, quòd præbendæ vacatō contigisset in mense Ordinarij; quem mensibus Precibus non subjacere plerique adstruebant. Itaque Nominatus novam accipit provisionem ab Ordinario quam insinuat Capitulo: Quærebatur an postpositis Precibus Cæsareis, quas antea Capitulo insinuaverat, posset uti collatione sibi ab Ordinario facta, & Capitulū cogere, ut se reciperet? Ratio dubitandi est, quòd electa una via non liceat redire ad aliam, cap. ut qui tuas, de electio. in 6. L. quod in heredes, §. eligere, ff. de tribut. actio. Nemoque uti potest titulo duplicato, L. cum res, C. de contr. ab. emptio. cap. inter dilectos, de fide instrum. Nihilominus tamen prævaluit contraria sententia, scilicet licere Præcille, si videat Preces suas effectum sortiri non posse ob impedimenta juris, vel facti, recurrere ad provisionem Ordinarij. Ratio est, quia electa via inutili non tollitur alia utilis, L. mater decedens, ibi DD. ff. de Inoff. testam. L. Claudius, ff. de acq. hered. Tiraquel. in L. boves, §. hoc sermone, nu. 15. & 16. ff. de verb. signif. proponensque actionem ineptam, si ab ea repellatur, potest proponere aptam, Tiraquel. ibid. nu. 16. Quæ etiam opinio geminatis arrestis stabilita est ab Amplissimo senatu Parisiensi, teste Agidio le maistre ejusdem curiæ Præsidi, in tract. de Regal. cap. 7. idque autoritate cap. post electionem, vers. tam ratione primæ quàm secundæ concessionis, de concess. præbend. & glos. not. in cap. nullus pluribus, de Reg. jur. in 6. Confert id quod scribit Mohedanus decis. 7. Ratio secunda est, quòd habens duas gratias, pro beneficio habendo, si utendo secunda succubatur, potest uti prima; quia istæ gratiæ non sunt contrariæ, licet sint diversæ, & ten-

& tendentes ad eundem effectum, etiam si sint sub diversis datis, ut rejecta opinione Jo. And. scribit Fely in cap. in nostra, nu. 2. de Rescript. Limita 10. nisi ante secundam provisionem esset alteri jus quæsitum, Card. conf. 33. in si Lud. Rom. conf. 413. Lap. alleg. ult. in si. ubi quærit quomodo potest quid petere possessionem beneficii ex duplici titulo. Limita 2. nisi habens collationem beneficii à superiore, impeteret postea aliam ab inferiore; potest enim superior tunc eum privare beneficio, quia est quædam ingratitude, & elusio erga superiorem, ob quam inducitur causa privandi eum, Abb. in cap. cum olim. col. 9. de Rejud. Limita 3. nisi iste duplex titulus tenderet ad diversos seu contrarios effectus in eadem persona, Lud. Rom. conf. 350. incip. casu proposita, Fely. d. cap. in nostra.

Verum quæstionis est, an quia datur istis Executoribus facultas conferendi, ut hic, censeatur etiam concessa potestas conferendi beneficia vacantia ex causa resignationis; seu an possint recipere resignationem alicujus, volentis in eorum manibus resignare, ut ea recepta provideant. Quæstionem hanc breviter discutit Flam. Paris. lib. 7. de resignat. quest. 22. eamque resolvit negativè, quia necesse est ut expressè committatur receptio Resignationis, cap. dudum. in pr. cum ibi notat. de Præbend. in 6. Coras. de Benef. part. 1. cap. 8. nu. 17. Sed quid si conferant ante receptas litteras? Collatio erit nulla: quia si non habent exercitium potestatis ante præsentationem, ergò non valet actus etiam si habeat in habitu, Lud. Rom. conf. 354. Fely. in cap. suscitatus, nu. 13. de Rescript.

PER CENSURAM ECCLESIASTICAM) De hac Executorum potestate textus est notabilis, & ibi glos. in cap. cum nostris, 6. de concess. præbend. Navar. in cap. si quando, in 7. causa nullitatis, nu. 2. & 3. Poterunt itaque excommunicare contra dicentes, quòd intellige contradicentes sine causa, & de facto: nam tunc possunt excommunicari, & eo ipso cadunt à jure quòd in illo beneficio forsan habent, ut statuit Inmo. VIII. in constit. incip. Officij nostri debitum, de data 1401. 8. Kalen. Feb. secundum quam Flam. Paris. dicit se vidisse judicari, anno 1590. de mense May, lib. 8. de Resig. benef. quest. 7. nu. 169. Aliud porro dicendum est de contradicentibus de jure, allegando justam causam scilicet priorem, aut aliud simile, quia isti non poterunt excommunicari si contradicant, aut non pareant litteris Executoris, Arg. cap. licet de Præbend. in 6. Fely. in cap. causam qua, nu. 10. de Rescript. Rebuff. in praxi in tit. de forma nove provisionis. Sed an possint procedere contra Exemptos? Hanc quæstionem ex professo tractat Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Jurisd. Ord. in Exemptos, part. 4. quest. 64. ad quem brevitatè causa lætorem remitto.

PERSONIS PRÆTACTIS) Et sic nota Preciatis non obstare Expectativas, & alias Nominationes seu speciales reservationes, aut mandata

Executor
an confer-
re possit
ex causa
resignat-
ionis:

Executor
potest con-
tradice-
re excom-
municare.
Secus con-
tradictos
de jure.

Executor
an possit
procedere
contra Ex-
emptos:

de providendo ad alia beneficia, quo minus Preces Primariæ ipsius concessæ suos finem & effectum consequantur.

Sectio V.

De Clausulis Nonobstantiarum.

§. Primus.

NON obstantibus *n* nostris de non utendo gratia *b* expectativa, ac reservatione *c* speciali, vel duabus *d* gratiis in simul, ac de insinuatione, *e* publicatione, & diligentis per acceptantes desuper faciendis, ac in favore ordinatorum Collatorum, nec *f* non expectativas in forma pauperum habentium, ac illustrium & *g* graduatorum, ac sedis Apostolicæ præactæ Officialium, ac certas inibi expressas gratias habentium, nec non quibuscunque in Cancellaria Apostolica, quando cunque publicatis *b* & publicandis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non aliis Ecclesiarum, (in quibus beneficia huiusmodi forsitan fuerint) statutis *k* & consuetudinibus illis, præsertim quibus in Ecclesiis, in quibus maiores, & minores huiusmodi præbendæ fuerint, caveri dicitur, quod nullus inibi maiorem præbendam asequi possit, & valeat, nisi illa de minori gradatim & per optionem ascendat, *m* iuramento *n* Confirmatione Apostolica, vel quavis *o* firmitate alia roboratis, *p* contrariis *q* quibuscunque. Aut si aliquibus super provisione sibi facienda de huiusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis speciales, vel generales dictæ sedis, aut Legatorum eius litteræ (etiam nostro vel eas concedentum proprio motu) aut cuiusvis, etiam quocunque respectu, & ad cuiuscunque instantiam sint concessæ, vel concedantur in posterum, aut si speciales de huiusmodi beneficiis per nos, vel sedem præactâ, aut quæcunque alia, aut quamcumque nominandi, & reservandi facultatem quibusvis, quæcunque *r* etiam Ecclesiastica vel mundana dignitate fulgentibus per sedem prædictam concessarum, vel concedendarum, vigore reservationum, vel earundem facultatum obtentæ ad huiusmodi beneficia quarumcumque personarum *s* Nominations pro tempore factæ fuerint, quas quidem litteras (etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, vel decretum, seu alias quomolibet

dolibet processum fuerit :) nec non reservationes , facultates
& nominationes , cum : quibusvis etiam derogatarum , dero-
gatorijs clausulis , quæ præsentium effectum suspendere , impe-
dire , vel perimere aut alias iisdem præsentibus quomodolibet
obstiterent viderentur , sive ex certa scientia nostra , vel simili
motu , sive alias sub quibusvis forma & expressione verborum ,
& quæ forassis a totalis sui tenoris insertionem , ac illorum qui-
bus concessæ sunt , vel fuerint , nominum , & cognominum indi-
vidualem expressionem præsentibus faciendam , ad hoc ut illis
per easdem præsentibus sufficienter derogatur , exigunt vel requi-
runt , & quæ ipsis præsentibus , perinde ac se eorum tenor de verbo
ad verbum insertus foret pro expressis habeantur , emanarunt ,
& mandata de providendo inde secuta cum processibus per ea
pro tempore habitis (nisi illi pro quibus emanaverint , ut præfer-
tur , de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium
numero fuerint :) ad Beneficia quæ Precum & Nominationum
Primariarum Vigore per personas ipsas pro quibus illæ factæ
fuerint acceptata & de quibus eis provideri contigerit , minime
extendi quin imò in ipsorum executione personas ipsas omnibus
& quibuscunque earum litterarum , & expectatarum , ac reser-
vationum huiusmodi vigore , & cum quibusvis antelationibus
prærogativis , etiam illis quas certis nostris familiaribus continuis
Commensalibus in Cancellaria Apostolica , ac aliis nostris litte-
ris ad effectum , & aliis in assecutione beneficiorum conferendis
nominatim descriptis , concessimus , & cum similibus derogato-
rijs Clausulis , quæ nulli quo minus præsentium succedant effe-
ctus suffragari debeant expectantibus , etiam si illarum obre-
ntu in quibusvis Ecclesijs in Canonicos recepti , ac de numero ipso-
rum familiarium continuorum Commensalium antiquorum
fuerint , nec non gratias in communi forma pauperum habentis
bus ac Officialibus & Ill. bus ac alias quascunque facultates habē-
tibus & nostris familiaribus continuis Commensalibus , antiquis
& descriptis , & in posterum describendis , dictis Cardinalibus dum-
taxat exceptis & anteferri voluimus : sed nullum per hoc expe-
ctantibus ipsis , quoad assecutionem beneficiorum aliorum præ-
judicium generari seu si dictis Collatoribus , seu Collatricibus , vel
quibusvis alijs communiter aut divisim ab eadem Sede Indul-
tum ,

tum, quoad receptionem vel provisionem alicujus minimè te-
neantur, & ad id compelli, aut quod inter dici, suspendi vel ex-
communicari non possint, quodque de hujusmodi, vel aliis be-
neficijs Ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, præ-
sentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem con-
junctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri, per
litteras Apostolicas non *aa* facientes plenã, & expressam de ver-
bo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem, & qualibet
alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque
tenoris existat, per quam præsentibus non expressum, vel tota-
liter non insertum effectus earum impediri valeat quomodolibet
vel *bb* differri, & de quacumque toto tenore habenda sit, in
nostris litteris mentio *cc* specialis, aut si personæ prædictæ præ-
sentes nõ fuerint ad præstandum de observandis statutis & con-
suetudinibus Ecclesiarum, in quibus huiusmodi beneficia fue-
rint, ut præfertur, solita iuramenta, dummodo in absentia sua
per Procuratores idoneos, & cum ad Ecclesias ipsas accesserint
corporaliter illa præstent.

SCHOLIA IN §. I. SECTIONIS V.

*Vi & o.
nergia
Clausula
Non ob-
stant.*

ANON OBSTANTIBVS NOSTRIS) Idcirco adjiciuntur hæc clau-
sula derogatoriæ, quod in concessionibus Juri scripto, vel consuetudi-
nario contrarijs opus sit clausula derogatoriæ, alioquin non ex justa causa, sed
ad importunitatem partium concessæ præsumantur, *cap. 1. de consit.* Hinc fit
ut hæc clausula generalis *Non obstantibus* &c. requiratur in privilegijs, & re-
scriptis contra utilitatem publicam concessis, alias non valerent, *Milus in reper-
torio verbo clausula generalis &c.* ut latius hoc, deducit Erasmus à Chokier fra-
ter meus in suo tract. *de Jurisdic. ord. in exemptos part. 1. quest. 11.* Sed & alius effe-
ctus istarum clausularum est, ut per eas censentur sublata, vel saltem dilata
statuta contraria Ecclesiarum ut puta actu sacerdotium requirementia, vel aliud
simile, ita quod expectans, vel alias impetrans Apostolicus potest huiusmodi
beneficia acceptare, licet non sit in sacerdotio constitutus, dummodo sic in ea
ætate, ut intra annum promoveri possit in sacerdotem, *Staphil. de lit. grat. tit.
de vi & effectu clausula vit. de clausulis non obstant.* Nihilominus per solam
clausulam generalem non obstantibus constitutionibus & ordinationi-
bus Apostolicis, non censetur derogatum Regulis Cancellariæ, uti nec pri-
vilegijs Juri communi insertis, nisi de illis specialiter fiat mentio, *Io. Chri-
stoph.*

*Per clau-
sulam ge-
neralem
Non obsta-
ntibus
non cen-
setur de-
rogatum
Regulis
Cancell.*

terez in Repet. 1. Nemo potest, num. 174. & 178. Anast. Germon. tract. de Indult. Cardinal. §. ac irritum, num. 9. & seqq. Hinc providè etiam in his Clausulis non obstantiarum derogatum est Regulis in Cancellaria Apostolica publicatis, & publicandis. Sed an per hanc derogationem censetur derogatum Regulis, quæ sunt ubiq; in celebri apud omnes observantia, nimirum de Annali, Triennali, de publicandis, de verisimili notitia, de surrogandis, de infirmis, & similibus, quæ Judiciales sunt? Vide Gomefium in quest. 6. proemij, ubi tandem resolvit de stilo Cancell. servari, quod per prædictam clausulam nunquam censetur sublata dictæ notabiles Regulæ Judiciales, non factâ mentione expressa in individuo de dictis Regulis, nisi tamen in supplicatione seu Regula poneretur Clausula generalis, QUORUM TENORES HABEANTUR PRO EXPRESSIS, nam tali casu dictæ Regulæ comprehenderentur, & illis derogatum censeretur, ut variis Rotæ decis. probat Gomef. dictæ quest. 6. Verum justius dubitari potest, an Regula Cancell. revocatoria Expectatarum, quæ est 11 & fit postridie assumptionis Pontificis, per quas revocantur omnes expectativæ, quæ in aliqua sui parte sunt sortitæ effectum; cesset in his primarijs Precibus, hoc est, an sortiantur suum effectum etiam post obitum Pontificis, qui Indultum Primariarum Precum Cæsari concessit? nam prædicta Regula, quæ publicatur altero die post assumptionem ad summi Apostolatus apicem, revocat omnes gratias expectativas per prædecessorem concessas. Dubitationem movet, quod verba dictæ Regulæ comprehendant etiam facultates nominandi, & conferendi, verbis generalibus & aptis comprehendere quoscunque, ut patet in verbis regula, QUORUMCUNQUE, ET QUIBUSCUNQUE CONCESSAS. Nihilominus cum Indultum Cæsareum habeat clausulam, NEC NON QUIBUSCUNQUE IN CANCELL. APOSTOLICA QUANDOCUNQUE PUBLICATIS ET PUBLICANDIS &c. censo prædictam Regulam cessare, nec efficere Preces Primarias, maximè quod Imperator in facultatibus habeat facultatem nominandi tanquam S. R. E. advocatus; sicque videatur privilegiatus à Jure communi, cap. dilecto 3. de prebend. cap. Adrianus, & seqq. 63. distinct. glos. unica, in cap. Imperium in §. in dist. Et Papa per generalia verba non videatur tollere specialia jura, lib. decurionibus, C. de silentia lib. 12. Bald. in lib. 1. ante num. 2. ff. de constit. Princip. Accedit quòd Imperator utatur consuetudine antiqua, & immemorabili in conferendis istis Precibus, ut patet in principio provisionis Cæsareæ, quæ datur Precistis: regulæ autem & Constitutiones Papæ, quæ strictam accipiunt interpre-

interpretationem, non tollunt consuetudines antiquas, nisi in individuo factant de illis mentionem, *Gemina. in c. 2. de prebend. in 6. cap. 1. de consuet. in 6.* Postremò, quandoquidem S. Pontifex facultatem hanc nominandi concesserit ob ipsius in Ecclesiam benemerita, non videtur quòd successor postea illas revocare: quia quando Princeps alicui benemerito aliquid donat, non debet huiusmodi facultas à donatario auferri sine causa, ut olim respondit solidæ eruditionis Franc. de Fraipont J.C. Leodien. in causa Joannis de Manio, dominorum Scabinorum Leodien. Graphiarj, per textum in l. Aquilinus, & in l. si pater, in fi. ff. de donat. Castren. in l. que ex relaxationibus in 3. not. C. de leg. Alex. conf. 101. nu. 1. lib. 1. Selya. de Benef. part. 3. quest. 14. num. 3. Navar. in cap. Placuit, nu. 16 de Pœnitent. dist. 6. Franc. cap. ult. nu. 5. de Rescript. in 6. per eademet de Reg. jur. in 6. & à fortiori multo magis ratione idem dicitur in Papa, qui debet esse constans & immobilis sicut lapis angularis non aliter atque pilus in cœlo, & unam dumtaxat linguam & unum calamum habere, & non plures, Rota decis. 33. nu. 17. & 18. de Prebend. in antiq. Philip. Probus in Reg. frusta nu. 75. nu. 5 de Reg. iur. in 6. Flam. Paris. de Resignat. benef. lib. 3. quest. 18. num. 92. Roland. à Vallo consil. 13. nu. 57 & seqq. vol. 3. Gonzalez. ad Reg. VIII. Cancell. §. 2. nu. 33. Nec etiam à tempore quo Cæsares sunt in possessione istarum Primariarum Precum, visum est privilegio ipsorum per aliquem è Pontificibus, qui semper Principibus Catholicis munificentissimos se præbere solent, uspiam derogatum.

Gratia Expectativa non tam abbreviata.

b GRATIA EXPECTATIVA) Gratia Expectativæ jam exoleverunt, nec solet Papa illas concedere, quia inducunt votum captandæ mortis gentilibus etiam odiosum, cap. 2. de concess. Prebend. & per illas immutatur, perturbatur, & decoloratur universus Ecclesiæ status, ut loquitur Rebuff. in prax. tit. de Expectativis. Ideo merito sacro Concilij Trid. decreto cap. 19. sess. 24. de Reform. Expectativæ omnes sunt sublatae, etiamsi si illa factæ sint de consensu ordinariorum, ut resolvit Sacra Congregatio Interpretum Concilij. Ac licet Preces Primariæ sapiant naturam Expectatarum nihil magis comprehenduntur sub dicto Concilij decreto, ut resolvit eadem S. Congregatio in una Cameracen. die 25. Januarij 1576. quam resolutionem etiam puto me præscripsisse.

Preces Cæsaris non comprehenduntur sub Concilio Trid.

c AC RESERVATIONE) Olim Papa mandabat provideri per Reservationes, ut viris, quæ virtute, quæ eruditione conspicuis, quibus Ecclesia maximè indiget, provideret. Reservatio autem erat vel generalis, vel specialis. Generalis est, cum Papa unius provinciae, seu diocesis beneficia reservabat, vel quæ indicta erat ex dispositione juris communis, ut de vacantibus in Curia, de qua in cap. 2. de Prebend. in 6. vel per obitum venientium ad Curiam de qua in cap. presenti d. tit. & in Extravag. ad regimen. Et de hac Reservationem textus noster non loquitur, unde Preces ejusmodi beneficia, non capiunt,

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULA
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
DE
PRECES PRIMARIAS
C. III
8

piant, ut dixi supra sect. IV. In glos. alias quam per Constitutionem ad regimen, sed tantum de speciali Reservatione, quæ est, cum Papa reservat aliquid beneficium, aut dignitatem primò vacaturam in tali loco, pro tali, & interdum designat ipsam personam, quæ possidet dictum beneficium, aut dignitatem, & hæc reservatio est potentior generali, quia reservata generaliter per acceptantes acceptari non possunt, Mandos. ad Reg. 32. quest. 3. num. 13. Simonetta de reservat. quest. 4. Specialiter autem reservata poterant: unde Pontifex hoc loco statuit, quod ne quidem specialis reservatio impediret effectum Primariarum Precum.

d VEL DVABVS GRATIIS) De hac forma Expectativæ vide Staphil. de litt. grat. tit. de sexta forma Expectativarum.

e AC DE INSINUATIONE) Patet ex hoc textu insinuationis & publicationis insinuationem remissam esse, sed eam relinqui arbitrio nominati. Idèd, quæ ex quadam Eugenij Papæ Regula de sollemnitate publicationis gratiæ expectativæ consulendo scripserunt Abb. conf. 99. incip. Illud. in præsentiarum. vol. 1. Philipp Corn. conf. 137. licet multas. vol. 3. Lud Rom. conf. 433. incip. Quo ad primum, & alij hujus Indulti dispositionem minimè afficiunt. Hinc perspicuum est Preces Primarias favorabiles esse Nominacionibus Universitatum, in quibus talis sollemnitas requiritur, ut latè notat Rebuff. in tract. nominat. quest. 14. per tot. Quæ quoque nominationes, cedere debent Precissis, tot alibi in hoc opusculo notavi.

f EXPECTATIVAS IN FORMA PAUPERVM) De qua in cap. si pauper Clericus, de præbend. in 6. Hodie in Francia nulla sunt mandata in forma pauperum, sed Galli abolita esse prætendunt, ut in tit. de Reformat. sublat. Cæterùm hæc forma Expectativæ erat, cum Episcopus aliquem pauperem promoverat ad Ordines sacros nullo patrimonio aut sacerdotio dotatus, quod tamen Episcopus non potest; Unde si talis esset promotus, is impetrabat à Papa Ordinatore directas, ut sibi provideret, quo honestè & commodè vivere posset, dato executore, cap. si pro Clerico, cap. si pauper, de Præbend. in 6. sed quia etiam hæc forma exolevit, ei non insisto, satis sit lectorem remississe ad Staphil. de litt. grat. vel de formis Expectat. § nova forma, Rebuff. in praxi. tit. de Rescripto in forma communi.

g AD GRADVATORVM) Sed & hæc forma Expectativæ exolevit in aula, etsi olim non infrequens esset: nam Papa mandabat reservari beneficium conferendum Graduato, in quibuscunque Ecclesijs, exceptis Cathedralibus, cujus fructus non ascendebant ad certam summam, quam taxabat, de qua propterea nihil ultra subijcio, videantur Rebuff. in praxi. tit. de Rescripto in forma Pauperum pro Graduatis, & Staphilæus tract. de litt. grat. de forma Expectativarum, tit. de decima forma &c.

h PVBLICATIS ET PVBLICANDIS) Diximus supra per generalem clau-

M

clau-

De Insinuatione
Nominacionis.

Preces favorabiles
nominationibus
universitatum. In
Gallia abrogata
Expectativa
in forma
pauperum
imo ubique.

clausulam derogatoriam non ceteri derogatum reg. Cancell, idèd necessaria, & expressa fuit hic illarum derogatio, ne per eas susteretur effectus Primariarum Precum: nam per clausulam generalem *Nonobstantibus constitutionibus &c.* non censetur derogatum nisi constitutionibus ordinarijs, non autem extraordinarijs, cuiusmodi sunt Extravagantes, & Regulæ Cancell, Nam clausulae generales ad extraordinaria non refertur, l. scio, §. medio, ff. de annuis leg. Anast. Germ. tract. de Indult. Cardin. §. etiam ex eo, nu. 32.

Per clausulam generalem non censetur derogatum Reg. Cancell.

I CONSTITUTIONIBVS, ET ORDINATIONIBVS) Sunt qui inter se hæc differre asserant, ut Alphonsus Sotto in *Proëm. Reg. Cancell. & Rebuff. ad constitut. Reg. in Proëm. glos. 2.* Ego tamen rem eandem esse, & quantamlibet Serenissimi constitutionem utriusque vocabulo comprehendendo existimo

Clausula Nonobstantibus &c. non derogat Ordinationi fundatoris Derogatur hic Consuetudini Opdandi ita ut ea non obstante Preces capitani beneficii huiusmodi.

K STATUTIS, ET CONSUETUDINIBVS) Vigore huius Clausulae, possunt expectantes acceptare beneficium quod forte ex statuto requirit actu sacerdotium, de quo est decisio *Rota 466 in antiq. quæ sic habet.* Nota quod statuta Ecclesiarum actu sacerdotium requirunt per clausulae generales derogatorias in litteris Papalibus positas sublata, aut saltem dilata censeantur, ita quod Impetrantes possint huiusmodi beneficia acceptare, licet non sint in sacerdotio constituti, dum tamen sint in ætate tali, quod in proximis quatuor temporibus possint ad sacerdotium promoveri, per *not. lo. And. in c. si pro clericis, de Præbend. in 6.* Quamquam nulla hic in eo videatur difficultas, cum Indultum Cæsareum habeat, supra, aliam clausulam, in *sect. 4. ibi VIDELICET IN ÆTATE LEGITIMA*, per quam mandatur

Clausula nonobstantibus &c. non derogat Ordinationi fundatoris Derogatur hic Consuetudini Opdandi ita ut ea non obstante Preces capitani beneficii huiusmodi.

Executoribus provideri per Cæsarem Nominatis ad beneficia Ecclesiarum, in quibus esset statutum, quod deberent esse in ætate legitima, aut de legitimo matrimonio, dummodo tamen quoad huiusmodi qualitates alias cum eis Canonice dispensatum sit, ut ibi habetur. Licet autem regulariter per generales istas clausulas censeantur contraria Ecclesiarum statuta sublata, aut saltem dilata, non tollunt tamen, aut derogant ordinationi fundatoris in suo testamento, *Staphil. de litt. grat. tit. de clausulis nonobstantium, arg. cap. cum dilectus ibi Dd. de iurepat. de quo alibi scripsi.*

I PER OPTIONEM ASCENDAT) Non satis erat derogare statutis, & Consuetudinibus Ecclesiarum, ut supra, sed necessaria erat expressa, & specialis derogatio consuetudinis optandi. *Anast. Germ. tract. de Indul. Cardin. §. etiam ex eo, nu. 22. Garcia de benef. part. 5. cap. 1. nu. 150. de quo textus est expressus in c. fin. de consuet. Ibi enim Pontifex præmissa consuetudine optandi, decernit, quod cum in Ecclesia in qua est talis consuetudo, mandat sedes Apostolica alicui provideri de præbenda proximè inibi vacatura, poterunt nihilominus antiquiores iuxta consuetudinem eandem optare, cum præbenda vacabit, quod*

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMENDARIUM
IN REGULA
CANCELLARII
APOSTOLICI
L. 7
PRÆCIPUUM
C. III
8

confirmatur decif Rote, §. de consuet. in No. Cassador. decif. 4. nu. 2. & 3. de concess. Præbend. Gemina conf. 104. Staphil. de lit. grat. tit. de effectu clausul. vers. In super derogatur Fely. in cap. nonnulli, nu. 23. de Rescript. ubi dicit, quod licet per clausulam, non obstantibus, consuetam poni in gratijs derogatur statutis generalibus omnia beneficia Ecclesiastica respicientibus, tamen non derogatur per eam alicui statuto singularium, nisi de illo fiat expressa mentio. Ideo dicta consuetudo optanti non habet locum in nominationibus universitatum, teste Rebuff. in tract. nominat. quest. 15. nu. 49. & Joanne Petro Moneta in suo doctis tract. de iure optandi.

IN JURAMENTO) Ideo hoc exprimitur, quia statuta jurata non tolluntur per generalem derogationem statutorum, Fely. in cap. constitutus, nu. 3. de Rescript. lo. Guitierrez in Repet. l. nemo potest, n. 162. de leg. 1. Anast. Germon. de Indult. Carlin. §. etiam ex eo nu. 26. Celsus Hugo tract. de clausulis, nu. 23. ubi scribit quod dispositio contraria non tollit actum juratum, glo. in ca. cum non decent, verbo effectus de electio. in 6. Clem. dudum, §. fin. de sepult. Fely. in d. cap. constitutus, de Rescript. & alij multi, quos adducit Rebuff. in forma mand. Apost. sub fin. ubi etiam addit, quod hæc clausula in hoc etiam proficit, ut licet quis juraverit tempore suæ receptionis in Canonicum servare statuta, & consuetudines laudabiles Ecclesiæ, si tamen postea impetret à Papa aliquas portiones, & præbendam vel aliud beneficium contra consuetudines Ecclesiæ, non erit periurus, & valebit ejusmodi impetratio, Rota decif. 294. incip. licet quis in no. quam decif. vide, quia est insignis. Et nullus præter Papam aut Principem non recognoscentem superiore in uti potest hac clausula, l. 1. nemo potest, not. 1. in 2. lect. ff. de leg. 1. & ibi quoq; Guitierrez nu. 157. Si tamen derogatio fieret per viam legis, tali casu per simplicem derogationem derogatur Juramento nulla facta de eo mentione, Gomez. in Proem. Reg. Cancell. quest. 5. in fi. Guitierrez ad l. nemo potest, nu. 170. ff. de leg. 1. aut si Papa scriberet motu proprio cum dicta clausula, non obstante, Guitierrez. in d. l. nemo potest, nu. 171.

IN CONFIRMATIONE APOSTOLICA) Opportunè hoc apponitur: quia clausula generalis, non obstantibus, non tollit dispositiones, per Principem confirmatas, glo. in Clem. dudum, in fi. in verbo Pacta de sepult. Fely. in cap. Constitutus, nu. 21. versic. considera tertio. de Rescript. Et difficilius rumpitur conventio confirmata, quàm simplex Papæ conventio, ca. 1. de Treuga. Fely. constitutus nu. 21. de Rescript. Porro, de effectu Confirmationis, & quotuplex sit vide Decium in Rub. tit. de confirm. util. per tot. glo. in cap. quia diversitatem; de concess. Præbend. & in cap. frater 17. quest. 4. Abb. in cap. cum super, de causa poss. DD. in l. more, ff. de Jurisdic. om. Lud. & alios quos appellat Rebuffus in forma Mand. Apost.

Clausula
generalis
non tollit
statuta
Papa.

Clausula
generalis
non tollit
dispositio-
nes per
Principem
confirma-
tas.

Statuta
penalis
non sunt
per hoc in-
dultum
abrogata.
Clauſula
contrariis
quibus-
cunque.

O VEL QUAMVIS FIRMITATE) Nonnunquam enim statutis, ut pondus illis adjiciatur, pœna apponi solet, per statuentes: quod possunt, etiam si careant Jurisdictione. *Affr. ad decif. Capell. Tholof. 407.* Ideo per hoc Indultum ejusmodi etiam statutis derogatur.

P CONTRARIIS) Idcirco apponitur hæc clauſula, quod aliis non valeat gratia, vel Rescriptum consuetudini, statuto, vel privilegio contrarium, nisi de illis fiat mentio, saltem per clauſulam hanc generalem **NON OBSTANTIBUS CONTRARIIS**, ut hic: quia sicut condendo legem posteriorem, inquit *Rebuff.* non videtur derogare consuetudini vel statuto, *cap. 1. de Constit. in 6.* sic faciendo gratiam uni non videtur tollere consuetudines, vel statuta contraria, *Peruffus in cap. cum aliquibus 1. notab. de Rescript. n. 6. cap. ult. de consuet. cod. lib. 6. cap. cum in illis, d. tit. Rebuff. in forma Mand. Apost.* nisi in derogatione per clauſulam non obstantibus, apponat vocem, contrariis, vel in contrarium facientibus: *Güter. in Repetel. nemo potest, nu. 161. & 162. deleg. 1.*

Clauſula
Quibus-
cunque.

Q QUIBUSCUNQUE) Ista clauſula licet sit generalis, regulatur tamen secundum naturam gratiæ, vel Rescripti. *Marchesan. tract. de Commiss. part. 2. cap. 6. nu. 11.* & restringitur secundum subjectam materiam. *gloss. in cap. solita, de Maior. & ad personas habiles, l. qui autem in fi. de Constit. pecu.* Et hæc clauſula solet sequi specialiter enumerata; quia non est novum, ut aliquibus specialiter enumeratis generalis clauſula subsequatur, quæ omnia comprehendat, *l. si seruus servum, §. inquit lex in fi. ad l. Aquil. c. qui ad agendum, de Procur. in 6. Stap. hil. de litt. grat. tit. de vi, & effectu claus. §. secundo sciendum est.*

R QUACUNQUE DIGNITATE) Hæc clauſula solet comprehendere quoscunque cujuscunque gradus, status, & dignitatis existant, adeo ut etiam Reges comprehendat, & Cardinales, *Gomes. in proem. Reg. quæst. 4. nu. 2. Vers. Nam dicta clauſula.*

Nomina-
tiones V.
niverſita-
tum non
impediunt
effectum
Precum.

NOMINATIONES) Quemadmodum Expectativæ ad beneficia non impediunt quo minus Primariæ Preces sibi locum vindicent, ut dictum est, ita etiam Nominations Universitatum. Nominatum enim Indulta sunt ad instar Expectatarum gratiarum, quæ pari passu cum illis ambulant, *vs. ames. conf. 250. n. 1.* ideoque illis non subjiciuntur beneficia Precistarum, ut hic statuitur.

CUM QUIBUSVIS ETIAM DEROGATORIARUM DEROGATORIIS CLAUSULIS) Ut intelligatur vis & energia istius clauſulæ, advertendum nonnunquam Papam concedere Indulta, vel privilegia; in quibus apponitur Clauſula, quod per quamcumque dispositionem non censeatur derogatum huic Indulto, vel privilegio: si postea Papa non obstante ejusmodi indulto vel privilegio faciat uni aliquam gratiam continentem clauſulam derogatoriam clauſulæ derogatoriæ primi privilegij, ista gratia vel

vel alia similis dicitur continere clausulam prædictam : verbi gratia , si conceditur primo privilegium cum derogatione juris communis , & aliarum obstantiarum , & istud privilegium continet clausulam , quod per quascun- que dispositiones contrarias non censeatur derogatum hujusmodi privile- gio ; & postmodum supervenit alia concessio contraria primo privilegio continens clausulas derogatorias clausularum derogatarum primi privi- legij , tunc ista secunda dispositio , vel alia similis , dicitur continere clausulam prædictam , quia derogat derogationibus prioris concessionis . Idemque esset si in prima concessione diceretur , quod derogatur non solum quibus- cunque dispensationibus in contrarium faciendis : sed etiam clausulis dero- gatorijs aliarum clausularum derogatarum in illis apponendis , contra te- norem & clausulas derogatorias primæ concessionis ; nam tali casu prima concessio continet clausulas derogatorias derogatarum , ut colligitur ex glo. & D. in d. l. si quis in principio testamenti , ff. de leg. 3. & ex traditis à Paulo Castren. cons. 278. passus iste dubitabilis , ante finem vers. Item continet aliam dero- gatoriam. Dec. cons. 165. Incip. viso tenore , nu. 1. Paris. cons. 42. nu. 15. in fi. lib. 4. Unde cum concurrat duplex vinculum , unum clausulæ derogatoriæ , & aliud derogatoriæ derogatarum , & duo vincula fortiora sint uno , §. affinitatis , Instiur. de nupt. l. cum adoptivis , C. de adoptio. sequitur quod ad hoc ut sit dero- gata prima dispositio talem clausulam continens , non sufficit , quod fiat men- tio , & derogatio de clausula derogatoria primæ concessionis , sed etiam fieri debet de clausulis derogatorijs derogatarum , ut post Bartol. in l. si quis , in pr. ff. de teg. 3. Put. decis. 109. una Zamoren. nu. 4. lib. 1. Conar. in Rub. de testam. part. 2. nu. 20 vers. hinc scribit , Paulus Gonzalez ad Reg. de reservatione mensium , & Al- ternativa glo. 36. per tot. ubi multas conclusiones cum suis limitationibus apposuit circa clausulam prædictam .

U EX CERTA SCIENTIA VEL SIMILI MOTU) Quid distet clausula ex certa scientia , à Clausula Motus proprii consule Staphilæum de
litt. grat. tit. de vi & effectu Clausularum . §. subsequenter , Anast. Germon. tract.
de Indult. Card. §. sed ex certa , ubi inter alia scribit clausulam ex certa scientia
excludere errorem præsumptum , habereque vim derogativam ; clausulam
verò motus proprii non tollere defectum intentionis , nec jus tertij ; plura
apud eos videto .

Discri-
men Clau-
sula Mo-
tus proprii
à certa
scientia .

ET QUÆ FORTASSIS TOTALIS SUI TENORIS INSER-
TIONEM) Hæc inter alias hujus Indulti magnæ potentia Clausulas est ista
quod nimirum deroget quibuscunq; litteris ; Apostolicis etiam si tales essent ,
quod de illis de verbo ad verbum mentio fieri deheret , idque propter clausu-
lam in extrema Indulti parte appositam , QVORVM TENORES &c. cujus
ea est vis , ut apposita in ultima concessione , habeat vim specialis , & indi-
viduæ expressionis ac derogationis , Cassad. decis. 10. nu. 2. super Reg. qui atte-
stat

Alia de-
rogatio
hujus In-
dulti .

Statu suo tempore Rotam hanc opinionem secutam fuisse, canonizando vulgatum consilium Anth. de Butr. Idem *Cassul. decis.* 38. nu. 3. *super Reg. Fely. in cap. Accedentes, num. 5. vers. secundus casus est*, Menoch. de *Presumpt.* l. 6. *presumpt.* 39. *quest.* 46. num. 22. *Gomes. in proem. Reg. quest.* 6. num. 8. & in *Reg. de Trien. quest.* 17. num. 5. ubi dicit hanc opinionem esse æquiore, & delicto curiz magis receptam, quam sequitur *Mandol. ad Reg. 19. quest.* 19. nu. 13. *Pu. decis.* 190 *in pr. lib.* 3. & *Anast. Germon. de Indult. Card. §. ac irritum, nu. 1. & seqq.* ubi postquam contrariæ sententiæ Authores produxit, tandem prædictam communem sequitur, ut & *Gonzalez ad Reg. de mensibus. & Alternat. glo.* 36. nu. 29. & 67. qui limitat prædictam communem opinionem nisi natura, casus, & materia subiecta, & amplissima verba talem Principis voluntatem insinuarent, ut expressa & individua mentione prioris privilegij opus esset, affertque sententiam Abbatis, in *cap. cum Instantia, num. 5. sub. fin. vers. concludere ergo, de Censibus*, quod in hac materia debemus semper considerare Clausulas primi & secundi privilegij, & si appareat, vel non, de intentione Papæ, volentis revocare prima privilegia, secundum hoc erit judicandum pro revocatione vel non revocatione primi privilegij, *Gamb. tract. de leg. lib. 8. tit. de Potest. leg. in legibus & statutis concedendis, num. 38. 41. & 42.* & sic videmus quod Rota admittit modò dictam clausulam QUORUM TENORES &c. pro sufficienti derogatione, modò non, prout diversitas materiæ, & casus natura suadet. Ac propterea merito *Fredericus in dicto conf. 233. num. fin. ante si.* dixit quod Curia Romana in similibus casibus, quandoque unum, quandoque aliud tenere consuevit, *Gonzalez ad d. Reg. num. 67.* Verùm in casu hujus Indulti, haud dubium est, quin sit derogatum quibuscunque Indultis, privilegijs, facultatibus nominandi, Expectativis, mandatis de providendo, alijsque quibuscunque litteris Apostolicis sub quacunque forma, clausula, & expressione verborum conceptæ fuerint, ut ex illius textu patet. Nam ex quo Papa hic vult haberi pro expresso, fingitur expressum, licet expressum non sit, *Clem. 1. de probat. potest enim ad validitatem actus à se gesti fingere expressum quod expressum non est, Ant. de, Butr. conf. 55. per cap. 1. de transactio. cap. illa, de Electio.* Si enim aliud diceretur, sequeretur Papam posse sibi outerre per indirectum potestatem revocandi suammet legem, vel privilegium: Nam si haberet necesse expressam facere mentionem illius privilegij, nec recordaretur, aut illud fortè non inveniretur, suis ipse constitutionibus non posset derogare, hoc est, jure suo uti, quod esset absurdum, *Abb. ad cap. cum Instantia, col. 2. de censibus, Fred. de Senis conf. 42. Anast. Germon. ubi supra.*

Mandata de providendo ho-

y ET MANDATA DE PROVIDENDO) Præscriptimus mandata de providendo & expectativas ad futura beneficia etiam sub nomine Indulti

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARIUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICARUM
L. 7
PRÆCIPUE IN
C. III
8

dulci exolevisse, etiam si S.R.E. Cardinalibus concessa fuerint, idque ex sacri Concilij Frid. decreto in cap. i. sess. 24. Unde inanis est Exceptio quæ subijcitur, nisi illi pro quibus &c.

ANTEFERRI VOLUMUS) Per clausulam Anteferri, posterior præferetur priori habenti jus ad rem, non in re, *Gemin. in cap. quoniam, num. 7. de concess. præbend. Ruzaus tract. regal. privileg. 4. nu. 6.* Quamvis enim regulare sit, in gratiis ad beneficia, ut qui prior est tempore, potior sit jure, *cap. hi qui, cap. eum qui, de præbend. in 6.* fallit tamen ubi de contraria Principis voluntate constat, qui pro sua summa potestate potest posteriorem antepone priori, *VVames. conf. 263. nu. 3. de præbend. Azorius lib. 6. Instit. moral. cap. 32. vers. nono queritur, & dum anteponeit expresse id declarando, non censetur priorem gratiam penitus abolere, vel revocare, quin patitur illam manere salvam, ut illius vigore, qui tempore prior fuit, possit acceptare aliud beneficium sub gratia sua comprehensum, *staphil. de lit. grat. tit. de vi. & efficacia claus. §. de inde sequitur alia.* Quæ quidem Pontificis voluntas, ut tanto certiore habeat exitum, solet communiter huic clausulæ Anteferri, adjici alia clausula ut hic decreti irritantis, quæ in contrarium acta quæcumque annullat, adeoque etiam ignorantes ligat, ne quoque modo tali vel dispositioni possit contravenire, & ubi contraverint nihil egisse censeantur, *Clem. 1. & ibi Dd. de Electio. Abbi. in cap. dilecto, de præbend. latè Gonzalez ad Reg. de mensibus, & Alternativa. glos. 67.**

Si tamen habens clausulam Anteferri, ei renunciet valebit, collatio prius facta, *Io Monach. in cap. 2. de præbend. in 6.* ubi se Ordinarius conferat beneficium intra mensem quod fuit specialiter impetratum cum clausula decreti & Institutionis, subsistet Collatio si Impetrans suo non utatur gratia, & si habens clausulam Anteferri, ei renunciet, valebit collatio prius facta, quia eo repulso sublatum est impedimentum quoad primum. Hinc si Precista nolit uti suis Precibus seu nominatione, utpote quia beneficium est tenue, & contemnit illud acceptare, collatio alteri non nominato facta subsistet: quia privilegio in suum favorem introducto licitum est renunciare, *c. si diligenti, de fora competent. lib. penult. c. de Pactis* Intelligitur enim beneficium esse Nominato seu Precista aff. Etum, si is ipse illud velit, *Rebuff. tract. de nominat. quest. 18. nu. 9. Guimez Pragm. Sanctio tit. de collatio.*

aa NON FACIENS PLENAM ET EXPRESSAM DE VERBO AD VERBUM) Circa hujus clausulæ intelligentiã vide si lubet ea que ante scripsi in verbo, & que fortassis tot alia &c. & not. *Wamesij consil. 33. vol. 1. bb VEL DIFFERRI* Ideo hoc additur, ut tollantur dilatoriæ exceptiones, de quo videatur *Fely. in cap. nonnulli, num. 9. vers. nota 3. de rescriptis, & notandum est quod quedam sunt regulæ suspensivæ gratiarum expectatarum usque ad fulminationem processuum*

quæ

quædam sunt dilativæ, utpote propter aliquod factum personæ requisitum, & in effectu perimunt postea gratiam factio illo non secuto, quæ est in Regula de non acceptando nisi litteris expeditis, & his Regulis per dictas generales clausulas, etiam non obstantibus Regulis, non censetur derogatum, nisi de illis fiat expressa, & individua mentio, ut hic factum est, Gomef. ad Proem. Reg. Cancell. quæst. 5.

cc MENTIO SPECIALIS) Hæc clausula, inquit Rebuff. in forma Mand. Apost. tollit subreptionem, & defectum intentionis, quia intendit per hanc Clausulam derogare cuicumque privilegio, & statuto, etiam si specialis mentio de eo esset facienda, Card. conf. 136. col. 4. Et sic per hanc clausulam derogatur etiam Regulis Cancellariæ, quamvis de eis expressa mentio fieri debeat, Gomef. in proemio Reg. quæst. 6. in fi. ubi etiam subjicit per hanc clausulam videri derogatum Indultis Cardinalium, de quo hic non dubitatur, cum Indultum Cæsari concessum expressè deroget dictis Indultis & privilegijs quibuscunque.

Sectionis V.

§. Secundus.

NEC non a Concordatis nationis Germanicæ, ac eorundem Concordatarum confirmatione, ac prædictis, & quibuscunque aliis, quandocunque editis & edendis constitutionibus, & Regulis nostris, & dictæ Cancellariæ, ad quarum solemnitatem, adstrictionem formam, vel satisfactionem, seu observationem habentes Preces, seu Nominationem hujusmodi minime teneantur nec ipse Preces sub illis comprehendantur quoquo modo: Nec non quibusvis privilegijs, Indultis, & litteris Apostolicis, & quibusvis gratijs expellatibus & specialibus, vel generalibus, etiam mentalibus reservationibus, unionibus, annexionibus, & incorporationibus, suppressionibus, & extinctionibus perpetuis & temporalibus, nominationibus, ac reservandi, unendi, annuendi, incorporandi ac nominatis, & alijs conferendis, commendandi suppressendi, & extinguendi, alijsque circa accessus, & regressus, de consensu facultatibus litteris mandatis, & Indultis quibuscunque & cum provisionibus, commendis, & alijs dispositionibus ex tunc, & gratijs quibusvis, personis cujuscunque dignitatis, status gradus, vel conditionis existentibus, & quacunque etiam Imperiali,

riali, Regali Reginali, Ducali, sive Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali,
 vel majori auctoritate, præminentia, nobilitate, & excellentia, ac etiam
 Cardinalatus honore fulgentibus, & familiaribus, continuis Commensalibus
 nostris, etiam descriptis, & antiquis, ac in eorum, & Ecclesiarum, & Cathedra-
 lium, & Metropolitanarum, ac Patriarchalium, & principalium Monasterio-
 rum, Mensarum, Capitulorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum quorum-
 cunque, cum cura, & sine cura secularium & quoruncunque ordinum Regu-
 larium, locorum piorum, universitatum, studiorum, & aliorum quoruncunque,
 aut in illius favorem aut eorum, nec non jurium cessorum, vel ablatorum, aut
 spoliatorum, damnorum, etiam per insidiales illatorum, & obsequiorum nobis
 Romanæque Ecclesie, vel dicte sedi, aut pro fide Catholica impensorum,
 seu quibusvis alijs excogitabilibus, & urgentissimis, ac insolitis, nec
 non exprimentis causis, consideratione, contemplatione, instantia in-
 tuitu, ratione, vel respectu, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de
 Apostolice potestatis plenitudine, ac cum quibusvis antelationibus, prerog-
 ativis, declarationibus, concessionibus, favoribus, suspensionibus, &
 gratijs, ac restitutionibus, modificationibus, exceptionibus, & annula-
 tivis, irritativis, & derogatorijs, & derogatorijs, nec non præaltam & al-
 lias quascunque concessas, & concedendas gratias suspendentibus, ac illis devo-
 gantibus, nec non mentis, & intentionis, ac perpetue, & indiviolabilis
 voluntatis nostræ fuisse, & esse de non revocando, & suspendendo gratias
 easdem & illis non derogando quomodolibet attestantibus, & in pristinum,
 & validissimum statum reponentibus, restituentibus, ac plenarie rein-tes-
 grantibus, ac per f modum pacti & iniri contractus ac perpetui statuti
 nec non gratias ipsas, ut de actu vacantibus expectare, & ex g tunc vero
 & non fide etiam quod ad possessionem dictorum beneficiorum ac omnes juris
 & facti defectus plenum esse sortitas effectum, decernentibus, & declaranti-
 bus alijsque h efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis per nos
 & Sedem præaltam aut ejus Legatos in genere vel in specie etiam nomina-
 tim de dictis beneficijs, & alijs quomodolibet emanatis, Quibus etiam si
 in illis, quod ille non nisi certis modis & formis inibi expressis & nomi-
 natis verbisque & signis inibi appositis, & cum diversarum litterarum
 Apostolicarum expeditione, & intimatione, etiam diversis tempori-
 bus faciendâ; ac de consensu eorum, quo interesse concernebatur, aut
 etiam nullatenus suspendi, moderari, aut ijs in aliquo derogari posset, & qua-
 tenus suspenderentur, aut illis derogaretur, toties de novo, & sub quacunque
 data per illos quorum interesse concernebatur, eligenda, concessa, & facta
 sint,

sint, & esse censeantur, ac expediri possint, ac sic & non aliter per quoscunque iudices, & personas iudicari debeat, caveatur expresse, omnium & illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis, ac modis, & formis huiusmodi pro individuo servatis habentes, ad effectum presentium omnino derogamus & in dictis beneficiis, cum, ut praefertur, vacaverint effectum sortiri, aut locum sibi vindicare non posse, nec non decernentes presentes litteras nullatenus de subreptionis, vel obreptionis vicio, aut intentionis nostra defectu notari, aut impugnari posse nec debere & sic per quoscunque tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungentes iudices, & personas ubique iudicari cognosci, atque decidi debere, sublata eis & eorum cuilibet iudicandi, cognoscendi, vel decidendi facultate, nec non irritum & inane quidquid fecus super praemissis omnibus & singulis vel eorum aliquo, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus ceterisque contrariis quibuscunque.

SCHOLIA IN §. SECUNDUM

SECTIONIS V.

NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANICÆ) Hic §. pars est proximi superioris. Nam ut majus robur Indultum istud Primariarum Precum haberet, non fuit contentus Pontifex adicere clausulas derogatorias derogatoriarum, nam per illas non tolluntur concessionnes sine Privilegia quæ transferunt in vim pacti, ut not. Mohed. decis. 23. de Praebend. Crescen. decis. 2. & 5. de Privileg. Cassad. decis. 1. de Pact. Ferret. conf. 319. num. 2. lib. 2. Roland. à Vall. conf. 13. num. 69. vol. 3. sed specialem adiecit clausulam derogatoriam Concordatorum. Verum enumerò, acriter controvertitur inter juris civilis & Canonici interpretes, an Pontifex possit derogare concordatis nationis Germanicæ, quam quaestionem priusquam in medium producerem, curæ pretium existimavi textum ipsum Concordatorum hic inserere; quod frequentissimus sit illorum usus, atque investigari non usquequaque aperta.

Pontifex
an possit
derogare
Concorda-
tis Natio-
nis Ger-
manicæ.

Textus Concordatorum.

Ad sacram Petri sedem divina dispositione sublimati, singulis, quæ pro
uni-

universalis Ecclesiæ ac unione ac pace & tranquillitate profutura conspici-
 mus, Apostolicæ providentiæ sollicitudinem libenter intendimus, & ad
 felicem eorum prosecutionem, & consumationem, opem, & operam impē-
 dimus efficaces. Nuper siquidem Charissimus in Christo filius noster Fri-
 dericus Romanorum Rex illustris, & nonnulli alii dilecti filij Ecclesiastici,
 & seculares Principes inclytæ nationis Germanicæ ex una, ac dilectus filius
 noster Joannes Sancti Angeli diaconus, Cardinalis in partibus Apostolicæ
 sedis de latere legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper à
 nobis & Sede Apostolica, auctoritate suffultus, ex alia partibus, Romanæ
 Ecclesiæ, & dictæ Nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, pace, &
 tranquillitate, inter Ecclesiam, & nationem prædictam, perpetuo solidandis
 & conservandis, diversa rationabilia, & utilia, ordinationes, & statuta à par-
 tibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & Concordata
 fecerunt, ut illis pro firmiori eorum substantia, robur Apostolicæ firmitatis
 adjicere, nec non Auctoritatem potiorē, & decretum apponere dignare-
 mur. Nos itaq; qui statuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnul-
 los ex Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, magnorū matu-
 ritatis, auctoritatis & litteraturæ viros diligenter examinari, & discuti feci-
 mus; eaque rationabilia, & salubria tam Ecclesiæ, quàm Nationi præfatæ fore
 comperimus, de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum
 prædictæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu Apostolica auctori-
 tate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus,
 & præsentis scripti patrocinio communimus, juxta modum & formā subse-
 quentes. Placet nobis super provisione Ecclesiarum & beneficiorum Ec-
 clesiasticorū quorūcumq; uti juris scripti reservatione, & Execrabilis, & ad
 Regimen constitutionū modificatis, ut sequitur. Ad Regimē Ecclesiæ gene-
 ralis quanquam immeriti superna dispositione vocati gerimus in nostris
 desideriis, ut debemus quod per nostræ diligentię studiū ad quarūlibet Ecce-
 liarum, & monasteriorum regimina, ac alia beneficia Ecclesiastica juxta di-
 vinum beneplacitum & nostræ intentionis affectum viri assumantur ido-
 nei, qui præsent & prosint committendis eis Ecclesiis, monasteriis, & bene-
 ficiis prælibatis: præmissum itaq; consideratione inducti, & suadentibus
 nobis aliis rationabilibus causis nonnullorum Prædecessorum nostrorum
 Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archi-
 episcopales, Episcopales Ecclesias; & etiam monasteria, Prioratus Digi-
 nitates, Personatus, & officia, nec non Canonicatus, præbendas, & Ecclesias,
 cæteraq; beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura, secularia, & regula-
 ria, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiamsi ad illa personæ con-
 fuerint, seu debuerint, per electionem, seu quemvis alium modum assu-
 mi, nunc apud sedem Apostolicam quocumq; modo vacantia, & in posterū

vacatura, nec non per depositionem vel privationem, seu translationem per nos seu autoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet: Nec non ad quæ aliqui in concordia vel discordia electi, seu postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa nostra autoritate extiterit, seu quorum electorum vel postulatorum, & in antea eligendorum, vel postulandorum, electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut autoritate nostra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiæ Romanæ, aut Officialium dicte Sedis, quamdiu ipsa officia actualiter retinebunt (videlicet vicecancellarij, Camerarii septem Notariorum, Auditoris litterarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, correctorum, centum & unius scriptorum litterarum Apostolicarum, & viginti quatuor Penitentiariæ præfate sedis, & viginti quinque Abbreviatorum, nec non verorum commensalium nostrorum & aliorum viginti quatuor Cappellanorum sedis ejusdem in Epitaphio descriptorum) & etiam Legatorum seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hæcenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum nunc vacantia, & in antea vacatura ubicumque dictos legatos vel collectores, seu Rectores, & Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis; nec non quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Rom. Curiam venientium, seu etiam recedentium, ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas diastas legales non distantibus, iam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunq; causa ad quavis loca recedentium si eos antequam ad dictam curiam redierint ultra duas diastas ab eadem curia, ut præmittitur non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) iam forsitan decesserint, vel in posterum eorum continget de medio submo veri, etiam nunc per obitum huiusmodi vacantia, vel in posterum vacatura Rursus monasteria, Prioratus, dignitates, Personatus, Decanatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, Præbendas, & Ecclesias, cæteraq; beneficia Ecclesiastica secularia, & Regularia, cum curâ, vel sine cura, quæcumque & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint, per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per nos seu autoritate nostra, ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, & Episcopatum Ecclesiarum, nec non monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura: Nec non etiam per ascensionem pacificam quorumcumque Prioratum, Personatum, Officiorum,

Canonicatum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum per nos, seu autoritate nostrarum litterarum immediatè collatorum seu confessorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ Expectative affectio fiet, nunc vacantia, & inantea vacantia, plena super præmissis omnibus, & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita; & matura deliberatione secuta, Ordinationi & Provisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, autoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super præmissis & eorum quolibet, per quoscunque quavis autoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Item placet nobis, quod in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam immediatè non subiectis Ecclesiis, & in Monasteriis immediatè subiectis sedi Apostolicæ, fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam sedem deferantur, quas etiam ad tempus seculari record. Nicolai Papæ III. quæ incipit cupientes, expectabimus, & elapso dicto tempore si non præsentata, vel si præsentata minus Canonica fuerint, providebimus, & si Canonica fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili & evidenti causa, ac de dictorum fratrum consilio de digniori & utiliori persona duxerimus providendum, proviso quod Confirmati prædicti, & per nos provisum Metropolitanis suis, & alijs præstent delicta iuramenta, & alia ad quæ de jure tenentur. Et in monasterijs dictæ sedi non immediatè subiectis, & alijs Regularibus beneficijs, super quibus pro Confirmatione, vel provisione, ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi seu illi quibus providendum est pro Confirmatione & provisione hujusmodi ad curiam Romanam venire non tenebuntur: Ipsaque regularia beneficia sub Expectativis gratis non cadant. Ubi autem pro monasterijs ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus, vel providebimus quàm superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de monasterijs monialium non disponemus nisi sint exempta, & tunc per Commissionem ad partes. De Cæteris verò dignitatibus, & beneficiis quibuscunque Secularibus, & Regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post pontificales in cathedralibus, & principalibus in collegiatis Ecclesiis, exceptis, de quibus jure ordinario provideatur per illos inferiores, & ad quos aliàs pertinet) placet etiã nobis quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam Expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma, per nos, vel autoritate nostra factam, vel faciendam, non impedimus nos quo minus de illis, cum vacabunt de Februarij, Aprilis, Junij, Augusti, Octobris & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat, reservatione aliavè quavis dispositione autoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscunque: Quotiens verò aliquo vacante beneficio, in Januarij, Martij,

Maji, Julij, Septembris & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficij, quod alicui de illo Apostolica autoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit. Et ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum, non reservatorum, per alternos menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint tempus congruè habeant eam acceptandi, tunc quo ad dictam sedem à Kalendis Junij proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum. Placet similiter nobis, quòd circa provisionem dictæ sedis ordinandam modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus, & monasteriis virorum dumtaxat vacantibus, & vacaturis solvantur de fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in libris Cameræ Apost. taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur: Et si quæ excessivè taxatæ sint, retaxentur, & quod provideatur in gravatis regionibus, secundum qualitatem rerum temporum, & regionum ne nimium prægraventur: ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius, vel majoris partis, solvantur: & pro alia media parte infra annum sequentem. Et si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia, vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, Personatibus, Officiis, & beneficiis secularibus, & regularibus quibuscumque; quæ autoritate dictæ sedis conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum Expectativarum, aut causa permutationis) solvantur Annatæ seu mediij fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis infra annum, & debitum hujusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis quæ valorem viginti quatuor florennorum auri de Camera non excedunt, nihil solvatur: Duretque hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari. In aliis autem, quæ per foel. record. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum, pro dicta Natione usque ad tempus futuri generalis concilij permessa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa Concordiæ presentis non obviant, ista vice nihil volumus esse immutatum. Et per hoc quod in Concordatis hujusmodi sine quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis propter compendiosorem descriptionem Alemaniam specialiter appellatur, Natio ipsa censeri non debet à Germanica natione distincta
seu

seu quomodolibet separata. Et præterea, quia difficile foret præsentibus literas ad singula, in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumpto Metropolitanarum dictæ nationis sigillo munito tanquam præsentibus, si exhiberentur, litteris plena fides adhibeatur, & perinde stetur ac si dictæ præsentibus litteræ forent exhibitæ vel ostensæ. Et insuper quoque irritum, ac inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis, & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragentesimo octavo Decimo quarto Kalend. Aprilis. Pontific. nostri anno secundo. Sumptum ex Registro Bullarum Nicolai Papæ V. lib. 2. secretorum fol. 283. & collat. concordat.

Nunc ad propositam questionem, an hisce Concordatis S. Pontifex derogare possit? Decumani sunt inter juris tum pontificij, tum civilis doctores controversiarum fluctus, adeo ut Delio natatore in hac questione opus videatur. Nihilominus sub censura peritiorum paucis edicam meum sensum. Quod derogari non possit, dubitationem movet, primò quod quando constitutio transit in contractum revocari non potest in præjudicium eorum quibus jus ex ea quaesitum est, *Bart in l. qui, C. de Excus. nu. lib. 10. Rom. cons. 2. incip. quaritur, col. 3.* quia nihil est quod ampliore luce præfulgeat, quam recta fides in Principe, *l. inter claras, C. de Summa Trinit. qua re latius scripsi in libris politicis. Aphorism.* Atqui Concordata habent vim pacti, & robur decreti irritantis, quod ligat etiam ipsum Papam ex multorum sententia, inter quos Hieron. Gonzalez *ad Reg. de Alternat. §. 67. Gomez. ad Reg. Cancell. Annal. Gernon. de Indult. Cardin.* Secundò, quia etiam Princeps contrahendo obligatur civiliter & naturaliter, *Restaurus tract. de Imp. quest. 114. id quod latius prosequitur Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Jurisd. ordin. in Exempt. part. 3. quest. 1. maxime cum non subdito, eleganter Lason cons. 1. num. 1. vol. 1. ibi late,* Nam in contractibus Princeps consideratur ut privatus, qui à principio contrahere potest vel non, sed jam initum observare tenetur sicut & privatus, *text. in lib. sicut, C. de obligat. & act.* Nam si esset in arbitrio Principis contractum factum infringere, nullus cum eo con-

Concordat
is an de-
rogari pote-
sit.

tra-

trahere vellet, & commercio hominum careret contrahendo, quod esset absurdum, ut qui est Princeps omnium, commercio omnium careret, & qui est omnium præsul, esset omnium exul, Bald. in l. Princeps, ff. de legib. Rebuff. ad concordat. a. in præfatione Rubr. de collatio. Card. Tuschus pract. conclus. tom. 5. conclus. 690. Tertio, Contractus sunt de jure gentium, cui non potest Princeps derogare, ca. 1. de probat. & glos. in l. 2. C. de Precibus Imp. off. l. Ex hoc iure, ff. de iustitia, & iure, & jura gentium sunt immutabilia, §. sed naturalia Instit. de iure naturali gentium, & civili. Concordata autem inter Nicolaum V. Pontificem Max. & Inclytam nationem Germanicam sunt ejusmodi, ergo Pontifex ijs derogare non potest, ut nec ejus successor, quia successor censetur una, & eadem persona cum suo Prædecessore, Authent. de iureiur. a. mrien. præst. col. 4. cap. 1. ibi Prædecessores tuos de Probat. pulchre, & late las. cons. 1. vol. 1. maxime propter clausulam decreti irritantis, qua sic ligantur manus Papæ, ut quidam existimant, quod in contrarium per eum acta nihil valeant, cap. quodam, & ibi Domin. de Præbend. in 6. VVames. cons. 32. num. 12. & seqq. vol. 1.

Pontifex
potest de-
rogare
Concorda-
tis & quæ-
dam

His nihilominus non obstantibus, resolvendum est summum Pontificem posse ex justa causa derogare Concordatis Nationis Germanicæ, ut alias multifariam, & nuper geminatis vicibus resolvit Rota in una Tungen. Cameracatus pro Domino Quirino Bilstein, anno 1612. & alias sæpius, probatq; hanc sententiam Dominus VVames. cons. 251. vol. 1. Brand. ad Concord. Germ. quest. 8. alijque permulti. Non obstant in contrarium adducta, scilicet Principem non posse revocare constitutionem à se factam, quæ abiit in contractum, quia hoc verum est sine justa causa, ut multis autoritatibus probat Gabriellus tract. com. conclus. conclus. 6. nu. 5. Quæ autem dicatur justa causa, consule Jasonem cons. 1. num. 6. vol. 1. & ea quæ infra dicentur. Neq; etiam officit decretum irritans, quia non ligat Papam, cum non dicat Per nos & successores nostros, ut fuit resolutum in una Meten. Leodien. Canonicatus, coram Ill. mo Cardinale Lancelotto tunc Rotæ auditore. Secundo, quia quemadmodum Papa ligare sibi manus non potest, cap. fin. ibi glos. de Rescript. in 6. cap. innovuit, de Electio, ita etiam nec Papa Papam ligare potest, d. cap. fin. Navar. cons. 2. nu. 9. Qui filij sunt legitimi. Ac licet istud limitetur nisi concessum prædecessoris transierit in vim pacti vel contractus, ut accidit in concordatis Mohed. decis. 233. quem citat Simonetta tract. de Reservat. quest. 99. num. 26. attamen successoribus Pontificibus licuit semper ex justa causa illis derogare, ut puta ex justa causa præterita, vel supervenienti ab ipso ignorata tempore factæ concessionis, text. in l. hominem, ff. mandati, quem ad hoc multum ibi notandum monet Bard. & in l. Ambitiosa in pr. 4. col. ff. de decretis ab ordine sac. las. d. cons. 1. num. 6. Tirag. in repet. si unquam in Præst. num. 166. cap. quinta vallis, ibi Dd. de iureiur. Card. Tuschus Pract. conclus. 751. nu. 46. VVames. cons. 300. num. 4.

na. 4. Nam in omni dispositione & privilegio tacite inest clausula REBUS SIC STANTIBUS, Latè Tiraq. in l. si unquam in Prefat. n. 162. Clausula enim REBUS SIC STANTIBUS, semper intelligitur in contractibus etiam juratis, Guiterrez. conf. 12. nu. 29. Confirmatur, quia in omni promissione prædicta clausula semper intelligitur teste Seneca, lib. 4. de benef. cap. 34. ubi fidem dictis servari vult si nihil incidit quod impediatur; demens est enim, qui fidem præstat errori. Idem tenet Bart. in l. fin. §. item questum. ff. de cond. indebiti. Quæ ratio etiam in omnibus privilegiis; & quibuscunque humanis actibus locum obtinet, Celsus Hugo tract. de claus. nu. 244. Tertio, nisi intervenerit aliqua causa inconsiderata de qua à partibus nihil verisimiliter esset agitatum, cum inter P. de renunciat. Vincent. Carocius de iur. am. l. i. de decis. quest. 5. 9. princip. nu. 40. & seqq. Interèa advertendum est, quod nisi in suis concessionibus, Indultis, & gratiis expresse deroget ut hic fecit, nunquam censetur in aliquo velle præjudicare: quia difficilius tollit Papa constitutiones prædecessoris, præsertim quæ in contractum abierunt, quam statuta inferiorum, Lud. Rom. 327. incip. ista sunt. Unde præclare B. Leo inquit in cap. Iustitiæ 23. quest. 1. Iustitiæ ac rationis ordo suadet, ut qui à successoribus sua Mandata servari desiderat, decessoris sui procul dubio voluntatem, ac statuta custodiat: Maxime quando ejusmodi pacta non tam sub nomine decessoris, quam dignitatis concepta sunt, cap. quoniam Abbas, de ff. deleg. Rebuff. ad Concord. Rubr. de collationibus. Atque hac ratione motus S. D. N. Paulus Papa V. in una Paderbor. Canonicatus, dum intellexit clausulam Concordatorum derogatoriam provisioni suæ insertam, eandem declaravit irrepsisse per inadvertentiam. Similiter in gratia Motus proprii concessa Domino Ricardo Pauli Stravio, declaravit nequam nec prædecessoris sui mentem fuisse derogare Concordatis nationis Germanicæ in deputatione Coadjutoricæ Lamberti Gilkens pro Domino Quirino Billtain cum derogatione Concordatorum. Creditur enim Papæ non solum attestanti de sua, sed etiam de sui Prædecessoris voluntate, Alex. conf. 112. col. 1. vol. 1. & conf. 15. col. 2. Rota in antiq. decis. 197. infr. 1. as. conf. 65. vol. 3. Gabriel. tract. com. conclus. lib. 1. conclus. 2. Hinc factum ut idem S. D. N. revocaverit derogationem dictorum Concordatorum prius factam cum extinctione litis, cuius gratiæ motus Proprii totam seriam inserui in Commentariis ad Reg. VIII. Cancellariæ, glos. II.

b ET REGULIS NOSTRIS, AC DICTÆ CANCELLARIÆ) de his clausulis identidem supra egimus, ideoque ex supervacuo esset labore de hisdem rursus tractare.

c EXPECTATIVIS SPECIALIBUS &c.) Etiam diximus supra, huiusmodi Expectativas ex aula eliminatas; tametsi possit S. D. N. si illi placeat, cui nihil injusti placet, viris de S. Sede benemeritis concedere, nam in omni constitutione semper excipiuntur personæ speciali nota dignæ.

O

d Mo.

d MOTU PROPRIO ET EX CERTA SCIENTIA) Discrimen inter utramque hanc clausulam supra adnotavi. Qui diversos illorum effectus videre volet, videat Rebuff. *in forma mand. Apost. in glos. verbi, Habentes motu proprio ubi ponit 47. effectus motus proprii*, & Analt. Germon. *de Indult. Card. S. nos ita 23. & 5. Sed ex certe. Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu clausul. Mandol. ad Reg. 17. quest. 2 nu. 6. & Reg. 16. quest. 7. Wames. conf. 64. nu. 2.*

e DEROGATORIARVM DEROGATORIIS &c.) Ista Clausulae quæ sequuntur sunt urgentissimæ, & validissimæ, aded ut ex quibuslibet cassis, & alijs clausulis derogatorijs non censetur derogatum huic Indulto Casareo propter illius prægnantissimas clausulas, & quod sit concessum Cæsari si ve illius Agenti tempore præstitæ obedientiæ S. Sedi, quo casu per aliud privilegium non censetur revocatum, Gonzalez *ad Reg. VIII. Cancell. gl. 9. S. 2. n. 35. 36. & 37.* ut privilegium quod conceditur in remunerationem laborum quia istud est irrevocabile Romanus, *conf. 436. incip. quod Indultum, Rebuff. in Concord. Rubr. de collatio. vers. item quando privilegium.*

f AC PER MODVM PACTI:) Hæc clausula fuit apposta ideo, quod etiam si ultima derogatio alicujus gratiæ quamvis generalis, etiam per viam legis generalis tollat omnes derogationes præcedentes, nihilominus non tollit privilegia, quæ transferunt in vim pacti, & contractus, & sic sunt obtenta ex titulo oneroso, ut in Concordatis, quia nunquam est præsumendum quod hujusmodi privilegia violentur, Crescent. *decis. 2. & 5. de privileg. Mohed. decis. 23. in fi. de Præbend. Gonzalez ad Reg. de Alternat. glos. 36 nu. 36.*

g EX TVNC) Dicitio Ex tunc extremitatem temporis significat, cap. pastoralis, *jun. glo. in ver. ex tunc, quæ exponit post terminum statutum a Iudice & finitum, c. personis ubi glossa si, exponit ex tunc 1. post terminum elapsum, &c. super eo. 2. ubi etiam Abb. ante n. 12. de appel. & quæ sit, iunct. glo. in ver. Ex tunc &c. cupientes ubi glo. declarat ex tunc id est elapso prædicto mense, de Electio lib. 8. cap. Insuper, & ibi glo. ver. Ex tunc de appel. eo lib. Clem. 2. iunct. glo. in ver. Ex tunc, quæ supplet scilicet anno elapso de arat. & qual. clem. 1. ubi gloss. in ver. Ex tunc declarat, id est lapso termino, de Iurepat. cap. licet ante fi. ibi, sciturus Ex tunc anathemat. si te vinculo subiacere, de voto.*

h ALIISQUE EFFICACIORIBVS, EFFICACISSIMIS, ET INSOLITIS CLAUSVLIS) Quatenus hoc Indultum loquitur de fortioribus & efficacissimis clausulis potest poni exemplum, quod adducit Paulus Caltrensis *conf. 278. lib. 1. & in casu consilij Ias. 121. vol. 4. n. 15. & Gozad. conf. 9.* Quatenus verò loquitur de clausulis insolitis, adverte quod quamvis derogatio clausularum insolitarum sit amplissima, tamen non excedit terminos derogationis specialis, ut resolvit Rota *decis. 468. nu. fin. part. 1. divers.*

i AC SI NON ALITER) Atque ita hæc clausula non obstabit quominus Iudex judicet secundum desiderij Præcistæ: nam alioqui citra de-

rogationem hujus clausulæ videretur Judicem manus ligatas habere, quippe quod clausula *sublata* non solum obstat parti sed etiam Judici, maxime cum habet clausulam quod de subreptione, & obreptione dari non possit, *Seraph. decis. 1020. & decis. 351. nu. 1.* qualis in hoc Indulto habetur.

K OMNIUM ILLORUM TENORES:) Hæc clausula in derogationibus facit ut infinitæ derogationes de stylo Rotæ remaneant inefficaces, quæ alias essent efficaces, *Gozad. constit. 9. nu. 27. & seqq.* nullius tamen erit roboris quoties Papa si seivisset defectus non ita rescripisset, *Seraph. decis. 981. nu. 2.* Denique adverte, hanc clausulam eundem producere effectum, ac si specialis, expressa, & individua mentio facta fuerit, quod hæc tenus verum est si in Rescripto seu Privilegio seu Indulto derogante facta sit saltem aliqua mentio Rescripti, Privilegii, seu Indulti, clausulam derogatoriam ad futura habentis, quæ per contraria derogantur, *Anast. Germon tract. de Indult. Cardin. §. ac irritum. nu. 14. Capuaquen. decis. 121. part.*

I AUT INTENTIONIS DEFECTU) Hæc clausula est etiam valdè potens, quia operatur ut non sit necessaria mentio juris tertii. *Seraph. decis. 351. num. 37.*

M IRRITUM AC INANE) Hæc clausula reddit nullum & infectum, quidquid fuerit attentatum, *cap. ad petitionem. de accusatio. Abb. in cap. cæterum. de Rescript. & alij quos allegat Celsus Hugo tract. de claus. num. 127.* ligatque ignorantibus, dummodo tamen dispositio cui adjicitur, est certa & determinata, *Farrinacius decis. 608. num. 13. parte 1. Anast. Germon. de Indult. Card. §. alioquin. num. 18* & est tam malignæ, & pestiferæ naturæ, quod quidquid in oppositum invenit, deltruat ut fulgur. *Gonzalez de Reg. de Alternat. glo. 67. num. 14.* & est potentior reservatione, & inhibitione, *glos. in cap. si eo tempore 45. verbo provisionem. de Electio. in 6.* Sed quid si Precista nolit uti nominatione sua, veli renunciet, an Ordinarij collatio facta subsistat non obstante dicta clausula? dicendum subsistere: quia licet in quocunque rescripto appositæ sit clausula hæc Decreti irritantis, semper tamen intelligitur conditio: si impetrans uti velit ea gratia, *Io. Monach. in cap. Statutum. de præbend. in 6. fa. l. proinde. §. fin. si cert. pet. ubi licet mortuo testatore dominium rei legatæ, recta via transeat ad Legatarium, tamen si Legatarius repudiat, fingitur non transisse, similiter repudiata nominatione, aut declaratione facta per Precistam, quod nolit uti precibus seu nominatione sua, fingitur tanquam si non esset nominatus. Ideoque subsistet Ordinarij collatio, quod intellige dummodo hanc collationem præcesserit dicta nominati, seu Precistæ renunciatio: nam secus esset si sequeretur: neque enim tum provisus tutus esset sine nova collatione, *cap. pen. de præbend. in 6. Guimer. ad Pragm. sanct. tit. de collatio. verb. Irritum. pag. 67. Rebuff. ad Concordata Rubr. de collatio. §. si quis verò. §. Tertio insertur.* Sed quid si è contrario Nominatus sive Precista semel acceptaverit, & postea renunciet,*

An clausula irritans habeat locum si Precista nolit acceptare & conferat alteri.

Precista si renunciet Precibus.

an Ordinis
novus nos
vis Preci-
bus gra-
vati pote-
rit:

an Ordinarius novis Precibus gravari poterit? Nequaquam: quia nominatio jam est sortita effectum, *Rota dicit. 22. incip. nota quod ubi Ordinarius in Antiq. Fely. in cap. Innovamus col. 2. not. 5. de Treuga. qua de re dicitur alibi latius.*

Advertet etiam, quod hæc clausula censetur etiam repetita in omnibus articulis hujus indulti, ut patet ibi, *super pramissis omnibus & singulis &c.*

Sectionis V. s. tertius.

Propterea, quia difficile foret presentes litteras ad singula loca deferri, volumus, ac dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhibetur eisdem presentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis concessionis, Indulti, derogationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei casu temerario contraire: Si quis autem hæc attentare presumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Mariam majorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vicesimo, pridie Non. Junij, Pontificatus nostri Anno decimo sexto Subscriptum M. Dasarius, Joannes Baptista Bolegnetus.

SCHOLIA IN §. III.

Sectionis V.

NULLI ERGO HOMINUM) Jam tandem assecuti sumus extre-
mam nostræ Indulti partem, in quo licet non nihil sim immoratus, tamen pos-
tteri videbunt (quæ materiæ ubertas est) specilegia me duntaxat collegisse,
tantum abest ut integram illius messem explanando describerim, quo fit ut
mihî non objici possit illud Horatij:

Ampora cepit.

Institut, currente Rota cur urceus exit?

Neque enim brevitati semper inserviendum est (quæ alioqui mihi in exi-
guo ocio negotiosa fuit) alioqui prævaricatio est, inquit Plinius, transire di-
cenda. Prævaricatio est cursim & breviter attingere, quæ sunt inculcanda,
infigenda, repetenda Nam plerisque longiore tractu vis quædam, & pondus
accedit, utque corpori ferrum, sic oratio animo non actu magis quam mora
imprimatur. Quod igitur superest ex Indulto nostro modo jam exequamur.
Disitur hoc loco cum qui sine justa & rationabili causa dispositioni huic S. mi-
Indulti non parverit, quod Indignationem Dei Omnipotentis, ac Beatorum
Petri

Petri & Pauli Apostolorum eius incursum. Nam ut habetur in Canone qui resistit 11. quest. 3. *Qui resistit potestati, ordinationi Dei resistit.* Unde D. Jo. Chrysostomus: *Nemo contemnat Ecclesiasticæ vincula, non enim homo est qui ligat, sed Christus qui hanc potestatem dedit hominibus, eosque & Dominos fecit tantum honoris cap. si nemo 11. quest. 3.* Imò præter indignationem Dei Omnipotentis, & S. sedis, quam incurrit Collator & Collatarius collatio est nulla, cap. si religiosus, de Electio. in 6. text. & ibi glos. de immunit. Eccles. 1. s. & alij in l. non dubium de leg. Rebuff. de Nominat. quest. 19. & collator meretur privari beneficijs Ecclesiasticis, Bald. & Io. Baptista in repet. l. junctos populos, C. de Summa Trin. Fely. in cap. veniens, cap. 1. de præscriptio. Socin. cons. 87. incip. visis investitura, col. 3. vol. 3. Sanson ad Consuet. Turonens. Rub. des amendes, art. 2. nihilominus sequor non nullorum sententiam, existimantium infractores constitutionis Pontificiæ in qua adest clausula præscripta, subjici pœna arbitraria, ut ex Bellecino tr. de charit. subsid. quest. 44. per tot. Mart. Lauden. tr. de clausulis quest. 18 ostendit frater meus Erasmus à Chokier in suo tract. de Jurisd. ordin. in exempr. part. 4. quest. 62. quibus adde Restaurum de impetrat. quest. 110. & alios, quos citat Menochius de Arb. judic. lib. 2. cent. 4. cons. 165. Quod hæc tenus intellige, dummodo ipso facto infringant, etique non contradicant de jure: Nam certum est eum, qui se constitutioni Papæ opponeret, jure, & non de facto, non comprehendit sub hac clausula, juxta not. DD. in cap. in presentia. 4. not. de Probat. Flam. Paris tract. de benef. lib. 2. quest. 7. num. 169. Hinc dicit Nicol. Garcias tract. de benef. part. 6. cap. 2. num. 71. & seqq. Executionem cessare, cum adest legitimus contradictor, qualis est, qui habet considerabile aliquod interesse, Ill. Card. Seraphinus decis. 144. & decis. 1257. ubi scribitum non esse legitimum contradictorem ad impediendam immissionem qui non habet legitimum titulum, qualis est is qui ex posteriori resignatione vellet impedire immissionem prioris resignatarij: Nam Judices etiam non obstante rescripto Papæ, debent judicare pro eo, cui primo provisum est. Unde si Papa contulerit duobus, & declaret postea quod intendit, & intendebat isti secundo conferre, & non primo, ea declaratione non obstante judicabitur pro primo, Rebuff. ad Reg. XVII. de non tollendo iure quasito, Ill. Card. Seraphinus decis. 859. & Farinacius decis. 529. in una Burgen Abbacia de anno 1613 Mercurij 20. coram R. P. D. Valdo. Atque hic manum de tabula tollo, quæ alioqui his æstivis ferijs satis mihi assidua. Tu fruire bone Lector, & boni consule nova hæc, et si subitaria scripta.

LAUS ÆTERNO DEO, SEMPER QUÆ VIRGINI MARIÆ,
 QUIBUS UT PAR EST, HÆC ACCEPTA
 refero, quæ quoque tum saniori judicio, tum
 Ecclesiæ Catholicæ censuræ lubens
 submitto.

F I N I S,

*Clausula
Indigna-
tionem
Dei Om-
nipotentis
in 6.*

*Contradi-
ctoris
non com-
prehendi-
tur sub
dicitur clau-
sula.*

*Executio
cessat cum
adest legi-
timus con-
tradictor.*

*Secundus
resignata-
rius non
potest im-
pedire im-
missionem
primi.*